

BRAȘOV

strategia de dezvoltare și marketing turistic
a destinației Brașov 2027-2034

Volumul III · capitolele integrale
versiune pentru consultare publică

EXTRAS DIN VOLUMUL III

III.2. Natura pe patru anotimpuri (P3)

paginile 48-124 ale volumului

OMD Brașov · 2026

STRATEGIA DE DEZVOLTARE ȘI MARKETING TURISTIC A DESTINAȚIEI BRAȘOV 2027-2034

VOLUMUL III. CAPITOLELE INTEGRALE

III.1 Mobilitatea și centrul istoric • III.2 Natura pe patru anotimpuri • III.3 Poiana Brașov • III.4 Gastronomia Brașovului
• III.5 Cultura

Versiune pentru consultare publică

BENEFICIAR

Asociația Organizația de Management al Destinației Brașov (OMD Brașov)

Contract nr. 58/15.05.2026

Lider de proiect:

BrandBerry srl

Parteneri:

Horwath HTL România • GMP CommUnity

2026

III.2. Natura pe patru anotimpuri (P3)

Natura pe patru anotimpuri - Braşovul, oraş de munte: turismul activ, natura locuitorilor şi natura turiştilor

Capitol tematic al priorităţii P3 · Politica 2 din Raportul final, secţiunea 3.2

Cheie de lectură

Capitolul este scris pentru două feluri de cititori. Primul este cititorul Raportului final al Strategiei 2027–2034, pentru care natura pe patru anotimpuri este prioritatea P3 a arhitecturii strategice: natura ca produs pentru turismul activ şi pentru turismul de familie, în fiecare anotimp. Al doilea este cititorul care deschide capitolul separat de raport: Primăria Municipiului Braşov şi Consiliul Local, Regia Pădurilor Kronstadt, Consiliul Judeţean Braşov, Direcţia Judeţeană de Mediu Braşov a Agenţiei Naţionale pentru Mediu şi Aree Protejate, administraţiile parcurilor naţionale şi naturale din jurul oraşului, serviciile Salvamont, OMD Braşov, operatorii de turism activ, cluburile montane şi sportive, şcolile şi universitatea. Pentru acest al doilea cititor, capitolul conţine tot ce îi trebuie ca să fie înţeles singur. Formatul: rezumat executiv, legătura cu Raportul final, raţionament, diagnostic, viziune, direcţii cu măsuri codificate, intervenţiile autorităţii publice, guvernare, scenarii strategice cu opţiunea recomandată, indicatori, anexe.

Premisa capitolului este premisa întregii strategii: dezvoltare locală prin turism, nu promovare turistică. Pentru natură, premisa are o consecinţă precisă. Natura Braşovului este, înainte de a fi un produs turistic, infrastructura zilnică a locuitorilor: locul în care se plimbă, aleargă, merg cu bicicleta, ies la grătar, îşi duc copiii şi îşi recapătă liniştea. Turismul care foloseşte această natură trebuie să o lase cel puţin la fel de accesibilă şi de intactă pentru braşoveni. Fiecare măsură a capitolului se verifică, de aceea, prin trei întrebări: ce aduce locuitorilor, ce aduce destinaţiei şi ce cost are pentru natură.

Capitolul tratează natura accesibilă din oraş în patru cercuri, descrise în secţiunea 1.2: natura din oraş, natura de la poalele oraşului (Tâmpa şi pădurile-parc), muntele oraşului (Postăvaru şi Piatra Mare) şi Carpaţii din jurul Braşovului. Poiana Braşov apare aici numai ca parte a muntelui oraşului şi a sistemului natural al destinaţiei. Staţiunea are capitol propriu (P5), iar măsurile acestuia care privesc natura sunt doar referite: traseele şi promenada staţiunii (D2-c), produsul pentru patru anotimpuri al staţiunii (D3, inclusiv D3-e, D3-f, D3-h şi D3-i), siguranţa în staţiune (D6) şi scenariul domeniului schiabil (S1). Capitolul P5 trimite, pentru politica privind fauna, la „capitolul destinaţiei”; direcţia D5 a capitolului de faţă este cea politică, la nivelul întregii destinaţii.

Capitolul face parte din Raportul final al strategiei. Analiza Diagnostic Multicriterială Integrată (ADMI) a fost realizată în etapa a treia a proiectului; capitolul nu o reia.

Convenţia de marcare: **[C]** date confirmate în baze de date sau în documente oficiale; **[E]** estimări ale echipei; **[I]** interpretări sau propuneri ale echipei de proiect; **[D]** declaraţii ale stakeholderilor, redactate ca atare. Citatele din interviuri sunt atribuite prin numărul subiectului (convenţia seriei: 22 de interviuri, 24 de subiecţi); citatele din consultările de grup sunt atribuite atelierului, fără identificarea vorbitorului; intervenţiile echipei de proiect sunt atribuite „moderatorului”. Niciun nume de persoană nu apare în text; hotelurile, restaurantele şi firmele private nu sunt numite.

Datele cercetării naționale de referință sunt prezentate ponderat, fără detalii de eșantion, care rămân în metodologia raportului cercetării naționale. Faptele externe invocate în consultare au fost verificate din surse oficiale sau de autoritate; corecturile sunt aplicate în text și consemnate în Anexa C. Capitolul folosește și două surse secundare independente de consultarea proiectului, conceptul de turism pentru municipiul Brașov din 2023 și o teză de doctorat despre geografia simbolică a Brașovului, cu statutul metodologic precizat în secțiunea 1.4.

Trei alte capitole ale strategiei ating natura și sunt doar referite aici. Capitolul P5 a preluat tot ce privește stațiunea Poiana Brașov. Capitolul C a preluat Cetatea Brașovia ca parc arheologic pe Tâmpa, compatibil cu regimul Natura 2000 (DC2-d), promenada și coridoarele orașului vechi (DC2-h), regulamentul de acces la spațiul public, inclusiv utilizarea culturală a parcurilor (DC4-i), calendarul unic al destinației (DC6-a), calendarul metropolitan (DC6-g), centenarul aviatic din 2027 (DC6-h) și programul „Turist în propriul oraș” (DC7-j). Capitolul G a preluat rutele gastronomice metropolitane, pe care le leagă de oferta metropolitană a capitolului de natură (DG2-f), produsele montane și brânzeturile Țării Bârsei (DG2-d, DG2-h), Poiana Honterus ca loc de grătar și de festivaluri în aer liber, cu gestiunea deșeurilor adaptată prezenței urșilor (DG5-d), și festivalul brânzei (DG6-a). Coridoarele pietonale și verzi ale centrului și mobilitatea urbană aparțin capitolului comun P1–P2. Capitolul de față tratează tot ce ține de natură ca resursă a locuitorilor și a destinației: Tâmpa ca arie naturală, pădurile-parc și rețeaua de trasee, turismul activ, fauna sălbatică la nivelul destinației, siguranța montană, natura de proximitate a locuitorilor, anotimpurile, Brașovul ca bază de explorare a Carpaților din jur și guvernanta naturii.

Rezumat executiv

1. Natura este atuul cel mai larg împărtășit al Brașovului și, în același timp, atuul cel mai puțin organizat ca produs. Tema naturii și a peisajului (A2) apare în 21 din cele 22 de interviuri, mai des decât orice altă temă a interviurilor, și în 9 dintre cele 12 consultări de grup [C]. În cercetarea națională de referință, 36,3% dintre călătorii români și 43,5% dintre vizitatorii Brașovului asociază spontan orașul cu un element de natură (muntele, aerul, peisajul, pădurea, Tâmpa); împreună cu Poiana și cu schiul, ponderea urcă la 45,8%, respectiv 54,5% [C]. Turiștii care scriu recenzii descriu însă natura mai ales ca panoramă: drumeția apare în 1,4% dintre recenziile turistice, pădurea în 1,2% [C]. „Suntem înconjurați de natură, dar nicăieri nu este pusă în valoare, absolut nicăieri” (Subiect 6) [D]. Conceptul de turism pentru municipiul Brașov, elaborat în 2023, și o teză de doctorat despre geografia simbolică a Brașovului, surse independente de consultarea proiectului, descriu aceeași relație dintre oraș și munte (secțiunile 1.1 și 1.4) [C/D].

2. Cererea națională pentru natură este, în primul rând, o cerere de mișcare ușoară în aer curat. 42,6% dintre călătorii români practică regulat turismul montan și 44,3% ecoturismul; două treimi dintre vizitatorii Brașovului (66,8%) practică regulat cel puțin o formă de turism în natură [C]. Cei care practică turismul montan îl aleg pentru aerul curat (33,9%), pentru natură (19,2%) și pentru liniște (18,1%), iar activitățile pe care le caută sunt drumețiile (44,0%) și plimbările (26,8%); schiul apare la 11,3%, cățărarea la 4,8%, bicicleta la 2,4% [C]. Practica este mai frecventă la tineri, în familiile cu copii și la bucureșteni [C]. Produsul care răspunde acestei cereri este natura accesibilă gradat, de la alee la creastă [I].

3. Tâmpa este al doilea obiectiv natural al destinației, după Poiana, și obiectul controverselor centrale a capitolului. 72,3% dintre vizitatorii Brașovului au urcat pe Tâmpa (39,2% de mai multe ori), iar 73,7% dintre românii care nu au vizitat orașul o cunosc [C]. Tâmpa este rezervație naturală (188,20 ha) și sit Natura 2000 (ROSCI0120, 214 ha), declarat arie specială de conservare în 2022, cu plan de management aprobat în 2016 [C]. Consultarea se împarte între amenajarea ca parc („ne trebuie un parc!”, Subiect 14) și conservarea strictă (Subiect 24) [D]. Strategia recomandă accesibilizarea gradată în cadrul planului de management revizuit: poteci refăcute și sigure, interpretare, servicii la poale și sus, fără asfalt și fără infrastructură grea în pădure (secțiunea 7, S1) [I].

4. Orașul are deja două sezoane; golul este primăvara și luna noiembrie. Curba anuală a înnoptărilor din municipiu este una dintre cele mai plate dintre orașele mari ale țării (coeficient de variație 0,158, față de mediana națională de 0,205; doar patru dintre cele 21 de orașe cu peste 100.000 de înnoptări anuale au curbe mai plate), iar iarna aduce 25,8% din înnoptări; volumul de iarnă este al doilea din țară, după București [C]. Primăvara aduce însă doar 20,2% din înnoptări, iar gradul de ocupare estimat este de 24,9% în martie, 26,1% în aprilie și 29,0% în mai; noiembrie are un indice sezonier de 0,90 [C]. Produsele de natură sunt răspunsul firesc pentru aceste luni: drumetia, bicicleta, alergarea și natura care se trezește primăvara, culorile toamnei și zborul în undă în octombrie–decembrie [I].

5. Pădurile-parc, circa 2.000 de hectare în jurul orașului, sunt cea mai mare rezervă de natură amenajabilă a destinației și sunt abia la începutul amenajării. Circa 2.000 de hectare din pădurea municipiului au primit, între 2023 și 2025, regimul de pădure-parc, care permite amenajări ușoare fără tăieri de arbori [C]. În toamna lui 2026 au început lucrările la primele piste de bicicletă pentru familii, circa 8 km între Răcădău și Noua; parcul dendrologic de 25,2 ha din Noua este în amenajare din 2019, iar un traseu suspendat la nivelul coronamentului este în stadiu de concept [C]. Regulamentul din 2021 deschide pietonilor și bicicliștilor 30 de drumuri forestiere, circa 83 km, și interzice accesul cu autovehicule și ATV-uri [C]. Principiul formulat de Subiectul 12 este și principiul capitolului: „Hai întâi să oferim ceva și după aceea să cerem” (Subiect 12) [D]. Pădurile-parc și ariile protejate sunt expuse și unui risc pe care consultarea nu l-a semnalat: plantele invazive. Troscotul japonez, inclus în 2025 pe lista speciilor alogene invazive care afectează Uniunea, a fost observat de managementul de proiect în pădurea de pin de la intersecția străzilor Cloșca și 8 Martie, iar riscul este extinderea lui spre rezervația Tâmpa și spre pădurile Postăvarului; capitolul propune studiul fenomenului și un plan de control, cu instituțiile abilitate și cu specialiști (D3-k) [C/I].

6. Natura locuitorilor este folosită intens, dar este îngrădită, aglomerată și inegal distribuită. Brașovenii urcă pe Tâmpa „ca și cum te-ai duce până în Piața Sfatului” (Subiect 22), merg duminica pe drumul Poienii și ies la grătar la Noua, la Pietrele lui Solomon și la Iepure [D]. În același timp, în parcurile publice nu au voie să stea pe iarbă, familiile nu au unde să meargă cu bicicleta în siguranță („Nu are”, Subiect 11), Drumul Vechi este „bară la bară” în weekend (Subiect 12), iar cartierele noi nu au parcuri [D]. Arhitecții au rezumat soluția: „Democratizarea accesului” (sesiunea OAR) [D].

7. **Ursul este, în formula atelierului de turism activ, „și erou, și adversar” (atelierul 07) [D].** Județul Brașov are cea mai mare densitate de urși din țară, 29,9 exemplare la 100 km², circa 1.329 de urși [C]. Intervențiile jandarmeriei pentru urși în județ au crescut de la 770 în 2024 la 1.160 în 2025, iar peste 60% dintre apeluri vin din municipiu și din Poiana [C]. Tema ursului apare în 12 interviuri și în 5 ateliere [C]; pentru turismul activ, ursul este „cel mai mare adversar” (atelierul 07) [D], iar tururile de observare a faunei care pleacă din Brașov sunt evaluate cu 4,8–5,0 pe platformele de recenzii [C]. Din noiembrie 2025, hrănirea urșilor este interzisă sub orice formă, cu amenzi de 10.000–30.000 de lei [C]. Capitolul stabilește politica destinației pe trei paliere (prevenție prin deșeuri și garduri, informare și comportament, observare responsabilă fără hrănire) și lasă gestiunea populației autorităților competente (D5) [I].

8. **Siguranța montană se sprijină pe informarea și pe responsabilitatea vizitatorului.** Serviciul Salvamont al municipiului a avut, în 2025, 792 de intervenții pentru 866 de persoane în zona Postăvaru–Poiana, dintre care 117 intervenții în sezonul cald [C]. Pe Tâmpa, vizitatorii urcă încălțați „de la sandale la șlapi” (Subiect 15) [D]; pentru vizitatorii neechipați ai muntelui, Subiectul 11 cere „Reguli clare și responsabilitate” (Subiect 11) [D]. Potrivit regulamentului taxei speciale, componenta Salvamont a taxei de oraș (5 lei pe turist și noapte) este venit cu destinație specială, folosit pentru salvarea montană [C]. Pe traseele de coborâre cu bicicleta din Postăvaru au loc accidente grave: într-o singură zi din iulie 2025, Salvamontul a intervenit în patru situații cu bicicliști accidentați [C]. Capitolul propune informare unitară la intrarea pe trasee, borne numerotate pentru localizare, câteva reguli de comportament comunicate pe scurt, un raport public anual al componentei Salvamont a taxei și un program previzibil al transportului pe cablu, cu limitarea transportului bicicletelor cu telecabina până în zona vârfului Postăvaru (D6) [I].

9. **Turismul activ are comunitate și resursă, dar nu are încă produs, calendar sau loc de coordonare.** Un participant la atelierul de turism activ a definit Brașovul drept „Lifestyle Capital of Romania” (atelierul 07): un oraș din care urci pe jos pe Tâmpa sau pe Piatra Mare seara și pe Postăvaru cu schiurile de tură după program [D]. Destinația are trasee de ciclism montan apreciate, aerodromuri de sport la Sânpetru și Ghimbav și va găzdui, în februarie 2027, Festivalul Olimpic al Tineretului European [C]. Lipsesc însă un concept comun („tragem cumva singuri”, atelierul 07), o rețea de cabane funcționale și separarea fluxurilor de pietoni și bicicliști [D]. Bike parkul din Postăvaru nu are trasee pentru începători, iar traseele lui albastre, anunțate ca ușoare, au tronsoane de nivel roșu; telegondola care îl deservește are un program de sfârșit de săptămână (din iulie 2026, cel puțin de vineri până duminică), extins numai în funcție de cerere (Subiecții 7, 11, 15; atelierele 04, 07, 08; conceptul de turism din 2023) [C/D]. Direcția D4 organizează produsele pe durate și niveluri, comunitățile sportive ca parteneri, evenimentele în natură la scara pe care o suportă natura și reclasificarea traseelor de ciclism montan după dificultatea lor reală [I].

10. **Brașovul este baza naturală din care se descoperă Carpații din jur, dar nu este încă organizat ca bază.** La cel mult o oră și jumătate de drum de centrul orașului se află Parcul Național Piatra Craiului, Parcul Natural Bucegi, Postăvaru, Piatra Mare, Ciucaș și Munții Făgăraș, toate arii naturale protejate [C/E]. Munții Carpați sunt o destinație atractivă pentru 77,7% dintre românii care călătoresc, iar Țara Făgărașului pentru 75,5% [C]. Din 2025, Via

Transilvanica are o extensie de circa 170 km de la Viscri la Braşov [C]. Transportul public spre localităţile-poartă este rar (atelierile 11 şi 12) [D], iar produsele de o zi organizate pe durate lipsesc („Dacă ai două ore, faci asta”, Subiect 22) [D/I].

11. Viziunea 2034 şi poziţionarea: Braşovul, oraş de munte. Poziţionarea preia formula stakeholderilor („Noi suntem oraş de munte, punct!”, atelierul 02) şi o transformă într-o promisiune verificabilă: natura montană începe din centrul istoric, se parcurge pe jos, cu bicicleta sau cu telecabina, la nivelul fiecăruia, în fiecare anotimp, iar Carpaţii din jur se descoperă pornind din oraş. Locuitorii sunt primii beneficiari ai acestei promisiuni [D/I]. Natura contribuie la scopul strategiei, creşterea semnificativă a numărului de clienţi ai unităţilor autorizate, care respectă criteriile de calitate ale oraşului, şi creşterea sustenabilă a numărului de turişti, prin sejurul mai lung, prin extrasezon, prin zilele lucrătoare şi prin vizitatorii de o zi care rămân peste noapte; indicatorii-reper rămân sejurul de cel puţin 2,2 nopţi şi gradul de ocupare de cel puţin 40% [I].

12. Opt direcţii strategice (D1–D8) şi un inventar al intervenţiilor publice. D1 natura de proximitate şi natura locuitorilor; D2 Tâmpa, conservată şi accesibilă gradat; D3 pădurile-parc şi reţeaua de trasee de la marginea oraşului; D4 turismul activ: produse, comunităţi, evenimente şi zborul; D5 fauna sălbatică: coexistenţă, siguranţă şi observare responsabilă; D6 siguranţa montană, educaţia şi responsabilitatea vizitatorului; D7 patru anotimpuri: calendarul naturii şi produsele de extrasezon; D8 Braşovul ca bază pentru natura regiunii. Secţiunea 5 şi Anexa B listează intervenţiile autorităţii publice pe opt domenii, cu responsabil, orizont şi prioritate [I].

13. Guvernanţa naturii se sprijină pe instituţiile existente, cu un loc de coordonare şi cu un singur ghişeu de avizare. Natura destinaţiei este administrată de cel puţin opt categorii de instituţii [I], iar un traseu nou cere avizul a „5, 6, 7, 8 agenţii naţionale, ministere” (Subiect 15) [D]. Capitolul propune un grup de coordonare pentru natură şi turism activ, convocat de OMD Braşov, extinderea la întreaga reţea de trasee a ghişeiului unic de avizare propus pentru staţiune în capitolul P5 şi revizuirea planului de management al Tâmppei ca act principal al direcţiei D2 [I].

14. Pentru şase alegeri strategice, capitolul formulează opţiunea recomandată (secţiunea 7). Tâmpa: accesibilizare gradată în cadrul planului de management, fără scoaterea din regimul de arie protejată. Pietonii şi bicicliştii: separare pe tronsoanele aglomerate şi trasee dedicate ciclismului montan. Ursul: prevenţie, informare, intervenţie rapidă potrivit legii şi observare fără hrănire. Evenimentele în natură: plafon de participanţi în arii naturale, volumul la poale. Turismul motorizat: zonare strictă în afara pădurilor-parc şi a ariilor protejate, fără promovare publică. Coordonarea: grup de coordonare şi ghişeu unic, cu reevaluarea, la evaluarea intermediară din 2030, a propunerii unui parc natural al Braşovului. Indicatorii pornesc de la nivelurile de referinţă calculate în capitol şi adaugă seriile care astăzi lipsesc: vizitatorii pe trasee, incidentele cu fauna, utilizarea naturii de către locuitori [I].

Legătura cu Raportul final. Capitolul corespunde Politicii 2, „Natura pe patru anotimpuri şi turismul activ”, din Raportul final al strategiei (secţiunea 3.2).

Convenția de coduri: în raport, direcțiile capitolului P3 și P5 primesc prefixul capitolului (P3·D1, P5·D1), iar scenariile capitolului apar ca P3·Sc1, P5·Sc1, G·Sc1, C·Sc1 și P1–P2·Sc1, pentru a nu se confunda cu politicile orizontale S1–S6; codurile DMC, DG, DC, P4 și P6 rămân neschimbate. Pentru capitolul de față, direcțiile D1–D8 devin P3·D1–P3·D8, măsurile își păstrează litera (D2-a devine P3·D2-a), iar scenariile S1–S6 din secțiunea 7 devin P3·Sc1–P3·Sc6.

Obiectivele de dezvoltare servite de direcții: D1, OD3.3 (beneficii vizibile pentru locuitori) și OD3.1 (acceptarea turismului de către locuitori); D2, OD5.3 (natură protejată și accesibilă gradat); D3, OD5.3 și OD4.4 (siguranța vizitatorului în oraș și pe munte); D4, OD2.1 (cerere mai echilibrată între sezon și extrasezon și în zilele lucrătoare) și OD1.1 (sejur mai lung); D5, OD4.4; D6, OD4.4 și OD4.3 (servicii de calitate și oameni pregătiți); D7, OD2.1 și OD5.4 (reziliență climatică și consum responsabil de resurse); D8, OD2.4 (Brașovul ca bază a regiunii).

Măsurile-cheie și indicatorii capitolului sunt preluați în fișa Politicii 2 din raport și în Anexa 1, planul de implementare.

1. Raționamentul unui capitol distinct

1.1. De ce natura are un capitol propriu

Am identificat șapte argumente pentru un capitol dedicat naturii, distinct de capitolul stațiunii și de capitolele orașului istoric.

Primul este **argumentul identitar**. Natura este singura temă a consultării pe care o împărtășesc aproape toți interlocutorii: tema A2, natura și peisajul (Tâmpa, munții în oraș, pădurile), apare la 23 dintre cei 24 de subiecți, în 21 de interviuri, și în 9 dintre cele 12 consultări de grup [C]. Participanții nu descriu Brașovul ca pe un oraș care are munți în apropiere, ci ca pe un oraș de munte:

„Noi suntem oraș de munte, punct! Nu poți să compari Brașovul cu Constanța sau cu Slobozia sau cu Craiova. De ce? Păi în primul rând determinismul ăsta geografic.” (atelierul 02) [D]

Aceeași idee apare, formulată din perspectiva operatorilor de cazare, în atelierul apartamentelor în regim hotelier: „Bine, Brașovul nu este o stațiune montană, Poiana Brașov e stațiune montană, Brașovul este un oraș de munte” (atelierul 08) [D]. Pentru Subiectul 10, natura este punctul de pornire al oricărei narațiuni despre oraș: „Natura cred că e... cred că de-aici pleacă, de fapt” (Subiect 10) [D].

Două surse independente de consultarea proiectului confirmă această lectură. Teza de doctorat despre geografia simbolică a Brașovului constată că toți liderii de opinie intervievați au făcut referire la istorie și la natură atunci când au fost întrebați ce lucruri reprezentative despre Brașov i-ar povesti unui străin. Aceeași teză arată că natura, poziția în centrul țării și accesul la stațiunea de schi și la traseele montane sunt, alături de obiectivele istorice, principalele atracții pentru

turiști și „puncte foarte bine definite ale geografiei simbolice a Brașovului”⁶³ [C]. Conceptul de turism pentru municipiul Brașov, elaborat în 2023, a formulat aceeași idee sub titlul „Sentimentul «carpatic-urban»”: „Nicăieri în România spațiul urban și muntele nu sunt atât de aproape unul de celălalt”⁶⁴ [D].

Al doilea este **argumentul cererii**. Pentru publicul național, muntele este prima asociere spontană cu Brașovul (381 de mențiuni din 3.556 de asocieri brute, înaintea Bisericii Negre), iar două treimi dintre vizitatorii orașului practică regulat cel puțin o formă de turism în natură [C]. Natura este, alături de orașul istoric, una dintre cele două componente principale ale cererii Brașovului [I].

Al treilea este **argumentul funcțional**. Natura este componenta care poate transforma vizita de două nopți în sejur. Orașul istoric se consumă, în percepția stakeholderilor, în una-două zile; ce urmează depinde de munte: „Peste o zi, două, dacă nu te folosești de munți, la Brașov n-ai ce căuta” (sesiunea OAR) [D]. Datele susțin această direcție: familiile, un public legat de natura accesibilă, au cel mai lung sejur în recenziile Booking (2,00 nopți; 26,2% sejururi de trei nopți și peste), iar în Poiana sejururile de trei nopți și peste reprezintă circa o treime din total și în iulie și în august (33,1%, respectiv 33,7%), nu doar iarna [C].

Al patrulea este **argumentul locuitorilor**. Natura este infrastructura de zi cu zi a orașului, folosită intens de brașoveni: „urcatul pe Tâmpa la noi e așa o chestie ca și cum te-ai duce până în Piața Sfatului” (Subiect 22) [D]. Ea este și unul dintre motivele pentru care oamenii aleg să se mute la Brașov: notele atelierului mediului de afaceri consemnează că un participant „s-a mutat din București la Brașov” tocmai pentru „cadrul natural favorabil sporturilor și calitatea vieții” (atelierul 10) [D]. Interviuurile din teza despre geografia simbolică a orașului consemnează aceeași motivație: „suficient de mult spațiu verde, pentru mine asta contează extrem de mult”; „eu una apreciez foarte mult drumetele, posibilitatea de a merge în natură, e ceea ce în Brașov găsesc diversitate foarte mare”⁶⁵ [D]. O strategie de dezvoltare locală prin turism care tratează natura doar ca produs pentru vizitatori ar ignora cea mai importantă funcție a ei.

Al cincilea este **argumentul juridic și instituțional**. Natura orașului este, în mare parte, protejată și administrată de instituții diferite: Tâmpa este rezervație naturală și arie specială de conservare Natura 2000; Postăvaru și Piatra Mare sunt situri Natura 2000; circa 2.000 de hectare de pădure municipală sunt în regim de pădure-parc; parcurile naționale și naturale din jur sunt administrate de Romsilva [C]. Un traseu nou trece prin mai multe regimuri juridice și mai multe avize: „ne trebuie aviz de la 5, 6, 7, 8 agenții naționale, ministere” (Subiect 15) [D]. Capitolul pune aceste regimuri în relație, pentru ca măsurile turistice privind natura să poată fi aplicate [I].

⁶³Lorena (Oprica) Aldea, „(re)Construcția identitară a Brașovului. Geografia simbolică a orașului”, teză de doctorat în sociologie, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București, 2020; exemplar pus la dispoziția echipei de proiect; articolul autoarei despre imaginea online a orașului: <<https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10>>

⁶⁴Asociația de Ecoturism din România și Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Brașov. Analiză, viziune, obiective, măsuri”, 2023, elaborat în proiectul „Creșterea capacității de management durabil a destinației turistice Brașov la nivelul județului și al municipiului” (cod SIPOCA 1043), cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziția echipei de proiect.

⁶⁵Lorena (Oprica) Aldea, „(re)Construcția identitară a Brașovului. Geografia simbolică a orașului”, teză de doctorat în sociologie, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București, 2020; exemplar pus la dispoziția echipei de proiect; articolul autoarei despre imaginea online a orașului: <<https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10>>

Al șaselea este **argumentul riscului**. Natura Brașovului poartă riscuri pe care niciun alt produs turistic al destinației nu le are: ursul (tema B6, prezentă în 12 din cele 22 de interviuri și în 5 ateliere), incendiile de vegetație („Riscul de incendiu este foarte, foarte mare”, Subiect 12), plantele invazive, accidentele montane, inclusiv cele de pe traseele de coborâre cu bicicleta, eroziunea potecilor și schimbările climatice [C/D/I]. Riscurile acestea se gestionează la nivelul întregii destinații [I].

Al șaptelea este **argumentul arhitecturii strategice**. În ierarhia priorităților stabilită de managementul proiectului, P3 desemnează natura ca produs pentru turismul activ și pentru turismul de familie pe patru anotimpuri. Celelalte capitole ale strategiei se sprijină pe acest capitol: P5 trimite la „capitolul destinației” pentru politica privind fauna, iar capitolul G își leagă rutele gastronomice metropolitane de „oferta metropolitană a capitolului de natură” (DG2-f).

1.2. Perimetrul: cele patru cercuri ale naturii Brașovului

Natura accesibilă din Brașov este un sistem de locuri aflate la distanțe diferite de centrul istoric, cu publicuri, produse, riscuri și regimuri juridice diferite. Capitolul o organizează în patru cercuri, pe care direcțiile din secțiunea 4 le folosesc ca hartă de lucru [I].

Tabelul 1. Cele patru cercuri ale naturii accesibile din Brașov

Cerc	Locuri	Acces din centrul istoric	Regim	Utilizatori principali	Direcții
1. Natura din oraș	parcurile (Parcul Nicolae Titulescu, Livada Poștei, Tractorul, parcurile de cartier), aleea de sub Tâmpa, promenada După Ziduri, coridoarele verzi, malurile Ghimbășelului	pe jos, 0–15 minute	domeniu public al municipiului	locuitorii, zilnic; turiștii, ocazional	D1
2. Natura de la poalele orașului	Tâmpa; pădurile-parc de la Răcădău, Noua, Dârste, Stejeriș, Pietrele lui Solomon; Lacul Noua; Dealul Cetății Lempes	pe jos sau cu transportul public, 10–30 de minute	rezervații naturale, situri Natura 2000, pădure-parc, drumuri forestiere deschise publicului	locuitorii, săptămânal; turiștii veniți pentru un sejur scurt în oraș; familiile	D2, D3
3. Muntele orașului	Postăvaru (cu Poiana Brașov), Piatra Mare, Drumul Vechi, Cheile Râșnoavei	cu mașina, cu autobuzul sau cu transportul pe cablu, 20–45 de minute	situri Natura 2000 și rezervații; stațiune turistică (capitolul P5)	drumeți, schiori, bicicliști, alergători; locuitorii la sfârșit de săptămână	D3, D4 (P5 pentru stațiune)
4. Carpații din jurul Brașovului	Parcul Național Piatra Craiului, Parcul Natural Bucegi, Ciucas, Munții Făgăraș, Țara Bârsei, Țara Făgărașului, Vama Buzăului	30–90 de minute	parcuri naționale și naturale, situri Natura 2000	turiștii cu sejur de trei nopți și peste; drumeții experimentați; observatorii de faună	D8

Sursa: inventarul resursei din secțiunea 2.4; duratele de acces sunt estimări ale echipei de proiect. [C/E]

Direcțiile D5 (fauna), D6 (siguranța) și D7 (anotimpurile) traversează toate cele patru cercuri. Împărțirea are trei consecințe practice [I]. Fiecare cerc are publicul lui prioritar: primul și al doilea sunt, înainte de toate, ale locuitorilor; al treilea și al patrulea sunt cele în care turismul activ produce valoare. Fiecare cerc are un nivel de amenajare potrivit: cu cât locul este mai aproape de oraș, cu atât amenajarea poate fi mai consistentă, iar cu cât este mai sălbatic, cu atât ea trebuie să fie mai ușoară. Iar presiunea vizitatorilor se poate distribui între cercuri: o parte din fluxul care azi se oprește pe Tâmpa și în Poiana poate fi îndreptată spre pădurile-parc și spre Carpații din jur.

1.3. Premisa: dezvoltare locală și criteriile de evaluare

Din perspectiva dezvoltării locale, măsurile privind natura se evaluează după șase criterii, care revin în direcțiile din secțiunea 4.

Primul este **accesul locuitorilor**: dacă natura de proximitate este accesibilă tuturor brașovenilor, gratuit, fără mașină, în siguranță și aproape de casă, inclusiv în cartierele care astăzi nu au parcuri.

Al doilea este **integritatea naturii**: dacă măsura păstrează habitatele, respectă regimul ariilor protejate și capacitatea de suport a locului și evită infrastructura grea acolo unde o amenajare ușoară sau un serviciu la poale sunt suficiente.

Al treilea este **siguranța**: dacă măsura reduce riscurile legate de faună, de accidente și de incendii și dacă vizitatorul știe unde se află și ce are de făcut.

Al patrulea este **utilizarea capacității pe patru anotimpuri**: dacă produsul aduce vizitatori în lunile slabe ale destinației, primăvara (martie-mai) și noiembrie, fără să adauge presiune în vârfurile de sezon.

Al cincilea este **valoarea reținută în destinație**: dacă natura produce nopți suplimentare și cheltuieli la operatori locali (ghizi, închirieri, cabane, transport, gastronomie), nu doar vizite de o zi.

Al șaselea este **accesibilitatea gradată**: dacă oferta acoperă toate vârstele și toate condițiile fizice (familii cu copii mici, seniorii, persoanele cu dizabilități, sportivi), de la alee la creastă.

1.4. Surse, metodă, limite

Capitolul triangulează patru categorii de surse. Prima categorie este cercetarea națională de referință a proiectului, din care se folosesc formele de turism practicate, atractivitatea destinațiilor naturale, bateria celor 25 de obiective ale Brașovului, asocierile spontane, întrebările despre ce place și ce lipsește și întrebările deschise despre motivațiile și activitățile turismului montan, recodificate de echipă din textul brut. A doua categorie cuprinde datele secundare: seriile INS ale municipiului (sosiri, înnoptări, ocupare, lunar și anual) și analiza lor de sezonalitate din raportul de analiză a destinației, datele platformelor de închiriere pe termen scurt, recenziile online ale destinației (47.513 recenzii) și datele publice ale paginilor locurilor de natură de pe platforme. A treia categorie este consultarea Etapei I: cele 22 de interviuri individuale, cele 12 consultări de grup (inclusiv masa rotundă a arhitecților), notele participanților și memoriul de observație, prelucrate în două matrice tematice cu valență. A patra categorie cuprinde documentele și sursele externe: legislația ariilor protejate și a pădurilor, documentele Primăriei, ale Regiei Pădurilor Kronstadt și ale Consiliului Județean, planul strategic HINGE al Consiliului Județean, cercetarea proiectului despre aviația ușoară și de agrement, conceptul de turism pentru municipiul Brașov elaborat în 2023⁶⁶, teza de doctorat „(re)Construcția identitară a Brașovului. Geografia simbolică a orașului” (2020)⁶⁷ și presa de referință. Registrul verificărilor este în Anexa C.

⁶⁶Asociația de Ecoturism din România și Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Brașov. Analiză, viziune, obiective, măsuri”, 2023, elaborat în proiectul „Creșterea capacității de management durabil a destinației turistice Brașov la nivelul județului și al municipiului” (cod SIPOCA 1043), cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziția echipei de proiect.

⁶⁷Lorena (Oprica) Aldea, „(re)Construcția identitară a Brașovului. Geografia simbolică a orașului”, teză de doctorat în sociologie, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București, 2020; exemplar pus la dispoziția echipei de proiect; articolul autoarei despre imaginea online a orașului: <<https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10>>

Cele două surse secundare adăugate au statut diferit. Teza de doctorat este o cercetare sociologică documentată: o anchetă pe 591 de locuitori ai Brașovului, cu date ponderate după gen și vârstă, și interviuri semistructurate cu șaptesprezece persoane publice și lideri de opinie din oraș. Capitolul îi preia rezultatele, marcate [C], și citatele din interviuri, marcate [D].

Conceptul de turism din 2023 este folosit ca sursă de informații secundare, nu ca o cercetare socio-antropologică documentată potrivit standardelor metodologice acceptate de profesioniști. Documentul declară că rezultă din patru grupuri de lucru organizate între ianuarie și martie 2023, pentru centrul istoric, zona periferică a municipiului, stațiunea Poiana Brașov și zona verde Tâmpa-Postăvaru, cu reprezentanți ai mediului privat, ai administrației publice locale, ai administrației silvice și ai asociațiilor de profil. Informațiile primite au fost analizate „prin perspectiva experienței profesionale și observațiile directe ale autorilor acestui document”. Documentul numește o parte dintre organizațiile participante, dar nu publică lista participanților, consemnările discuțiilor sau procedura de analiză, astfel că afirmațiile lui nu pot fi tratate metodologic. Capitolul îl folosește ca argument suplimentar, în paralel cu interviurile și atelierelor proiectului, acolo unde problemele identificate și soluțiile propuse concordă cu acestea; afirmațiile lui sunt marcate [D], iar cifrele declarate în grupurile de lucru nu sunt tratate ca date confirmate.

Am identificat patru limite ale analizei:

- nu există date publice despre folosirea naturii: nu am identificat contoare de vizitatori pe traseele din jurul orașului, iar numărul celor care urcă pe Tâmpa, folosesc pădurile-parc sau urcă pe Postăvaru nu se cunoaște; conceptul de turism din 2023 menționează o monitorizare a vizitatorilor făcută de Regia Pădurilor Kronstadt împreună cu institutul de cercetări silvice din Brașov, ale cărei rezultate nu au fost identificate în surse publice; singurele serii disponibile sunt intervențiile Salvamont, capacitatea instalațiilor pe cablu și, indirect, recenzii;
- statistica INS nu înregistrează vizitatorii de o zi și cazarea în locuințe secundare, iar Poiana Brașov este inclusă în seriile municipiului fără a putea fi separată; în datele Google ale recenziilor, o parte dintre unitățile și locurile din Poiana sunt etichetate „Brașov”, așa că orice comparație oraș-stațiune pe recenzii este orientativă;
- cercetarea națională măsoară percepția și comportamentul românilor; pentru turiștii străini, sursele sunt recenzii și consultarea operatorilor care lucrează cu ei;
- perspectiva locuitorilor provine din consultare (atelierele 09, 11 și 12, interviurile), nu dintr-o măsurătoare cantitativă; chestionarul pentru rezidenți propus în capitolul G este instrumentul care poate da nivelurile de referință pentru indicatorii privind natura locuitorilor, dacă include un modul despre folosirea naturii (secțiunea 8).

Recodificarea întrebărilor deschise s-a făcut pe textul brut, cu dicționare de cuvinte-cheie, iar cifrele sunt procente ponderate ale respondenților care menționează cel puțin un element din familia respectivă. Pentru familiile de asocieri deja raportate în capitolele P5 și G (muntele, aerul curat, schiul, Tâmpa, natura, Poiana), capitolul folosește numărările brute din acele capitole.

2. Diagnostic

2.1. Natura în imaginea Brașovului și în cererea națională

Cercetarea națională de referință arată ce loc ocupă natura în felul în care românii văd Brașovul și ce caută cei care merg la munte, independent de ce spun despre natură operatorii și administrația.

Imaginea spontană. Întrebați ce le vine în minte când aud „Brașov”, călătorii români numesc muntele mai des decât orice altceva: familia „munte” adună 381 de mențiuni din cele 3.556 de asocieri brute, înaintea Bisericii Negre (254) și a centrului istoric (187), iar „aerul curat” (114), „schiul, iarna, zăpada” (112), Tâmpa (90) și „natura” (83) completează imaginea [C]. Luate împreună, elementele de natură (muntele, natura, pădurea, aerul, peisajul, Tâmpa, masivele din jur, drumețiile) apar în asocierile a 36,3% dintre călătorii români și a 43,5% dintre vizitatorii Brașovului; împreună cu Poiana și cu schiul, ponderea urcă la 45,8%, respectiv 54,5% [C]. Ursul, foarte prezent în consultare, apare în asocierile spontane ale doar 1,4% dintre călători [C]: pentru publicul național, imaginea Brașovului este cea a unui oraș de munte, în care ursul ocupă un loc marginal [I].

Ce place și ce lipsește. Dintre vizitatorii Brașovului, 29,3% numesc un element de natură atunci când sunt întrebați ce le place cel mai mult la Brașov: Poiana (12,2%), muntele, natura, peisajul și aerul (10,5%), Tâmpa (4,9%); fără Poiana și fără schi, ponderea este de 16,5% [C]. Când sunt întrebați ce lipsește orașului, natura aproape că nu apare: 3,2% dintre vizitatori numesc ceva legat de natură, iar cele mai frecvente mențiuni sunt mai multe parcuri și spații verzi (1,2%), mai puțini urși (0,5%) și piste sau trasee pentru bicicletă (0,5%) [C]. Deficitele pe care le descrie consultarea (trasee pentru familii, organizare, informare, siguranță) nu au ajuns în conștiința cererii, cel mai probabil pentru că vizitatorul tipic consumă natura din oraș mai degrabă ca peisaj decât ca activitate [I].

Vizitarea obiectivelor naturale. În bateria celor 25 de obiective ale Brașovului, Tâmpa este al cincilea obiectiv ca rată de vizitare: 72,3% dintre vizitatori au urcat pe ea, 39,2% de mai multe ori; doar Poiana Brașov (88,5%), Piața Sfatului (84,2%), Biserica Neagră (83,9%) și Cetatea Brașovului (73,1%) au rate mai mari [C]. Grădina zoologică a fost vizitată de 43,7% dintre vizitatori, parcul de aventură de 36,9%, parcul acvatic de 30,5% [C]. Dintre românii care nu au vizitat niciodată Brașovul, 73,7% cunosc Tâmpa, mai mulți decât Cetatea (72,6%) [C]. Pentru publicul care nu a ajuns încă în destinație, Tâmpa este unul dintre cele mai cunoscute repere ale orașului [I].

Formele de turism în natură. Tabelul 2 arată cât de răspândite sunt formele de turism în natură în rândul călătorilor români, comparativ cu alte forme de turism.

Tabelul 2. Formele de turism practicate de călătorii români: practică regulată și practică ocazională

Forma de turism	Practică regulată (minivacanțe și/sau concediu)	Practică cel puțin ocazională	Nu practică
Litoral	74,8%	92,0%	8,0%
Balnear (spa, aquapark)	54,1%	86,0%	14,0%

Forma de turism	Practică regulată (minivacanțe și/sau concediu)	Practică cel puțin ocazională	Nu practică
Ecoturism (călătorii responsabile în zone naturale)	44,3%	78,4%	21,6%
Montan (alpinism, drumeții montane, sporturi de iarnă)	42,6%	73,3%	26,7%
Rural (la sat, agroturism)	41,0%	80,8%	19,2%
Gastronomic	37,5%	72,5%	27,5%
De evenimente	25,9%	72,1%	27,9%
De aventură (speologie, rafting, parapantă, ciclism montan)	20,6%	44,2%	55,8%
Cicloturism	10,6%	27,2%	72,8%

Sursa: cercetarea națională de referință, toți călătorii, procente ponderate. [C]

Ecoturismul și turismul montan sunt, după litoral și balnear, formele de turism practicate regulat de cei mai mulți călători români [C]. Formele de aventură și cicloturismul sunt de nișă: le practică regulat unul din cinci, respectiv unul din zece călători [C]. Dacă se adună cele patru forme de turism în natură (montan, ecoturism, aventură, cicloturism), 63,5% dintre călătorii români și 66,8% dintre vizitatorii Brașovului practică regulat cel puțin una dintre ele [C].

Cine practică turismul în natură. Practica regulată a turismului montan scade cu vârsta, de la 52,6% la tinerii de 18–29 de ani la 30,8% la cei de peste 60 de ani, în timp ce ecoturismul rămâne relativ constant pe toate vârstele (între 41,9% și 48,8%) [C]. În gospodăriile cu copii minori, turismul montan regulat este mai frecvent (48,4% față de 39,7%), la fel ca turismul de aventură (26,6% față de 17,7%) [C]. Bucureștenii și locuitorii din Ilfov practică regulat turismul montan în proporție de 50,6%, față de 41,6% în restul țării [C]. Pentru Brașov, profilul are o consecință directă: cele trei publicuri cele mai apropiate de natura activă (tinerii, familiile cu copii și bucureștenii) sunt și publicuri pe care destinația le atrage deja [I].

Fidelitatea publicului de natură. Dintre vizitatorii Brașovului care practică regulat turismul montan, 51,4% revin în oraș cel puțin o dată pe an, față de 43,8% dintre ceilalți vizitatori, iar 75,3% au urcat pe Tâmpa, față de 69,8% [C]. Dintre toți călătorii care practică regulat turismul montan, 41,2% consideră Brașovul o destinație „foarte atractivă”, față de 31,3% dintre ceilalți [C]. Publicul de natură este, așadar, mai fidel și mai entuziast decât restul publicului destinației [I].

Natura din jurul Brașovului ca destinație. Munții Carpați, ca destinație de drumeție montană, sunt atractivi pentru 77,7% dintre călătorii români (33,5% îi consideră „foarte atractivi”), la nivelul Deltei Dunării (79,4%) și al satelor și cetăților săsești (77,6%), după orașul Brașov (86,9%) și orașul Sibiu (81,3%) [C]. Atractivitatea Carpaților urcă la 81,8% în rândul vizitatorilor Brașovului și la 88,6% în rândul celor care practică regulat turismul montan [C]. Țara Făgărașului este atractivă pentru 75,5% dintre călători; Vama Buzăului, pentru 35,4%, dar 49,0% dintre călători nu au o părere despre ea, cel mai probabil pentru că nu o cunosc [C/I]. Frecventarea este mai mică decât atractivitatea: 27,5% dintre călători merg în Carpați, la drumeție, cel puțin o dată pe an, iar 21,6% nu au mers niciodată [C].

De ce merg românii la munte și ce vor să facă acolo. Celor care practică regulat turismul montan, cercetarea le-a cerut să spună, cu propriile cuvinte, de ce îi atrage muntele și ce activități își doresc acolo. Răspunsurile, recodificate de echipă, sunt prezentate în Tabelul 3.

Tabelul 3. Motivațiile și activitățile turismului montan, în cuvintele călătorilor români

Motivația (de ce vă place?)	Pondere	Activitatea dorită (ce activități?)	Pondere
Aerul curat	33,9%	Drumeții, trasee montane, ture de mai multe zile	44,0%
Natura, pădurea, verdeța	19,2%	Plimbări, mers pe jos	26,8%
Liniștea, relaxarea, deconectarea	18,1%	Schi, snowboard, săniuș	11,3%
Drumeția, plimbarea, urcatul pe munte	15,8%	Cățărare, alpinism	4,8%
Peisajele, priveliștile	15,7%	Camping, foc de tabără, grătar, picnic	3,3%
Mișcarea, sportul, sănătatea	7,8%	Aventura (rafting, tiroliană, parapantă, peșteri)	3,2%
Iarna, schiul, zăpada	3,9%	Relaxare, odihnă	3,1%
Aventura, adrenalina, explorarea	3,5%	Vizitarea obiectivelor din zonă	3,0%
Mai puțină aglomerație, departe de oraș	1,9%	Bicicletă, ciclism montan	2,4%
Răcoarea, clima	1,5%	Observarea naturii și a faunei	1,8%

Sursa: cercetarea națională de referință, călătorii care practică regulat turismul montan, răspunsuri deschise recodificate de echipa de proiect; un răspuns poate intra în mai multe categorii; procente ponderate. [C]

Tabelul descrie un public care vine la munte pentru aer, natură și liniște și care vrea să meargă pe jos [C]. Cererea dominantă este o cerere de mișcare ușoară: drumețiile (44,0%) și plimbările (26,8%) sunt cele mai frecvente activități dorite, iar schiul (11,3%) este al treilea, la mare distanță [C]. Pentru Brașov, tabelul fixează ierarhia produselor: înainte de orice infrastructură de sport extrem, destinația are nevoie de trasee bune, sigure și ușor de găsit [I].

Alternativele pentru motivul „munte”. Întrebați ce destinații ar alege în locul Brașovului, 19,9% dintre călătorii care răspund numesc cel puțin o destinație montană: Sinaia (5,7%), Poiana Brașov (2,9%), Alpii (2,4%), Predealul (2,2%), Bușteniul (2,2%), Branul (2,1%) și Austria (1,7%) sunt cele mai frecvente [C]. Brașovul concurează pentru motivul „munte” cu Valea Prahovei și, la publicul mai exigent, cu Alpii [I].

Din datele cercetării naționale rezultă trei constatări [I]. Natura este, alături de orașul istoric, una dintre cele două componente principale ale imaginii Brașovului, iar muntele este prima asociere spontană cu orașul. Cererea pentru natură este largă și se potrivește cu ce oferă orașul: aer curat, liniște, drumeție și plimbare, căutate mai ales de tineri, de familii și de bucureșteni, adică de publicuri pe care destinația le atrage deja. Iar publicul de natură este mai fidel decât restul publicului Brașovului, ceea ce face din produsul de natură și un instrument de fidelizare.

2.2. Experiența consumată: ce spun recenziiile

Din cele 47.513 recenzii online analizate pentru destinație, baza de percepție a turiștilor (fără recenzii de cazare) cuprinde 14.420 de recenzii [C]. Raportul de analiză a destinației formulează astfel diferențiatorul perceptual al Brașovului:

„Diferențiatorul nu trebuie redus la «medieval». Teritoriul mai puternic este întâlnirea dintre orașul istoric și munte: patrimoniu urban recognoscibil, explorabil pe jos, într-un cadru carpatic imediat.” (raportul de analiză a destinației) [C]

Locurile de natură au volume mari de recenzii și note ridicate. Tabelul 4 reunește datele publice ale paginilor locurilor de natură de pe platformele de recenzii, la momentul colectării.

Tabelul 4. Locurile de natură și experiențele în natură ale Brașovului pe platformele de recenzii

Loc sau experiență	Platformă	Număr de recenzii pe platformă	Scor (1-5)
Tâmpa (pagina de „rezervație naturală”)	Google	19.656	4,7
Belvedere Tâmpa	Google	383	4,8
Pietrele lui Solomon	Google	4.084	4,7
Lacul Noua (zona de agrement)	Google	2.525	4,7
Vârful Postăvaru	Google	1.323	4,8
Parcul Nicolae Titulescu	Google	9.690	4,7
Parcul Tractorul	Google	4.451	4,5
Grădina zoologică	Google	17.261	4,3
Parcul de aventură	Google	10.663	4,7
Tururi de observare a faunei sălbatice care pleacă din Brașov (patru oferte)	Tripadvisor	25-409	4,8-5,0
Drumeție ghidată în Piatra Craiului, cu plecare din Brașov	Tripadvisor	122	5,0

Sursa: datele publice ale paginilor (numărul total de recenzii și scorul afișat), din baza de recenzii a raportului de analiză a destinației; prelucrare a echipei de proiect. [C]

Tâmpa are cele mai multe recenzii dintre locurile de natură ale destinației, de două ori mai multe decât parcul cu cele mai multe recenzii, iar scorurile locurilor de natură sunt ridicate (4,3-4,8) [C]. Tururile de observare a faunei și drumețiile ghidate au scoruri aproape maxime, dar volume mici: sunt produse de nișă, private, care pleacă din Brașov spre munții din jur [C/I].

În discursul turiștilor, natura este privită mai mult decât folosită. În cele 14.420 de recenzii turistice, ursul apare în 2,5% dintre ele (aproape în totalitate în recenziile tururilor de observare a faunei), drumeția și traseele în 1,4%, pădurea în 1,2% și transportul pe cablu în 0,9% [C]. În cele 23.000 de recenzii Booking, pădurea apare în 1,0% dintre ele, iar drumeția are 24 de mențiuni [C]. Raportul de analiză a destinației constată, pentru Poiana, același tipar: stațiunea este „codificată” de iarnă, iar „produsul de vară este mult mai puțin prezent spontan în discursul turiștilor” (raportul de analiză a destinației) [C].

Familia este publicul sejurului lung. În recenziile Booking, familiile au cea mai mare durată medie a sejurului (2,00 nopți) și cea mai mare pondere a sejururilor de trei nopți și peste (26,2%); ele reprezintă 33,9% din sejururi, dar 41,7% din sejururile de trei nopți și peste și 46,0% din cele de cinci nopți și peste [C]. Raportul de analiză a destinației formulează condiția sejurului de familie: „copiii au activități, adulții au relaxare” (raportul de analiză a destinației) [C]. Natura accesibilă este, pentru familie, principala sursă de activități care nu costă mult și care umplu o zi întreagă [I].

Din recenzii rezultă o constatare care se leagă direct de diagnosticul calitativ [I]: natura Brașovului este foarte apreciată acolo unde este vizibilă (Tâmpa, belvederile, Pietrele lui Solomon, Postăvaru), dar rar consumată ca experiență organizată. Experiențele de natură cel mai bine evaluate există, sunt mici și pleacă din Brașov spre regiune, fără ca destinația să le pună în vitrină.

2.3. Anotimpurile: ce arată datele

Raportul de analiză a destinației, construit pe seriile lunare INS ale municipiului (2010-2025), arată că Brașovul nu are problema de sezonalitate pe care o au majoritatea destinațiilor montane și urbane din România [C].

Două sezoane reale și un gol de primăvară. Coeficientul de variație al înnoptărilor lunare din municipiu a fost de 0,158 în 2022–2025, față de o mediană națională de 0,205, calculată pe cele 43 de orașe analizate în raportul de analiză a destinației; în 2010, era de 0,231 [C]. Dintre cele 21 de orașe cu peste 100.000 de înnoptări anuale, doar București, Bacău, Suceava și Timișoara au curbe mai plate [C]. Raportul de analiză a destinației descrie două sezoane: iarna (decembrie 1,06, ianuarie 0,99, februarie 1,04) și vara-toamna (iulie 1,14, august 1,36, septembrie 1,04, octombrie 1,10), separate de un extrasezon lung, martie–iunie, cu minimul anual în martie (0,76), și de unul scurt, în noiembrie (0,90) [C]. Cu 329.367 de înnoptări în lunile de iarnă, municipiul are al doilea volum de iarnă din țară, după București, și este singura reședință de județ la care toate cele trei luni de iarnă sunt la nivelul mediei anuale sau peste [C]. Seriile includ Poiana Brașov, care nu poate fi separată.

Tabelul 5. Anotimpurile municipiului Brașov: ponderea înnoptărilor, indicii sezonieri și gradul de ocupare estimat (medii 2022–2025)

Anotimp	Pondere în înnoptările anuale	Indici sezonieri lunari	Grad de ocupare estimat, pe luni
Iarna (decembrie–februarie)	25,8%	1,06 / 0,99 / 1,04	34,5% / 32,4% / 37,1%
Primăvara (martie–mai)	20,2%	0,76 / 0,77 / 0,89	24,9% / 26,1% / 29,0%
Vara (iunie–august)	28,6%	0,93 / 1,14 / 1,36	31,3% / 37,1% / 44,3%
Toamna (septembrie–noiembrie)	25,4%	1,04 / 1,10 / 0,90	35,1% / 36,0% / 30,4%

Sursa: raportul de analiză a destinației, pe datele INS (TEMPO); ponderile pe anotimpuri sunt calcule ale echipei de proiect pe seria lunară a raportului de analiză a destinației. [C]

Problema principală este utilizarea capacității. Nicio lună a anului nu depășește 45% grad de ocupare estimat, iar intervalul martie–mai este singurul cu valori sub 30% [C]. Raportul de analiză a destinației conchide: „Brașovul a rezolvat problema sezonality, dar nu și pe cea a utilizării capacității” (raportul de analiză a destinației) [C]. Seriile lunare ale anului 2025 confirmă tiparul: aprilie a adus 6,3% din sosirile anului, august 10,2% [C]. În segmentul închirierilor pe termen scurt, ocuparea din 2025 a fost cea mai mică în martie (35,3%), apoi în mai (41,1%) și în noiembrie (43,4%), și cea mai mare în august (67,2%) [C]. În Poiana Brașov, golul de primăvară este mult mai adânc decât în oraș (capitolul P5, Tabelul 3).

Clima și zăpada. Situl Natura 2000 Postăvaru urcă până la altitudinea de 1.783 m⁶⁸, iar consultarea consemnează îndoiala privind viitorul schiului la această altitudine: „Față de faptul că clima s-a încălzit, 1.700 sus e puțin” (Subiect 23) [D]. Tema nesustenabilității climatice a schiului (B14) apare în 2 interviuri și în 3 ateliere [C]. Capitolul P5 a stabilit, pentru stațiune, modernizarea domeniului schiabil existent fără extindere, ca bază pentru 2027–2031 (scenariul S1 al capitolului P5). Pentru oraș, consecința este alta: produsul de natură al destinației nu poate depinde de zăpadă [I].

Din datele despre anotimpuri rezultă trei constatări [I]. Iarna nu este o prioritate de cerere pentru capitolul naturii: municipiul are deja cel mai mare sezon de iarnă al unei reședințe de județ. Golul este primăvara (martie–mai) și noiembrie, adică lunile în care natura din jurul Brașovului are ceva propriu de oferit: fauna ieșită din iarnă, pădurea înverzită, sezonul de drumeție, bicicletă și

⁶⁸Situl Natura 2000 ROSCI0207 Postăvarul, altitudine 728–1.783 m, proiectul CARPASIT, Fundația Carpați:
<<https://carpasit.fundatiacarpati.ro/wp/wp-content/uploads/2022/08/Brosura-sinteza-Carpasit-v072022.pdf>>

alergare, culorile toamnei. Iar ținta este creșterea cererii în lunile slabe, fără presiune suplimentară în vârfuri; redistribuirea vizitatorilor între luni nu este, în sine, un obiectiv.

2.4. Resursa: inventarul naturii accesibile din Brașov

Brașovul are, în interiorul municipiului și în jurul lui, o densitate de arii naturale protejate și de păduri deschise publicului puțin obișnuită pentru un oraș de această mărime [I]. Tabelul 6 le inventariază, cu regimul și administratorul lor.

Tabelul 6. Inventarul naturii accesibile din Brașov: regim, suprafață și administrare

Loc	Regim de protecție	Suprafață	Administrare	Repere pentru turism
Muntele Tâmpa	rezervație naturală (cod 2.255); sit Natura 2000 ROSCI0120, arie specială de conservare din 2022	188,20 ha (rezervația); 214 ha (situl)	Agencia Națională pentru Mediu și Arii Protejate, prin Direcția Județeană de Mediu Brașov; terenul forestier, Regia Pădurilor Kronstadt	plan de management aprobat în 2016; telecabină înlocuită și redeschisă în octombrie 2025; platforma belvedere închisă din mai 2026 și în refacere
Pădurile-parc ale municipiului	regim de pădure-parc (Codul silvic), aprobat între 2023 și 2025	circa 2.000 ha (1.700–2.200 ha în comunicările publice), din 14.655,8 ha de pădure municipală	Regia Pădurilor Kronstadt	piste de familie Răcădău–Noua în lucru (circa 8 km); parc dendrologic de 25,2 ha în amenajare
Drumurile forestiere	deschise pietonilor și bicicliștilor prin regulament local (2021)	30 de drumuri, circa 83 km	Regia Pădurilor Kronstadt	interzise autovehiculelor, motocicletelor și ATV-urilor, cu excepția evenimentelor aprobate
Postăvaru	sit Natura 2000 ROSCI0207; rezervație naturală (cod 2.253)	circa 1.300 ha (situl); 1.025,50 ha (rezervația); 728–1.783 m	regim general al ariilor protejate; fond forestier al Regiei Pădurilor Kronstadt	plan de management elaborat în 2020–2023; domeniul schiabil și traseele de ciclism montan ale stațiunii
Piatra Mare	sit Natura 2000 ROSCI0195	circa 4.274 ha; 700–1.840 m	regim general al ariilor protejate	plan de management elaborat; Canionul Șapte Scări, amenajat de regia pădurilor din Săcele
Dealul Cetății Lemeș - Mlaștina Hărman	sit Natura 2000 ROSCI0055; rezervațiile naturale Dealul Cetății - Lemeș și Mlaștina Hărman	373,9 ha (situl)	regim general al ariilor protejate	plan de management elaborat; zonă de plimbare, picnic și zbor liber
Stejerișul Mare	rezervație botanică (cod 2.256)	16,30 ha	Regia Pădurilor Kronstadt (fond forestier)	lângă drumul spre Poiana
Parcul Național Piatra Craiului	parc național (din 1990); sit Natura 2000 ROSCI0194	14.766 ha	Regia Națională a Pădurilor - Romsilva (administrația parcului, din 1999)	trasee de drumeție și de ciclism montan; Zărnești ca poartă
Parcul Natural Bucegi	parc natural (din 1990); sit Natura 2000 ROSCI0013	32.663 ha	Regia Națională a Pădurilor - Romsilva	acces dinspre Bran, Moieciu, Bușteni, Sinaia
Ciucas; Munții Făgăraș	situri Natura 2000 ROSCI0038; ROSCI0122	21.864 ha; 198.617,5 ha	regim general al ariilor protejate	drumeție montană de o zi sau de mai multe zile

Sursa: Legea nr. 5/2000 și datele Agenției Europene de Mediu privind siturile Natura 2000; documentele Primăriei Municipiului Brașov și ale Regiei Pădurilor Kronstadt; administrațiile parcurilor; presa de referință; detalii și grade de încredere în Anexa C.⁶⁹⁷⁰⁷¹⁷² [C]

Inventarul se completează cu infrastructura turismului activ și a zborului. În Postăvaru funcționează un parc de ciclism montan cu șase trasee de coborâre⁷³, deservit de telegondolă și de telescaunul Ruia⁷⁴ (secțiunea 2.6.6) [C]. Destinația are, pe lângă aeroportul internațional, aerodromul de la Sânpetru și terenul de zbor al aeroclubului de la Ghimbav⁷⁵, iar cercetarea proiectului despre aviația ușoară și de agrement identifică punctele de decolare pentru zborul liber (Postăvaru, Bunloc, Lempes), al căror statut oficial nu a putut fi confirmat, și zborul cu planorul în unde orografice, practicat de la Sânpetru în octombrie–decembrie [C/I]. Via Transilvanica are, din iunie 2025, o extensie oficială de circa 170 km, de la Viscri la Brașov, prin Țara Făgărașului, Zărnești, Bran și Râșnov⁷⁶ [C]. Infrastructura de cabane este, în schimb, slabă: cabanele turistice din municipiu au realizat, în 2025, 4.036 de înnoptări, 0,3% din total [C], iar un participant la atelierul de turism activ descrie pierderea celor mai multe dintre cabanele asociației montane din care face parte (secțiunea 2.6.6) [D].

Două lucruri lipsesc din inventar [I]. Primul este o hartă publică unică a tuturor traseelor din jurul orașului, cu regimul, dificultatea și administratorul fiecăruia. Al doilea este o evidență a folosirii lor: nu există o numărătoare publică a vizitatorilor nici pe Tâmpa, nici în pădurile-parc, nici pe Postăvaru. Primăria a prezentat, în 2021, propunerea unui „Parc Natural Brassovia” care să reunească natura din jurul orașului într-o singură arie administrată; propunerea nu a fost aprobată de Consiliul Local⁷⁷ [C].

⁶⁹Rezervația „Tâmpa (Muntele)”, cod 2.255, 188,20 ha (Legea nr. 5/2000); situl ROSCI0120 Muntele Tâmpa, 214 ha, desemnare inițială prin Decretul nr. 949/1962 (formularul standard Natura 2000, Agenția Europeană de Mediu):

<https://bio.discomap.eea.europa.eu/arcgis/rest/services/Bio/Natura2000_Dyna_WM/MapServer/11/query?where=SITECODE%3D%27ROSCI0120%27&outFields=&returnGeometry=false&f=json>

⁷⁰Avizul Ministerului Mediului pentru regimul de pădure-parc al pădurilor din jurul Brașovului, circa 2.000 ha, și amenajările permise (G4Media, 8 mai 2025): <<https://www.g4media.ro/brasov-va-avea-2-000-de-hectare-de-padure-parc-aviz-favorabil-de-la-ministerul-mediului-este-singurul-oras-din-romania-care-a-primit-aceasta-aprobare.html>>; avizul din noiembrie 2023 pentru peste 1.700 ha (Newsbv): <<https://newsbv.ro/padure-parc-jurul-brasovului-peste-1-700-trasee-plimbare-ciclism-spatii-recreere-locuri-joaca-copii/>>

⁷¹Regulamentul privind accesul pe drumurile forestiere din fondul forestier proprietate publică a municipiului Brașov, aprobat prin HCL nr. 151/25.03.2021: 30 de drumuri, 83,2 km (Regia Pădurilor Kronstadt): <<https://www.rplpkronstadt.ro/drumuri-forestiere/>>

⁷²Parcul Național Piatra Craiului, 14.766 ha: <<https://www.pcrai.ro/istoricul-parcului-national>>; Parcul Natural Bucegi: <<https://bucegipark.ro/en/history>>; siturile Piatra Mare și Dealul Cetății Lempes - Mlaștina Hărman, proiectul CARPASIT: <<https://carpasit.fundatiacarpasit.ro/wp/wp-content/uploads/2022/08/Brosura-sinteza-Carpasit-v072022.pdf>>

⁷³Observator, 25 iulie 2026, cele șase trasee ale parcului de ciclism montan din Postăvaru și clasificarea lor: <<https://observatornews.ro/economic/se-redeschide-bike-parkul-din-postavarul-cat-costa-sa-inchiriezi-o-bicicleta-pentru-o-zi-661183.html>>

⁷⁴G4Media, 20 iunie 2025, deschiderea parcului de ciclism montan, cu telegondola și telescaunul Ruia la sfârșit de săptămână: <<https://www.g4media.ro/?p=1076583>>

⁷⁵Aeroclubul României, Aerodromul Sânpetru (pistă de 530 m): <<https://aeroclubulromaniei.ro/page/aerodrom-sanpetru>>; terenul de zbor Ghimbav (pistă de 1.000 m): <<https://aeroclubulromaniei.ro/page/teren-de-zbor-ghimbav>>

⁷⁶Via Transilvanica, extensia Terra Borza Teutonica, de la Viscri la Brașov: <<https://www.viatrtransilvanica.com/en/regions/terra-borza-teutonica>>; inaugurarea din 5 iunie 2025 (Observator): <<https://observatornews.ro/eveniment/via-transilvanica-se-extinde-cum-arata-noul-tronson-care-va-fi-inaugurat-pe-5-iunie-617651.html>>

⁷⁷Primăria Municipiului Brașov, prezentarea propunerii „Parcul Natural Brassovia”, martie 2021: <<https://brasovcity.ro/file-zone/arii-protejate/parcul-natural-brassovia/Prezentare-Parcul-Natural-Brassovia-Martie-2021.pdf>>; propunerea nu a fost aprobată de Consiliul Local (G4Media, 8 mai 2025): <<https://www.g4media.ro/brasov-va-avea-2-000-de-hectare-de-padure-parc-aviz-favorabil-de-la-ministerul-mediului-este-singurul-oras-din-romania-care-a-primit-aceasta-aprobare.html>>

2.5. Vocea stakeholderilor: statistica tematică

Consultarea Etapei I a produs, pentru natură, cel mai larg consens și, în același timp, una dintre cele mai lungi liste de probleme [I]. Matricele tematice cu valență înregistrează natura în 32 de teme distincte. Tabelul 7 le prezintă pe cele principale; Anexa A dă detaliul pe surse.

Tabelul 7. Temele consultării care privesc natura, pe valență

Cod	Tema	Interviuri (din 22)	Ateliere (din 12)
A2	Natura și peisajul: Tâmpa, munții în oraș, pădurile	21	9
A15	Traseele de bicicletă „unice în România”, comunitatea de ciclism	6	6
A18	Zona metropolitană bogată: cetăți, biserici fortificate, Piatra Craiului	12	6
A21	Liniștea și deconectarea ca promisiune de destinație	4	3
A22	Biodiversitatea și fauna ca activ: ursul ca atracție, observatoarele	4	5
A38	Stilul de viață activ în natură („Lifestyle Capital”, punte între urban și natură)	0	4
B6	Ursul și fauna sălbatică: siguranță, pierderi economice, hrănire, deșeuri	12	5
B21	Ariile protejate și Tâmpa: blocaj legal, eroziunea potecilor, conflictul pietoni-bicicliști	9	2
B24	Infrastructura de agrement lipsă: copii, apă, popasuri, trasee accesibile	9	8
B25	Sezonalitatea și extrasezonul (noiembrie, luni-joi, octombrie-decembrie)	9	5
B26	Supraaglomerarea și presiunea pe centru și pe Poiana (weekend, Drumul Vechi)	9	6
B28	Incendii, riscuri climatice, deșeuri în pădure	6	0
B39	Dezvoltarea imobiliară necontrolată, amenințare la peisaj	0	5
B55	Spațiile verzi publice insuficient valorificate (interdicții, asfaltare, toalete lipsă)	0	3
B59	Transport public metropolitan rar și infrastructură pietonală și velo fragmentată	0	7
C7	Pachetul urs: prevenție, pubele rezistente la urs, educație, observare, garduri	6	5
C13	Pădurile-parc și natura amenajată: piste de familie, trasee terapeutice, accesibilizare, Tâmpa	9	5
C18	Educație: programe pentru copii, reguli în locul îngrădirilor, oferta înaintea regulii	9	7
C20	Dispersia regională: Brașovul ca bază de explorare, safariuri, trasee regionale	10	8
C28	Siguranța montană: echipament minim, borne, refugii, delimitarea schi-sanie	3	1

Sursa: matricea consolidată a temelor (interviuri și ateliere). Unitatea de numărare pentru ateliere este atelierul, nu vorbitorul; masa rotundă a arhitecților este numărată ca atelier. [C]

Din tabel rezultă trei observații. Întâi, atuul naturii (A2) este aproape unanim, dar atuurile mai precise (fauna ca activ, liniștea, stilul de viață activ, traseele de bicicletă) sunt numite de puțini; consultarea ia natura ca dată și vorbește mai ales despre ce lipsește în jurul ei. În al doilea rând, problemele se concentrează pe cinci teme: ursul (B6), blocajul ariilor protejate și al Tâmpai (B21), agrementul lipsă (B24), sezonalitatea (B25) și aglomerația (B26). În al treilea rând, în matricea consolidată mai multe teme apar numai în ateliere, adică în discuția de grup a locuitorilor și a operatorilor: stilul de viață activ (A38), presiunea imobiliară asupra peisajului (B39), interdicțiile din spațiile verzi (B55) și transportul fragmentat spre natură (B59). Sunt teme ale vieții de zi cu zi a orașului, pe care interviurile individuale, centrate pe turism, le-au atins doar marginal [I].

2.6. Douăsprezece constatări ale consultării

2.6.1. „Oraș de munte”: natura ca identitate trăită

Consultarea descrie natura Brașovului ca pe un mod de viață. Subiectul 24 formulează diferența față de alte orașe: „Noi ce avem în plus e natura. [...] Adică avem muntele în centrul orașului. Unde mai găsești asta?” (Subiect 24) și „pot să fiu în pădure, în natură și să văd căprioare în mijlocul

orașului” (Subiect 24) [D]. Pentru un participant la atelierul locuitorilor, granița dintre oraș și munte este de un minut de mers pe jos:

„ieși din Piața Sfatului și traversezi, mai mergi un minut și ești într-o zonă care nu mai e atât de urbană. Ești la poalele munților, se simte cumva” (atelierul 11) [D]

Atelierul de turism activ a dat acestui mod de viață un nume. Întrebat de moderator dacă brașovenii sunt „molcomi” și „așezați”, un participant a răspuns:

„Nu, suntem o zonă activă... Activă în natură... [...] Te duci seara la Piatra Mare sau pe Tâmpa, urci pe jos, te dai cu bicicleta, te întorci acasă și îți faci treaba așa cum o știi tu. [...] Deci nu există un alt oraș în România care să-ți ofere genul ăsta de viață...” (atelierul 07) [D]

Același participant a propus formula prin care le explică străinilor orașul: „e Lifestyle Capital of Romania. Deci că este capitala stilului de viață din România” (atelierul 07) [D]. Notele scrise ale atelierului leagă siguranța, aerul curat și muntele într-o singură idee, „ORĂȘ ACTIV ÎN NATURĂ → MIȘCARE”, și definesc Brașovul drept „O punte între urban și natură” (atelierul 07) [D]. Tinerii din atelierul locuitorilor ajung la aceeași concluzie pe altă cale, pornind de la felul în care orașul se îmbină cu sportul:

„se blendează cu sportul asociat naturii care este aici și o unicitate și că [...] o vibrație tânără pe care nu am mai văzut-o în alt oraș” (atelierul 11) [D]

Natura are și un registru al liniștii. Întrebat ce cuvânt definește Brașovul, Subiectul 22 a găsit unul singur: „Ar trebui să fie liniște, că asta avem, că-i bine, că nu-i bine, dar eu zic că-i bine” (Subiect 22) [D]. Muntele modelează chiar sociabilitatea orașului: „toată lumea când merge pe munte se salută unul pe altul” (atelierul 03) [D]. Pentru Subiectul 12, imaginea pe care străinii o au despre Brașov se rezumă la „Pădure multă, accesibilă, sălbatică” (Subiect 12) [D]. Aceeași lectură apare în interviurile tezei despre geografia simbolică a orașului, realizate cu câțiva ani înaintea consultării proiectului:

„dar fiind oraș de munte are aceste avantaje. Faptul că ai muntele Tâmpa, ai promenada de sub Tâmpa, ai După Ziduri, ai niște avantaje pe care oricum lumea nu le cunoaște sau nu le exploatează la maxim.”⁷⁸ [D]

Identitatea nu este însă trăită de toată lumea. Instituțiile culturale au formulat o observație incomodă:

„Nu se identifică cu munții, atenție! Noi aveam impresia asta despre Brașov, dar dacă mă duc să întreb acum câți dintre ei au urcat pe munte, o să avem un șoc!” (atelierul 02) [D]

Iar Subiectul 10 observă că localnicii nu mai văd ce au:

„ai acest Everest în [...] propria curte, știi? Pentru că dacă tu privești... îți privești propriul oraș fără să fii conștient că ai Tâmpa și Postăvarul” (Subiect 10) [D]

Natura este identitatea comună a orașului, dar o identitate pe care o parte a locuitorilor o folosește intens, iar alta doar o privește. Strategia trebuie să lucreze pentru ambele [I].

⁷⁸Lorena (Oprica) Aldea, „(re)Construcția identitară a Brașovului. Geografia simbolică a orașului”, teză de doctorat în sociologie, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București, 2020; exemplar pus la dispoziția echipei de proiect; articolul autoarei despre imaginea online a orașului: <<https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10>>

2.6.2. Natura locuitorilor: folosită intens, îngrădită și aglomerată

Brașovenii folosesc intens natura de proximitate [D/I]. Subiectul 22 descrie un sfârșit de săptămână obișnuit:

„aproape toată lumea e ori în Postăvaru, ori se duce cu parapanta de pe Bunloc, ori face o drumeție, se duce până la Pietrele lui Solomon...” (Subiect 22) [D]

Pentru plimbarea de zi cu zi, nu e nevoie de mai mult:

„Pentru că noi, brașovenii, nu ducem lipsă de locuri de plimbare. [...] Mă duc și mă plimb pe sub Tâmpa, știi? Ce să mă mai duc și până în Poiană?” (Subiect 22) [D]

O participantă la atelierul mediului academic descrie pensionarii pe care îi întâlnește, duminică de duminică, pe drumul Poienii: „Mie mi-s așa de dragi când îi [...] găsesc pe drumul de Poiană și aproape în fiecare duminică sunt aceiași” (atelierul 12) [D].

Această folosire intensă se lovește de patru obstacole.

Interdicțiile. În parcurile publice ale orașului, locuitorii nu au voie să stea pe iarbă. Notele atelierului de turism activ, scrise ca viziune a orașului din 2034, se opresc pentru a corecta prezentul:

„la momentul actual nu ai voie pe spațiul verde în parcurile publice, doar în cele de agrement, care în ultima vreme au început să fie din ce în ce mai pline de asfalt” (atelierul 07) [D]

Arhitecții au formulat aceeași constatare și au rezumat soluția:

„Deci pe proprietățile publice din Brașov nu poți să faci nimic pe spațiul verde! Absolut nimic!” (sesiunea OAR) [D]

„Democratizarea accesului.” (sesiunea OAR) [D]

Subiectul 11 propune același principiu pentru biciclete, role și câini: „Eu aș lăsa accesul, dar nu ai voie cu o viteză mai mare de X”, pentru că „toate îngrădirile astea de fapt vin cu minusuri. Mai bine stabilești niște reguli clare...”; „Ai un flux poate mai scăzut decât să ai un flux zero” (Subiect 11) [D].

Lipsa infrastructurii pentru familii. Familia brașoveană nu are unde să meargă cu bicicleta în siguranță:

„Oamenii, de exemplu o familie în momentul de față care ar avea doi copii, să zicem, nu știu dacă are unde să se plimbe cu bicicleta în siguranță în momentul de față în Brașov. Nu are.” (Subiect 11) [D]

Diagnosticul este confirmat de atelierul mediului academic („infrastructura pentru biciclete este chiar absentă, este foarte segmentată și nu este sigură”, atelierul 12) și de planul de acțiune al Consiliului Județean, care consemnează „mai puțin de 10 km de piste adecvate pentru biciclete” (secțiunea 2.6.11) [D/C]. Nici locurile de picnic nu mai sunt cele de altădată:

„Mergeai oriunde, da, dar era o activitate de weekend: știam că weekend de weekend mă duc la grătar. Ei, bine, acum nu prea mai ai locurile astea în care să mergi și nici locurile amenajate nu sunt destule” (Subiect 11) [D]

Aglomerarea. La sfârșit de săptămână, locurile de plimbare ale brașovenilor sunt și locurile turiștilor: „mă duc să mă plimb, dar de fapt sunt bară la bară cu alți turiști. Drumul Vechi, așa” (Subiect 12) [D]. Memoriul de observație al atelierului de turism activ consemnează un efect de imitație: la Pietrele lui Solomon, turiștii au preluat obiceiul grătarului de la localnici [D]. Un interlocutor din teza despre geografia simbolică a orașului descria aceeași retragere a locuitorilor din locurile aglomerate:

*„Eu, ca și brașovean, recunosc că nu mă mai duc prea des în centru tocmai pentru că este plin de turiști [...]. Prefer să merg în afară Brașovului și asta este ceea ce ar putea defini Brașovul, faptul că e înconjurat de verde [...]”*⁷⁹ [D]

Distribuția inegală și lipsa alternativelor. În atelierul mediului academic, o participantă a întrebat: „ne gândim ce facem cu turiștii când vin, ce experiențe le oferim, dar ce facem cu localnicii? Adică noi ce mai facem? Unde mai mergem?”; și a adăugat: „Că mai vrem și noi să mergem. Și ne-am săturat de Sub Tâmpa” (atelierul 12) [D]. Natura de proximitate aparține mai ales cartierelor de la poalele muntelui (Șchei, Răcădău, Noua, Valea Cetății), iar cartierele noi din nord sunt departe de ea [I]. Ancheta din teza despre geografia simbolică a Brașovului susține această lectură: locuitorii au dat cele mai mari note pentru spațiile verzi cartierelor Dârste–Noua (7,74 din 10), Tractorul (7,37) și Răcădău (7,36), iar cele mai mici Bartolomeului (5,90) și unui ansamblu rezidențial nou din nordul orașului (6,65). Aceeași teză arată, pe datele INS, că suprafața spațiilor verzi din municipiu a rămas, în 2011–2016, la 146 ha, adică 5 mp pe locuitor⁸⁰ [C]. Subiectul 24 cere natură aproape de casă, pentru ca Tâmpa să rămână loc de weekend:

„Mi-ar trebui un parc în care să pot să ies într-o după-amiază aproape de casă și să rămână, dacă vreau să ies în natură în weekend, să mă plimb, să am posibilitatea să fac asta în Tâmpa” (Subiect 24) [D]

Subiectul 5 avertizează că, fără natură în cartiere, locuitorii noilor ansambluri vor căuta muntele în același loc: „O să stea și ei în bloc și o să asalteze Poiana Brașov” (Subiect 5) [D].

Consultarea a formulat și un principiu de echilibru între locuitori și turiști. Subiectul 11 pornește de la reducerea pe care, după cum își amintește, stațiunea o oferea brașovenilor într-o singură zi a săptămânii:

„aceste lucruri ar trebui să se întoarcă nu doar miercurea, ci pentru locuitori ar trebui să existe anumite beneficii și atunci cred că ar exista un echilibru” (Subiect 11) [D]

Arhitecții au pus condiția într-o frază: „Adică dacă reușim să trezim Brașovul brașovenilor, atunci restul...” (sesiunea OAR) [D].

⁷⁹Lorena (Oprica) Aldea, „(re)Construcția identitară a Brașovului. Geografia simbolică a orașului”, teză de doctorat în sociologie, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București, 2020; exemplar pus la dispoziția echipei de proiect; articolul autoarei despre imaginea online a orașului: <<https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10>>

⁸⁰Lorena (Oprica) Aldea, „(re)Construcția identitară a Brașovului. Geografia simbolică a orașului”, teză de doctorat în sociologie, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București, 2020; exemplar pus la dispoziția echipei de proiect; articolul autoarei despre imaginea online a orașului: <<https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10>>

2.6.3. Natura turiștilor: de la decor la experiență

Diagnosticul pe care consultarea îl pune ofertei de natură pentru turiști este convergent: resursa există, organizarea lipsește [I]. Subiectul 6 l-a formulat cel mai clar:

„Suntem înconjurați de natură, dar nicăieri nu este pusă în valoare, absolut nicăieri.” (Subiect 6) [D]

„Sunt operatori de la noi care pleacă la Bran, la Viscri, la naiba, ca să poată să opereze pe un traseu corect, pe un circuit corespunzător turistic. Noi, în Brașov, pe raza municipiului și pe Poiană, nu avem.” (Subiect 6) [D]

Turistul care vine la Brașov parcurge un circuit scurt și apoi rămâne fără program [D/I]. Subiectul 22 descrie tiparul:

„Vor să vină să vadă centrul, să urce pe Tâmpa, să urce până la Pietrele lui Solomon și se duc și se-ntorc. Și au copii, sau adolescenți, sau ei. Și ce fac?” (Subiect 22) [D]

Răspunsul pe care îl propune același subiect este o ofertă organizată pe durate:

„Dacă ai două ore, faci asta. Dacă ai trei ore, faci asta. Dacă ai patru ore, șapte ore, faci asta. Astea sunt traseele, acolo poți să mănânci, aici poți să te cațeri, te costă cam atâta, astea-s riscurile, astea-s beneficiile” (Subiect 22) [D]

Teza despre geografia simbolică a Brașovului explică acest tipar. Harta mentală a orașului, așa cum o descriu locuitorii și liderii de opinie, este „centrată asupra unui număr mic de puncte de interes”⁸¹ [C], iar teza conchide:

*„Faptul că harta mentală a Brașovului este limitată la centrul orașului arată că «spațiul de acțiune» al actorilor, fie ei localnici sau turiști, este limitat la centrul orașului, ceea ce subliniază lipsa dezvoltării unor alternative la acesta.”*⁸² [C]

Natura organizată ca ofertă este una dintre aceste alternative [I]. Pentru mai mulți subiecți, frumusețea locului nu mai este suficientă. Subiectul 18 o spune din perspectiva pieței:

„Tu anumite locuri, oricât de frumoase ar fi, prin ele înseși așa doar pe faptul că «sunt frumoasă și asta-mi e suficient și mă recomandă talentul» nu mai funcționează” (Subiect 18) [D]

Subiectul 10 o spune din perspectiva turistului străin cu venituri mari: „vei găsi șapte milioane de alte locuri mai interesante ca decor, știi?” (Subiect 10) [D].

Ce caută străinii. Pentru Subiectul 17, diferența Carpaților față de Alpi nu este peisajul, ci viața sălbatică:

„Tu nu poți compara, de exemplu, Munții Făgăraș sau Piatra Craiului cu Dolomitii sau cu Alpii, pentru că munții oriunde te duci sunt frumoși, pentru că e o... o minune a naturii. Ceea ce este diferit: ce populează zonele respective.” (Subiect 17) [D]

⁸¹Lorena (Oprica) Aldea, „(re)Construcția identitară a Brașovului. Geografia simbolică a orașului”, teză de doctorat în sociologie, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București, 2020; exemplar pus la dispoziția echipei de proiect; articolul autoarei despre imaginea online a orașului: <<https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10>>

⁸²Lorena (Oprica) Aldea, „(re)Construcția identitară a Brașovului. Geografia simbolică a orașului”, teză de doctorat în sociologie, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București, 2020; exemplar pus la dispoziția echipei de proiect; articolul autoarei despre imaginea online a orașului: <<https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10>>

Mesajul pentru acest public este, în cuvintele aceluiasi subiect: „Hai aici să vezi natură intactă, să vezi oraș și comunități care sunt aproape de natură, să vezi animale sălbatice” (Subiect 17) [D]. Pentru turiștii din țările cu climă aridă, pădurea însași este produsul:

„Aterizează aici și în 3 ore ești în pădure, o pădure pe care n-au văzut-o niciodată. [...] Și toată lumea remarcă verdele ăsta care e marfă” (atelierul 07) [D]

Un participant la același atelier a descris, ca pe o experiență-model, două nopți petrecute în pădure, „total deconectat, observând fauna”, cu „ploaia și ceața specifice acestei zone” (atelierul 07) [D].

Ce caută familiile. În vara lui 2026, Subiectul 8 a constatat un segment nou de familii care caută natură ghidată:

„Au descoperit în primul rând natura. Deci ne-am axat foarte mult pe partea aceasta de urcări... de drumeții, drumeții, drumețiile clasice, drumețiile însoțite de un ghid autorizat” (Subiect 8) [D]

Părinții, în cuvintele aceluiasi subiect, își încredințează copiii ghizilor:

„Își lasă copiii pe mâna unor oameni care știu ce înseamnă natura, care știu ce înseamnă [...] valoarea naturii pentru un copil, pentru un copil care în mod normal stă între pereți” (Subiect 8) [D]

Hotelierii din atelierul 04 au numit obstacolul: traseele existente sunt pentru localnici, nu pentru familiile care vin în vizită:

„pentru noi, localnicii, sunt foarte ok traseele care sunt, dar sunt foarte grele. În a crea niște trasee mai lejere pentru cei care vin...” (atelierul 04) [D]

Conceptul de turism din 2023 consemna, pentru Poiana Brașov, aceleași lipsuri: infrastructura pentru mers pe jos și pentru trasee ușoare de drumeție scurtă prin pădure era insuficientă, iar infrastructura de bicicletă pentru nivel ușor și mediu, potrivită familiilor cu copii, lipsea⁸³ [D].

Familia are nevoie și de un spațiu în care adulții să se odihnească în timp ce copiii se joacă în siguranță:

„ai nevoie pentru familiști spațiu în care adultul poate bea o cafea în liniște și poate să stea o jumătate de oră pe telefon sau o oră, copilul în condiții safe se joacă” (Subiect 17) [D]

Ce a funcționat cândva. Natura a fost, pentru o parte a turiștilor, motivul unor sejururi lungi. Subiectul 21 își amintește turiștii cu rucsacul, care „Stăteau și săptămâni, își tot își tot prelungeau... [...] ...da, șederea, pentru că le plăcea orașul, vibe-ul, culorile toamnei, culorile primăverii...” (Subiect 21) [D]. Natura pe patru anotimpuri nu este o idee nouă pentru Brașov; este o cerere pe care destinația a avut-o și pe care nu a organizat-o [I].

⁸³Asociația de Ecoturism din România și Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Brașov. Analiză, viziune, obiective, măsuri”, 2023, elaborat în proiectul „Creșterea capacității de management durabil a destinației turistice Brașov la nivelul județului și al municipiului” (cod SIPOCA 1043), cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziția echipei de proiect.

2.6.4. Tâmpa: rezervație, parc sau munte în oraș

Tâmpa este locul în care toate tensiunile capitolului se întâlnesc: identitatea orașului, folosirea zilnică de către locuitori, presiunea turistică, regimul de arie protejată, siguranța, fauna și eroziunea [I].

Starea de fapt. Tâmpa este rezervație naturală (188,20 ha) din 1962, sit Natura 2000 (ROSCI0120, 214 ha) din 2007–2008 și, din 2022, arie specială de conservare⁸⁴. Planul de management și regulamentul ariei au fost aprobate în 2016 și sunt în vigoare⁸⁶ [C]. Administrarea ariilor protejate revine, după fuziunea din 2025, Agenției Naționale pentru Mediu și Aree Protejate, prin Direcția Județeană de Mediu Brașov; terenul forestier este administrat de Regia Pădurilor Kronstadt [C]. Telecabina a fost înlocuită integral și redeschisă în octombrie 2025, cu două cabine de câte 25 de persoane și o capacitate de 490 de persoane pe oră⁸⁷; platforma belvedere de pe vârf a fost închisă la sfârșitul lui mai 2026 din cauza degradării și este în refacere, din lemn⁸⁸ [C]. Pe Drumul Serpentinilor, scurtăturile au îngustat poteca, în unele locuri, la 40–50 cm⁸⁹, iar regulamentul sitului interzice accesul auto, cu excepția urgențelor [C]. Din 2024, ultima sâmbătă din septembrie este, prin hotărâre a Consiliului Local, „Ziua ariei naturale protejate Muntele Tâmpa”⁹⁰ [C].

Polul accesibilității. O parte a consultării cere ca Tâmpa să fie amenajată pentru oameni. Subiectul 21 o descrie ca pe parcul principal al orașului:

„Să fie mai friendly cu [...] turiștii, pentru că el, oricât vrem noi să spunem că este wild, că este sălbatic, el nu mai este atât de sălbatic. Este ușor accesibil și-atunci ar trebui, fără să [...] deranjăm natura, să îl amenajăm pentru oameni” (Subiect 21) [D]

Subiectul 15 descrie consecințele unei rezervații folosite ca parc urban:

„Pentru ei este surprinzător acel loc. Pentru noi este surprinzător că ei sunt acolo. Sunt încălțați mereu necorespunzător, de la sandale la șlapi [...]” (Subiect 15) [D]

Același subiect formulează cerința astfel:

„Intervenții cât mai puțin invazive în așa fel încât totuși să putem avea niște trasee dincolo de limita asta ușor a profesionalismului în deplasarea pe cărări montane” (Subiect 15) [D]

⁸⁴Rezervația „Tâmpa (Muntele)”, cod 2.255, 188,20 ha (Legea nr. 5/2000); situl ROSCI0120 Muntele Tâmpa, 214 ha, desemnare inițială prin Decretul nr. 949/1962 (formularul standard Natura 2000, Agenția Europeană de Mediu):

<https://bio.discomap.eea.europa.eu/arcgis/rest/services/Bio/Natura2000_Dyna_WM/MapServer/11/query?where=SITECODE%3D%27ROSCI0120%27&outFields=&returnGeometry=false&f=json>

⁸⁵Hotărârea Guvernului nr. 685/2022 privind declararea ariilor speciale de conservare ca parte a rețelei Natura 2000 (TVR Info, 25 mai 2022): <<https://tvrinfo.ro/?p=92179>>

⁸⁶Ordinul MMAP nr. 767/2016 privind aprobarea Planului de management și a Regulamentului sitului ROSCI0120 Muntele Tâmpa și Rezervației naturale Tâmpa (Muntele), Monitorul Oficial nr. 413/01.06.2016: <<https://legeaz.net/monitorul-oficial-413-2016/ordin-mmap-767-2016-plan-management-muntele-tampa>>

⁸⁷Telecabina Tâmpa, înlocuită și redeschisă în octombrie 2025: două cabine de câte 25 de persoane, 490 de persoane pe oră (SI Magazin): <<https://www.simagazin.com/en/?p=96575>>; datele operatorului, inclusiv adaptarea pentru cărucioare și pentru persoane cu dizabilități: <<https://www.discoverpoiana.ro/ro/instalatii-brasov>>

⁸⁸Platforma belvedere de pe Tâmpa, închisă la sfârșitul lui mai 2026 din cauza degradării (Digi24, 24 mai 2026): <<https://www.digi24.ro/stiri/platforma-belvedere-de-pe-tampa-a-fost-inchisa-din-cauza-degradarii-avansate-planurile-primariei-3783363>>; contractul de proiectare și execuție a platformei noi, august 2026 (Economedia): <<https://economedia.ro/?p=364911>>

⁸⁹Degradarea Drumului Serpentinilor, circa 3 km și 25 de serpentine, cu poteca îngustată pe alocuri la 40–50 cm (TVR Info, 7 iunie 2024): <<https://tvrinfo.ro/traseele-de-pe-muntele-tampa-din-brasov-sunt-deteriorate-de-turistii-grabiti-risca-mult-cand-se-abat-de-la-poteca/>>

⁹⁰Hotărârea Consiliului Local nr. 474/2024: ultima sâmbătă din septembrie, „Ziua ariei naturale protejate Muntele Tâmpa” (Zile și Nopti): <<https://zilesinopti.ro/?p=888467>>

Subiectul 23 numește publicurile pe care Tâmpa le exclude astăzi: „El nu e prietenos cu persoane cu dizabilități, [...] cu persoane vârstnice [...] și pentru familii cu copii mici sau foarte mici” (Subiect 23), cu o concluzie fără echivoc: „Bă, protejarea naturii nu-nseamnă s-o lăsăm pârloagă” (Subiect 23) [D]. Poziția cea mai radicală cere renunțarea la statutul de rezervație: „N-avem nevoie de sălbăticie și rezervație în centrul Brașovului, ne trebuie un parc!” (Subiect 14) [D]. Același subiect descrie însă o intervenție modestă, care nu cere schimbarea statutului: treptele refăcute, cu „o mână curentă”, „treptele toate egale” și „câte un stâlp ici-colo” (Subiect 14) [D].

Polul conservării. Subiectul 24 descrie mecanismul prin care o intervenție mică devine o pierdere mare:

„Aș conserva, în primul rând, natura, pentru că e un... e un slippery slope dacă nu... în cât intervii. Intervii puțin ca s-o faci mai accesibilă, după care pui asfalt, dar doar pe serpentine, după care ajungi să pui bandă rulantă ca să poată oricine să ajungă sus fără să ia telecabina. Deja nu... ai luat Tâmpai exact ce are mai valoros: biodiversitatea și natura.” (Subiect 24) [D]

Infrastructura atrage infrastructură, iar aceasta atrage conflictul cu fauna:

„după aia tragem și curent electric și după aia de fapt am intrat în pădure și am intrat peste faună și ne plângem că vine ursul peste noi” (Subiect 24) [D]

Pentru același subiect, Tâmpa face parte dintr-un sistem ecologic care o leagă de munte: „Tâmpa nu e doar un munte și atât, înconjurată doar de oraș” (Subiect 24) [D]. Concluzia aceluiași subiect este o regulă de arbitraj: „Natura nu se poate apăra singură” (Subiect 24) [D].

Calea de mijloc. Între cele două poluri, consultarea conține o poziție de mijloc, formulată de Subiectul 7: „Eu cred că la mijloc trebuie, adică cu niște reguli” (Subiect 7) [D], și una de procedură, formulată de Subiectul 11 pentru ariile protejate din jurul orașului:

„eu sunt 100% convins că împreună cu administrația care gestionează aceste arii, se pot găsi trasee astfel încât ariile protejate să fie protejate, dar să fie și puse la dispoziția comunității” (Subiect 11) [D]

Arhitecții apără statutul Natura 2000 al Tâmpai („Foarte bine că-i Natura 2000”, sesiunea OAR) [D], cer doar lucrările minime de siguranță pe trepte și pe platforma de pe vârful și văd în Tâmpa ceea ce diferențiază Brașovul de Sibiu:

„Ce n-are Sibiu, are Brașovul! Mi se pare că asta trebuie să fie un punct de atracție, adică este ceva al locului unic: să stai în piață și să ai Tâmpa și să poți să urci pe Tâmpa. Sibiu nu are asta.” (sesiunea OAR) [D]

Subiectul 24 a descris pregătirea unui plan nou ca pe o ocazie: „avem pânza asta albă în fața noastră, da?” (Subiect 24) [D]. Planul aprobat în 2016 există și este în vigoare; revizuirea lui este, în fapt, ocazia la care se referă subiectul [C/I]. Ce cer pozițiile moderate (poteci refăcute, trepte egale, mână curentă, belvedere sigură, informare, reguli de vizitare) ține, în cea mai mare parte, de lucrări de siguranță și de interpretare pe care planul de management al unei arii protejate le poate prevedea; ele nu cer scoaterea Tâmpai din regimul de protecție [I]. Capitolul C a preluat, pe aceeași logică, Cetatea Brașovia ca parc arheologic compatibil cu regimul Natura 2000 (DC2-d). Scenariul S1 din secțiunea 7 tranșează controversa.

2.6.5. Pădurile-parc: natura amenajată de la marginea orașului

Pădurea-parc este instrumentul pe care consultarea îl numește cel mai precis. Subiectul 12 l-a definit astfel:

„Pădurea-parc este acea pădure a cărei funcție este o funcție de protecție, nu este o funcție de producție, este eliminată, și este pădurea care este pusă la dispoziția, pe limba română așa scurt, este pădurea care este la dispoziția oamenilor pentru activități culturale, educative, recreative, turistice.” (Subiect 12) [D]

Regimul juridic este favorabil amenajărilor ușoare: noul Cod silvic permite amenajările necesare pădurilor-parc numai dacă nu implică tăieri de arbori sau defrișări și nu scot terenul din fondul forestier⁹¹, iar comunicările publice ale aprobării vorbesc despre alei de cel mult 2 m lățime, piste pentru biciclete, poteci, bănci, toalete ecologice și construcții provizorii din lemn de cel mult 15 mp⁹² [C]. Subiectul 12 consideră că amenajările nu cer autorizație de construire („nu ai nevoie de autorizație de construcție și elimină o groază de birocrație”, Subiect 12) [D]; afirmația nu a putut fi confirmată din legislația de urbanism și rămâne de lămurit cu Primăria (Anexa C).

Proiectele în curs. Regia Pădurilor Kronstadt a început, în toamna lui 2026, lucrările la primele două piste de bicicletă pentru familii, circa 8 km între Răcădău (de la Iepure) și Noua, pietruite, finanțate din bugetul Regiei⁹³ [C]. Subiectul 12 le descrie ca pe un traseu pentru toate vârstele:

„să te poți da de la nepoțel, cu bunică, cu părinți, cu toată lumea. Ce se întâmplă în Postăvaru este pentru o altă categorie de bicicliști, e clar” (Subiect 12) [D]

Parcul dendrologic din Noua (25,2 ha) este în amenajare din 2019, cu lucrările oprite o perioadă lungă⁹⁴, iar un traseu suspendat la nivelul coronamentului arborilor a fost prezentat ca concept în 2025, fără decizie publică ulterioară⁹⁵ [C]. Traseele terapeutice sunt, potrivit Subiectului 12, în plan, fără un proiect public identificat [D]. Conceptul de turism din 2023 consemna intenția Regiei de a extinde pădurea-parc până la 2.300 ha, de la 1.767 ha, și o monitorizare a vizitatorilor, făcută împreună cu institutul de cercetări silvice din Brașov⁹⁶ [D]. Regulamentul din 2021 al drumurilor forestiere deschide pietonilor și bicicliștilor 30 de drumuri, circa 83 km, interzice accesul cu autovehicule, motociclete și ATV-uri, cu excepția evenimentelor aprobate, obligă utilizatorii de

⁹¹Legea nr. 331/2024 privind Codul silvic, art. 41 alin. (11), Monitorul Oficial nr. 7/09.01.2025: <<https://legeaz.net/monitorul-oficial-7-2025/codul-silvic>>

⁹²Avizul Ministerului Mediului pentru regimul de pădure-parc al pădurilor din jurul Brașovului, circa 2.000 ha, și amenajările permise (G4Media, 8 mai 2025): <<https://www.g4media.ro/brasov-va-avea-2-000-de-hectare-de-padure-parc-aviz-favorabil-de-la-ministerul-mediului-este-singurul-oras-din-romania-care-a-primit-aceasta-aprobare.html>>; avizul din noiembrie 2023 pentru peste 1.700 ha (Newsbv): <<https://newsbv.ro/padure-parc-jurul-brasovului-peste-1-700-trasee-plimbare-ciclism-spatii-recreere-locuri-joaca-copii/>>

⁹³Regia Pădurilor Kronstadt, contractul pentru două trasee de biciclete pentru familii, circa 8 km, finanțate din bugetul Regiei cu 532.366,60 lei (BizBrașov, 29 septembrie 2026): <<https://bizbrasov.ro/2026/09/29/lucrari-piste-biciclete-paduri-brasov/>>; începerea lucrărilor (Transilvania 365, octombrie 2026): <<https://transilvania365.ro/incep-lucrurile-la-prima-pista-de-biciclete-din-padurile-parc-ale-brasovului-traseul-va-avea-8-kilometri/>>

⁹⁴Regia Pădurilor Kronstadt, „Parcul Dendrologic Kronstadt”, 25,2 ha, în cartierul Noua: <<https://www.rplpkronstadt.ro/uploads/Parcul-Dendrologic-Kronstadt.pdf>>; stadiul lucrărilor în 2025 (Radio România Brașov FM): <<https://www.radiobrasovfm.ro/stiri-din-brasov/parc-dendrologic-pe-25-de-hectare-in-cartierul-noua-id205849.html>>

⁹⁵Prezentarea conceptului unui traseu suspendat la nivelul coronamentului arborilor, martie 2025 (Profit.ro): <<https://profit.ro/povesti-cu-profit/foto-germanii-aduc-la-brasov-conceptul-treetop-walk-21956949>>

⁹⁶Asociația de Ecoturism din România și Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Brașov. Analiză, viziune, obiective, măsuri”, 2023, elaborat în proiectul „Creșterea capacității de management durabil a destinației turistice Brașov la nivelul județului și al municipiului” (cod SIPOCA 1043), cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziția echipei de proiect.

biciclete și de alte mijloace de deplasare să reducă viteza în preajma pietonilor și cere ca utilizarea comercială să fie avizată⁹⁷ [C]. Subiectul 12 îl consideră un avantaj rar:

„Brașovul este chiar un caz fericit, are un regulament de utilizare a drumurilor forestiere, care drumurile forestiere sunt puse la dispoziția turiștilor. Inclusiv și sau mai ales a celor pe două roți” (Subiect 12) [D]

Principiul. Subiectul 12 a formulat principiul pe care capitolul îl preia pentru întreaga natură a destinației:

„Niciodată nu am fost pe principiul: «Băi, trebuie amendat». Da, trebuie amendat, dar ca să poți să-i ceri omului ceva, trebuie să-i și oferi. Și am zis: «Hai întâi să oferim ceva și după aceea să cerem».” (Subiect 12) [D]

Riscurile. Pădurea-parc are trei riscuri. Primul este comportamentul în afara traseului:

„Problema cea mai mare o reprezintă turistul care merge și se consideră îndreptățit de a ieși din traseu și de a face ce vrea el în acea pădure” (Subiect 12) [D]

Al doilea este conflictul dintre pietoni și bicicliști, pe care Subiectul 12 îl leagă de lipsa unei rețele separate: „Din păcate, nu există o rețea separată de trasee de bicicletă astfel încât să nu intre pe traseele turistice” (Subiect 12) [D]. Al treilea este focul, în zonele a ceea ce subiectul numește „turismul de grătar”: „Sunt câteva zone în Brașov, vorbim de Noua, Pietrele lui Solomon, în la Iepure mai era” și „Riscul de incendiu este foarte, foarte mare” (Subiect 12) [D]. Răspunsul este tot unul de ofertă: vetre de foc amenajate la distanță de pădure, „încât cei care doresc să iasă la pădure doar pentru așa ceva să aibă unde” (Subiect 12) [D].

Aceleași locuri au, în consultare, două lecturi. Subiectul 13 le propune ca „Brașovul verde” pentru familii: „Tâmpa, da? Sub Tâmpa, [...] Pietrele lui Solomon, [...] Noua, Parcul din Noua” (Subiect 13) [D]; Subiectul 12 le vede ca pe zonele cu cel mai mare risc de incendiu. Ambele lecturi sunt corecte și duc la aceeași concluzie: locurile de natură ale familiilor trebuie amenajate tocmai pentru că sunt folosite [I]. Arhitecții au propus și traseul care leagă toate aceste locuri, de la Piața Sfatului pe Tâmpa, prin Șaua Tâmppei, Răcădău și La Iepure, până la Noua: un traseu care „poate să devină un traseu de-o zi întreagă în care scoți pe oameni din centru” (sesiunea OAR) [D].

Plantele invazive. Consultarea nu a semnalat riscul plantelor invazive. Managementul de proiect a observat troscot japonez (*Reynoutria japonica*) tot mai prezent în pădurea de pin de la intersecția străzilor Cloșca și 8 Martie, precum și tufe mici ale aceleiași specii în curțile unor case din oraș [I, observație a managementului de proiect]. Specia se regenerează din fragmente mici de rizom, formează pâlcuri dense, care înlătură prin competiție arbuștii și plantele lemnoase native, și este dificil de controlat⁹⁸ [C]. Din 2025, troscotul japonez este inclus pe lista speciilor alogene invazive care afectează Uniunea, stabilită în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1143/2014, care prevede restricții și măsuri de gestionare pentru speciile de pe această listă⁹⁹¹⁰⁰ [C]. În România,

⁹⁷Regulamentul privind accesul pe drumurile forestiere din fondul forestier proprietate publică a municipiului Brașov, aprobat prin HCL nr. 151/25.03.2021: 30 de drumuri, 83,2 km (Regia Pădurilor Kronstadt): <<https://www.rplpkronstadt.ro/drumuri-forestiere/>>

⁹⁸Lawson și colab., regenerarea troscotului japonez din fragmente de rizom și dificultatea controlului, PeerJ, 9, e11783, 2021: <<https://doi.org/10.7717/peerj.11783>>

⁹⁹Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1422 al Comisiei din 17 iulie 2025 de actualizare a listei speciilor alogene invazive care afectează Uniunea (EUR-Lex): <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2025/1422/oj>

¹⁰⁰Regulamentul (UE) nr. 1143/2014 privind prevenirea și gestionarea introducerii și răspândirii speciilor alogene invazive (EUR-Lex): <<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2014/1143/oj>>

specia este semnalată ca invazivă, iar un studiu din sudul Transilvaniei a inclus-o printre plantele invazive cu potențial ridicat de răspândire, cu drumurile și râurile drept coridoare de răspândire¹⁰¹ [C].

Riscul pentru Brașov este extinderea speciei din grădini și de la liziera pădurii spre rezervațiile naturale, cum este Tâmpa, și spre pădurile din Postăvaru [I]. Ca și în cazul incendiilor, prevenția este mai ieftină decât intervenția: un focar mic, depistat devreme, se poate controla, iar unul extins în pădure cere tratament repetat, pe mai mulți ani [I]. Măsura propusă este D3-k.

2.6.6. Turismul activ: o comunitate fără produs comun

Brașovul are o comunitate de turism activ pe care participanții o numesc fără ezitare: alpiști, drumeți, bicicliști, schiori de tură, parapantiști, alergători, ghizi, școli de schi, operatori de aventură [D]. Natura activă este, pentru mulți dintre ei, unul dintre motivele pentru care trăiesc aici (secțiunea 2.6.1) [D/I]. Comunitatea are și infrastructura ei: traseele de bicicletă din Postăvaru, despre care Subiectul 7 spune că „s-au făcut [...] traseele de bicicletă, care-s niște trasee unice în România” (Subiect 7) [D], aerodromurile de sport, punctele de decolare pentru zborul liber, domeniul schiabil și locurile de concurs ale Festivalului Olimpic al Tineretului European (FOTE) din februarie 2027, cu probe alpine în Poiana Brașov și cu probe de schi alpinism la Cheile Grădiștei-Fundata¹⁰² [C].

Comunitatea nu are însă un produs comun [I]. Un participant la atelierul de turism activ a numit lipsa: Brașovul „poate fi promovat [...] ca un hub care, cum am spus, îți deschide porțile spre Transilvania, spre munți”, dar „lipsește o... un mesaj, un slogan, să zic așa, pe care să-l... sau nu un slogan, o imagine pe care să... un concept”, pentru că „noi avem impresia că tragem cumva singuri la promovarea destinației” (atelierul 07) [D].

Bicicleta: unde și pentru cine. Ciclismul montan este tema cea mai disputată a turismului activ [I]. Subiectul 5 cere separarea strictă: „Dar vreau să spun că potecile ori sunt pentru oameni, ori sunt pentru bicicliști” (Subiect 5) [D]. Subiectul 6 vede în bicicliști un public de valoare:

„E totuși un segment de clientelă educat. Dacă știe să se comporte în raport cu natura, este un client educat de care noi avem nevoie” (Subiect 6) [D]

Subiectul 7 cere trasee pentru toată lumea, nu doar pentru sportivi: „Îți trebuie trasee ușoare și foarte ușoare, de agrement” (Subiect 7) [D], iar Subiectul 11 arată că publicul s-a schimbat: „sunt foarte multe biciclete electrice și din ce în ce mai accesibile” (Subiect 11) [D]. Un participant la atelierul de turism activ a arătat, pe exemplul unei arii protejate din apropiere, cum se pot amenaja trasee fără distrugeri:

„decă am făcut 11 trasee de biciclete, de mountain bike. Le-am desenat pe drumuri existente, fără să stricăm nimic, am făcut săgeți peste tot, 160 de săgeți și 80 de stâlpi și așa mai departe.

¹⁰¹EPPO Global Database, Reynoutia japonica în România: <<https://gd.eppo.int/taxon/POLCU/distribution/RO>> ; Zimmermann și colab., hărțile de risc ale plantelor invazive din centrul României, NeoBiota 24, 2015 (EPPO Reporting Service 2015/139): <<https://gd.eppo.int/reporting/article-4937>>

¹⁰²Festivalul Olimpic al Tineretului European, Brașov 2027, 14–21 februarie 2027: localitățile și probele (Radio România Brașov FM): <<https://www.radiobrasovfm.ro/sport/stiri-locale/pregatirile-pentru-fote-brasov-2027-au-intrat-intr-o-noua-etapa-id219408.html>> ; programul sportiv (Comitetul Olimpic Național al Ucrainei): <<https://noc-ukr.org/en/news/ogolosheno-sportivnu-programu-zimovogo-ye-yu-of-2027-u-rumuniyi>>

[...] Nu trebuie să-i faci să strici toate fânețele ca să faci tu dâmburi, să sară cu bicicleta sau nu știi ce.” (atelierul 07) [D]

Conceptul de turism din 2023 consemna aceeași dispută. În grupul de lucru pentru zona verde, o asociație montană a semnalat conflictul dintre bicicliști și drumeți pe aceleași trasee; comunitatea bicicliștilor era estimată la circa 500 de utilizatori, iar grupul a identificat nevoia unor trasee ușoare de ciclism montan între Poiana și Brașov, folosibile la urcare și la coborâre¹⁰³ [D].

Bike parkul din Postăvaru. Parcul de ciclism montan are șase trasee de coborâre, cu lungimi între 1,1 și aproape 6 km, clasificate după culoare: „Traseele albastre sunt ușoare, cele roșii au dificultate medie, iar cele negre sunt foarte dificile”¹⁰⁴ [C]. Consultarea descrie o dificultate reală mai mare decât cea anunțată. În două interviuri, moderatorul a observat că traseele albastre sunt, în fapt, de nivel roșu și, într-unul dintre ele, că parcul nu are trasee verzi, pentru începători („nu ai trasee verzi și chiar și albastru e mai mult roșu”, moderatorul). Subiecții au confirmat: „Exact! Deci el a fost gândit pe ce avem noi în munte” (Subiect 7); „Sunt niște [...] secțiuni unde... Da, sunt. Se întâmplă și la pârtii” (Subiect 15) [D]. Pentru Subiectul 11, traseele „sunt pentru hard enduro, adică pentru cei care se dau mai tare, cu sărituri, cu nu știu... contrapante și așa mai departe” (Subiect 11) [D]. Hotelierii din atelierul 04 le-au descris ca fiind „foarte grele” și au cerut trasee mai ușoare pentru cei care vin în vizită (secțiunea 2.6.3) [D]. În atelierul apartamentelor în regim hotelier, un participant a relatat concluzia atelierului de turism activ: investițiile ar trebui să meargă spre drumeție și spre ciclism montan, „dar nu doar mountain bike cum este acum, de nivel foarte ridicat, și [...] zone de bicliclit în familii sau pentru începători” (atelierul 08) [D].

Conceptul de turism din 2023 ajunsese la aceeași concluzie: „Gradul de dificultate al actualei rețele de trasee este mediu, spre dificil, lipsind în continuare opțiunile ușoare”. Același document constata că parcul „nu are o administrare clară” și că nu are implementată „o schemă explicită de management și comunicare”¹⁰⁵ [D].

Transportul pe cablu. Programul instalațiilor pe cablu adaugă o a doua problemă [I]. În 2025, telegondola și telescaunul Ruia, care urcă bicicliștii spre trasee, au fost programate la sfârșit de săptămână, cu extinderea programului în funcție de cerere¹⁰⁶; din iulie 2026, programul anunțat al telegondolei este cel puțin de vineri până duminică, iar extinderea în alte zile este condiționată de o creștere puternică a gradului de ocupare¹⁰⁷ [C]. Hotelierii au semnalat începutul târziu al

¹⁰³Asociația de Ecoturism din România și Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Brașov. Analiză, viziune, obiective, măsuri”, 2023, elaborat în proiectul „Creșterea capacității de management durabil a destinației turistice Brașov la nivelul județului și al municipiului” (cod SIPOCA 1043), cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziția echipei de proiect.

¹⁰⁴Observator, 25 iulie 2026, cele șase trasee ale parcului de ciclism montan din Postăvaru și clasificarea lor: <<https://observatornews.ro/economic/se-redeschide-bike-parkul-din-postavarul-cat-costa-sa-inchiriezi-o-bicicleta-pentru-o-zi-661183.html>>

¹⁰⁵Asociația de Ecoturism din România și Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Brașov. Analiză, viziune, obiective, măsuri”, 2023, elaborat în proiectul „Creșterea capacității de management durabil a destinației turistice Brașov la nivelul județului și al municipiului” (cod SIPOCA 1043), cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziția echipei de proiect.

¹⁰⁶G4Media, 20 iunie 2025, deschiderea parcului de ciclism montan, cu telegondola și telescaunul Ruia la sfârșit de săptămână: <<https://www.g4media.ro/?p=1076583>>

¹⁰⁷G4Media, 16 iulie 2026, programul telegondolei pentru parcul de ciclism montan, cel puțin de vineri până duminică: <<https://www.g4media.ro/50-reducere-pentru-brasoveni-la-transportul-cu-telegondola-in-bike-park-postavarul-vinerea-brasovenilor-pentru-bikeri-daca-gradul-de-ocupare-va-creste-foarte-foarte-tar.html>>

sezonului: „În iulie s-a dat drumul la Bike Park. Iulie... Iunie, în altă parte” (atelierul 04) [D]. Un participant la atelierul de turism activ a descris consecința pentru afacerile care depind de cablu:

„pentru că noi operăm în Poiana Brașov, avem anumite probleme pe partea de operativitate continuă a instalațiilor din Poiana Brașov pe cablu. [...] și din cauza aceasta nu putem efectiv să estimăm numărul de turiști care vor veni” (atelierul 07) [D]

Notele scrise ale aceluiași atelier cer „Operativitate continuă a instalațiilor pe cablu din Poiana Brașov, care pot asigura o continuitate economică a operatorilor / hotelurilor din Bv și Poiana Brașov” (atelierul 07) [D].

Managementul de proiect a observat că, atunci când telegondola nu funcționează, o parte dintre bicicliști urcă cu telecabina Capra Neagră, a cărei stație superioară se află la circa 1.775 m¹⁰⁸, în zona vârfului Postăvaru, unde nu există un traseu de bicicletă omologat. Mulți dintre acești bicicliști nu au pregătirea necesară pentru coborârea pe acest teren, ceea ce produce accidente repetate și o presiune mare asupra Salvamontului [I, observație a managementului de proiect]. Într-o singură zi din iulie 2025, Salvamontul a intervenit în patru situații cu bicicliști accidentați pe traseele de coborâre din Postăvaru, una cu traumatism cranio-cerebral sever, cu evacuare pentru elicopterul SMURD, și a avertizat asupra „riscurilor reale de pe traseele de mountain biking din zona Postăvaru”¹⁰⁹ [C]. Subiectul 11 descrie alternativa, urcarea pe bicicletă pe un traseu de nivel mediu:

„Se poate urca inclusiv până în Postăvaru cu bicicleta dacă e [...] un traseu ca nivel mediu. Da, ai nevoie de condiție fizică să urci, pentru că ai o pantă, dar nu trebuie construit în așa fel încât curbele să fie foarte abrupte” (Subiect 11) [D]

Parcul aparține domeniului schiabil al stațiunii (capitolul P5, D3-e). Capitolul de față tratează clasificarea traseelor și accesul pe cablu ca probleme de siguranță ale muntelui orașului (D4-j, D6-i) [I].

Muntele fără zăpadă. Pentru o parte a participanților la atelierul de turism activ, viitorul muntelui ține mai mult de bicicletă decât de schi:

„cred că nu merită investiți bani în direcția aceasta și că Poiana Brașov trebuie să se dezvolte ca să devină capitala mountain biking-ului din România” (atelierul 07) [D]

Argumentul este cel al anului de lucru: „8 luni pe an de lucru, decât să avem două luni plin de haos și dezorganizare totală” (atelierul 07) [D]. Capitolul P5 a stabilit, pentru stațiune, modernizarea domeniului schiabil fără extindere și dezvoltarea produsului de vară; capitolul de față preia, pentru destinație, argumentul celor opt luni de lucru (direcția D7).

Cabanele. Un participant la atelierul de turism activ descrie pierderea infrastructurii care a făcut posibil turismul montan (cifrele invocate nu au putut fi confirmate din surse publice, Anexa C):

„Da, asociația noastră deținea totuși 40 de cabane. Astăzi pot să zic că 10. [...] Celelalte le-am pierdut în câțiva ani, au fost privatizate și majoritatea sunt distruse pentru că cabanele nu sunt cabane, cabanele sunt de interes social, dar nu aduc profit.” (atelierul 07) [D]

¹⁰⁸Lift-World, telecabina Capra Neagră, Poiana Brașov, 1.038–1.775 m: <<https://lift-world.info/fr/lifts/10926/datas.htm>>

¹⁰⁹Ziarul Financiar, 5 iulie 2025, patru intervenții ale Salvamontului pentru bicicliști accidentați pe traseele de coborâre din masivul Postăvaru: <<https://www.zf.ro/eveniment/accidente-in-lant-pe-trasee-de-ciclism-montan-din-masivul-postavaru-22849450>>

Evenimentele. Consultarea propune evenimente în natură de mai multe feluri: un festival de folk într-o poiană, alergări prin pădure, evenimente de bicicletă (Subiect 12) [D], și un festival al sporturilor montane extreme în a doua jumătate a lui noiembrie, cu o invitație care este, în sine, un concept de produs: „Nu veniți pentru confort! Veniți să stați în burniță și-n noroi!” (Subiect 23) [D]. Un participant la atelierul de turism activ avertizează însă asupra presiunii pe care o creează nevoia de a aglomera:

„Deci trebuie tot timpul trebuie ceva ca să aglomereze și să fie turism de masă. În loc să se bucure de faptul că e parcul acolo [...]” (atelierul 07) [D]

Riscul pentru localitățile de la poalele munților are un model negativ: „Riscul e să ajungă un pic ca... centrul Branului: casă lângă casă [...]” (atelierul 07) [D].

Zborul. Brașovul are o tradiție aeronautică pe care cercetarea proiectului despre aviația ușoară și de agrement o propune ca produs de natură: aerodromuri de sport la mai puțin de 25 km de oraș, zboruri panoramice deasupra Poienii, a Branului și a Râșnovului, parapantă, parașutism și zbor cu planorul în unde orografice, un produs al lunilor octombrie–decembrie [C/I]. Subiectul 22 numește parapanta de pe Bunloc printre activitățile obișnuite de sfârșit de săptămână ale brașovenilor, iar Subiectul 19 o pune în oferta de agrement în aer liber a Poienii, alături de bicicletă, parcurile de aventură și săniile de vară [D]. Capitolul C a preluat centenarul aviatic din 2027 (DC6-h).

Turismul motorizat. Consultarea conține și o nișă controversată: turismul cu motociclete de enduro, cu vehicule de teren și cu ATV-uri, prezentat pozitiv de Subiectul 10 și de un participant la atelierul de turism activ [D]. Regulamentul drumurilor forestiere interzice accesul acestor vehicule în pădurile municipiului, cu excepția evenimentelor aprobate [C]. Conceptul de turism din 2023 consemna, din partea organizației care elaborează planul de management al sitului Natura 2000 Postăvarul, aceeași îngrijorare: activitățile off-road, schiul în afara pârtiilor și deșeurile lăsate de turiști dau zonei „un caracter de turism dezorganizat”¹¹⁰ [D]. Scenariul S5 tranșează locul acestei nișe.

2.6.7. Ursul: „și erou, și adversar”

Ursul este tema de natură cu cea mai mare încărcătură emoțională din consultare. Ursul și fauna sălbatică ca problemă (B6) apar în 12 interviuri și în 5 ateliere, pachetul de măsuri propus pentru urs (C7) în 6 interviuri și 5 ateliere, iar fauna ca atu (A22) în 4 interviuri și 5 ateliere [C]. Participanții la atelierul de turism activ au rezumat ambivalența într-o formulă pe care capitolul o preia ca titlu: „Deci e și erou, și adversar ursul”; „Deci oamenii vin pentru urs și e și adversarul cel mai mare, da” (atelierul 07) [D].

Datele. Studiul național al populației de urs brun, finalizat în decembrie 2025, estimează între 10.657 și 12.787 de exemplare în România; județul Brașov are cea mai mare densitate dintre județe, 29,9 exemplare la 100 km², și o abundență medie de circa 1.329 de urși¹¹¹ [C]. În 2025,

¹¹⁰Asociația de Ecoturism din România și Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Brașov. Analiză, viziune, obiective, măsuri”, 2023, elaborat în proiectul „Creșterea capacității de management durabil a destinației turistice Brașov la nivelul județului și al municipiului” (cod SIPOCA 1043), cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziția echipei de proiect.

¹¹¹Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, raportul sintetic al studiului privind analiza probelor genetice de urs brun, decembrie 2025: <<https://mmediu.ro/storage/2025/12/Raportul-sintetic-al-studiului-privind-analiza-probelor-genetice.pdf>>

jandarmeria din județul Brașov a intervenit de 1.160 de ori pentru urși, față de 770 de ori în 2024; 70% dintre solicitări au venit din zonele locuite, peste 60% din municipiul Brașov și din Poiana Brașov, iar 750 de apeluri s-au concentrat în lunile iunie–august¹¹² [C]. În intervențiile jandarmeriei din 2025 au fost împușcați trei urși în tot județul; până la începutul lui septembrie 2026, pe raza municipiului fuseseră împușcați sau eutanasiați 14 urși¹¹³ [C].

Cadrul legal s-a schimbat de trei ori între 2024 și 2026. Legea nr. 242/2024 a aprobat, pentru 2024 și 2025, câte 426 de exemplare pentru prevenție și 55 pentru intervenție la nivel național¹¹⁴ [C]. Ordonanța de urgență nr. 60/2025 permite, în localități, intervenția directă prin oricare dintre metodele prevăzute (alungare, tranchilizare și relocare, extragere) și interzice, din noiembrie 2025, „hrănirea sub orice formă” a urșilor aflați în libertate, cu amenzi de 10.000–30.000 de lei¹¹⁵ [C]. Legea promulgată la 5 octombrie 2026 stabilește pentru 2026 niveluri de 859 de exemplare pentru prevenție și 110 pentru intervenție¹¹⁶ [C]. Intervenția în localități revine unei echipe conduse de primar sau de viceprimar, din care fac parte jandarmeria sau poliția locală, personalul gestionarului fondului cinegetic și un medic veterinar¹¹⁷ [C]. Gestiunea populației ține de aceste autorități și de acest cadru; strategia turistică nu o tranșează și nu o înlocuiește [I].

Trei experiențe ale aceluiași animal. Consultarea descrie ursul din trei poziții diferite.

Prima este a turistului care renunță. În atelierul apartamentelor în regim hotelier, un participant a relatat ce aude de la cei care ar vrea să vină: „am auzit-o de la oameni care vor să vină în Brașov: «Bă, nu vin în Brașov că mi-e frică de urși»” (atelierul 08) [D]. În atelierul hotelierilor au fost descrise anulări:

„Și în Poiană au avut anulări tabere care urmau să fie făcute peste vară în Poiană. Și au sunat și au zis: «La revedere, nu venim din cauza urșilor»” (atelierul 04) [D]

Subiectul 8 vorbește despre o „pierdere de business efectivă și cuantificabilă” (Subiect 8), iar Subiectul 16 aude ezitarea mai ales de la familii:

„Mai ales când au copii. Aud asta, dar nu doar de la turiștii din străinătate. Aud asta mai ales de la români” (Subiect 16) [D]

¹¹²Bilanțul Inspectoratului de Jandarmi Județean Brașov pentru 2025: 1.160 de intervenții la urs, față de 770 în 2024 (G4Media, 31 decembrie 2025): <<https://www.g4media.ro/numarul-interventiilor-la-urs-a-crescut-cu-pest-50-in-judetul-brasov-fata-de-2024-sapte-din-zece-apeluri-privind-ursi-vin-din-zone-locuite-arata-bilantul-iji-brasov.html>>

¹¹³Al 14-lea urs împușcat sau eutanasiat pe raza municipiului Brașov în 2026 (Profit.ro, septembrie 2026): <<https://profit.ro/perspective/urs-impuscat-in-parcare-in-poiana-brasov-22695226>>

¹¹⁴Legea nr. 242/2024: 426 de exemplare pentru prevenție și 55 pentru intervenție (Europa Liberă): <<https://romania.europalibera.org/a/pentru-2024-se-aproba-uciderea-a-426-de-ursi-bruni-cota-de-preven%C5%A3ie-%C5%9fi-55-de-exemplare-cota-de-interven%C5%A3ie/33037087.html>>

¹¹⁵Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 60/2025 (textul publicat, inclusiv preambulul): <<https://hotnews.ro/wp-content/uploads/2025/11/OUGANEXA.pdf>>; fișa actului normativ: <<https://leap.unep.org/en/countries/ro/national-legislation/emergency-ordinance-no-60-november-6-2025>>

¹¹⁶Nivelurile de prevenție (859 de exemplare) și de intervenție (110 exemplare) pentru 2026, votate de Camera Deputaților în aprilie 2026 (Agerpres): <<https://agerpres.ro/viata-parlamentara/2026/04/22/camera-deputatilor-cota-de-interventie-preventiva-la-ursii-bruni-din-romania-pentru-2026--aprobat--1549001>>; promulgarea legii la 5 octombrie 2026 (Euronews România, 6 octombrie 2026): <<https://www.euronews.ro/articole/nicisor-dan-a-promulgat-noua-lege-privind-ursii-859-de-exemplare-pot-fi-impuscate-preventiv>>

¹¹⁷Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 81/2021 privind metodele de intervenție imediată pentru prevenirea și combaterea atacurilor exemplarelor de urs brun, art. 2 (echipa de intervenție): <<https://legeaz.net/monitorul-oficial-732-2021-oug-81-2021-ursi>>

Pierderile nu sunt însă măsurate: nu există date oficiale despre anulările atribuite urșilor, iar scăderea cererii din Poiana din vara lui 2026 a fost pusă de hotelieri pe seama cheltuielilor mai prudente ale turiștilor¹¹⁸ [C].

A doua este a locuitorului de la marginea pădurii:

„Uite de exemplu, la mine pe stradă, trec zilnic urși. [...] Oamenii nici măcar nu mai sună la 112, că s-au săturat deja de ei. [...] Că e drăguț, dar câinii latră, oamenii se sperie, nu poți să scoți copiii afară, nu mai merge nimeni după ciuperci, zmeură, soc în capătul străzii, da?” (atelierul 02) [D]

În Răcădău, alertele au devenit parte a nopții: „Stau [...] în Răcădău. În ultimele două săptămâni, noapte de noapte RO-Alert cu urși” (atelierul 08) [D]. Întrebat dacă cine se plimbă seara pe la marginea pădurii este în siguranță, Subiectul 6 a răspuns: „E, cum ți-e norocul. Nu, nu ești” (Subiect 6) [D]. Același atelier care a descris teama a cerut și o lectură echilibrată:

„presiunea aceasta media legată de urși și portretizarea Brașovului ca fiind oraș plin de urși, [...] e un pic exagerată din perspectiva media, unu la mână, și doi la mână este și o realitate cu care chiar ne confruntăm” (atelierul 08) [D]

A treia este a vizitatorului care vine pentru urs. „Foarte mulți străini care sunt entuziasmați să vadă urși”; „De asta mulți vin aici și solicită asta, să vadă urși” (atelierul 03) [D]. Subiectul 17 pune problema în termeni de produs: „cum facem ca să fie brand turistic, să fie atracție turistică, să nu fie numai sperietoare că nu vin turiști aicea?” (Subiect 17) [D], iar Subiectul 8 consideră că fenomenul apariției animalelor sălbatice, „gestionat corect”, „ar putea fi chiar un plus” (Subiect 8) [D]. Datele confirmă o cerere mică, dar foarte satisfăcută: tururile de observare a faunei care pleacă din Brașov au scoruri de 4,8–5,0 pe platformele de recenzii, iar ursul apare în 2,5% dintre recenziile turistice, aproape numai în cele ale acestor tururi (secțiunea 2.2); în imaginea spontană a românilor, ursul este asociat cu Brașovul de doar 1,4% dintre călători (secțiunea 2.1) [C].

Cauza asupra căreia destinația are control. Consultarea numește aceeași cauză din unghiuri diferite: hrana de origine umană. Subiectul 7 o leagă de deșeuri:

„Urșii sunt atrași de miros. [...] dacă oamenii nu-nțeleg că tre' să-și pună deșeurile în locurile amenajate, ursul nu așteaptă după turist [...]. Ăla vine” (Subiect 7) [D]

Subiectul 15 descrie hrănirea pentru fotografie, întâlnită în municipiu și în Poiana: „oamenii lăsau mâncare să vină ursul, să-l poată oferi spre fotografiere”, și își încheie descrierea cu o regulă: „un urs hrănit de om este un urs mort” (Subiect 15) [D]. Subiectul 12 explică mecanismul:

„Îți atragi prietenii, îl înveți că există și alt tip de mâncare decât cea pe care el o mănâncă în mod obișnuit, ceea ce nu este în regulă și atunci îl ajuți, între ghilimele, să dezvolte un comportament deviant” (Subiect 12) [D]

Subiectul 11 trage concluzia: „Ursul nu e vinovat. Vinovați suntem noi, oamenii” (Subiect 11) [D]; „Ursul de ce vine la tomberon? Pentru că în momentul de față poate să-l deschidă” (Subiect 11)

¹¹⁸Scăderea înnoptărilor din Poiana Brașov în vara lui 2026, atribuită de hotelieri cheltuielilor mai prudente ale turiștilor (Euronews România, 10 august 2026): <<https://www.euronews.ro/articole/vara-slaba-pentru-turismul-la-munte-turistii-au-petrecut-cu-50percent-mai-putine>>

[D]. Preambulul ordonanței din 2025 numește hrănirea neautorizată una dintre cauzele principale ale incidentelor¹¹⁹ [C].

Brașovul are un precedent documentat. Un studiu al conflictelor om-urs din zona urbană a Brașovului în 2004–2018 a localizat 42,6% dintre ele în Răcădău, la contactul cu liziera pădurii; 26 dintre cele 31 de containere de gunoi analizate în trei cartiere se aflau lângă pădure¹²⁰ [C]. În 2006, Primăria, operatorul de salubritate, vânătorii, cercetătorii și organizațiile de mediu au introdus golirea containerelor de trei ori pe zi, interdicția de a lăsa gunoiul lângă containere, patrulare și relocări; contactul turiștilor cu urșii a scăzut, dar urșii veneau încă la containerele din Răcădău în 2009–2010¹²¹ [C]. Subiectul 17 își amintește episodul ca pe o lecție:

„Ursul fiind un animal oportunistic, vine la mâncare gratuită. [...] Dar s-a oprit. Și există soluția de atunci, cum s-a oprit: au schimbat sistemul de colectare a gunoiului” (Subiect 17) [D]

Sursele confirmă parțial această lectură: măsurile au redus fenomenul, fără să-l elimine (Anexa C).

Ce funcționează în alte locuri. La Râșnov, un gard electric de circa 6 km pe liziera vestică a pădurii a fost instalat în 2025, după ce zona Policlinicii, protejată din 2023, nu a mai fost vizitată de animale sălbatice¹²² [C]. La Băile Tușnad, 16 containere rezistente la urși, de cinci tipuri, funcționează din mai 2024¹²³ [C]. La nivel național, până în decembrie 2025 fuseseră instalate peste 1.100 de sisteme electrice de protecție¹²⁴ [C]. În municipiul Brașov nu am identificat un program de pubele sau de containere rezistente la urși; ecoinsulele instalate din 2022 nu sunt descrise ca rezistente la urși [C/I]. Complexul pentru urși-problemă propus în 2019 de Regia Pădurilor Kronstadt pe Valea Timișului era, în iulie 2025, parțial împrejmuit și fără termen de finalizare¹²⁵ [C].

Propunerile consultării acoperă aceeași logică a prevenției. Subiectul 17 propune ca operatorii dintr-o zonă să-și asume problema împreună: garduri electrice întreținute, deșeuri gestionate la fiecare unitate de cazare, pubele rezistente la urși, cu sprijinul OMD pentru finanțarea gardurilor (Subiect 17) [D]. Participanții la atelierul de turism activ cer ca la fiecare intrare pe potecă să existe „o pancartă cu [...] 10 reguli sau sugestii cum să te porți în fața ursului” și o procedură de

¹¹⁹Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 60/2025 (textul publicat, inclusiv preambulul): <<https://hotnews.ro/wp-content/uploads/2025/11/OUGANEXA.pdf>> ; fișa actului normativ: <<https://leap.unep.org/en/countries/ro/national-legislation/emergency-ordinance-no-60-november-6-2025>>

¹²⁰Cimpoca și Voiculescu, studiu al conflictelor om-urs din zona urbană a Brașovului, 2004–2018, Sustainability, 14(13), 7833, 2022: <<https://www.mdpi.com/2071-1050/14/13/7833>>

¹²¹Fundația Carpați, raportul final al proiectului „Habituated Bears in Romania - A Challenge for Romanian Wildlife Management”, 2006: <https://media.rufford.org/media/project_reports/47.01.05%20Detailed%20Final%20Report.pdf> ; urșii la containerele din Răcădău în 2009 (Evenimentul Zilei): <<https://evz.ro/ursii-de-tomberon-liberi-pe-tampa-852429.html>>

¹²²Gardul electric de circa 6 km de pe liziera vestică a pădurii de la Râșnov (TVR Info, 24 iulie 2025):

<<https://tvrinfo.ro/?p=562837>> ; gardul de la Policlinica din Râșnov, 2023 (G4Media): <<https://www.g4media.ro/gard-electric-impotriva-ursilor-la-rasnov-a-fost-construit-pentru-a-stopa-coborarea-ursilor-in-oras.html>>

¹²³Primele containere rezistente la urși, montate la Băile Tușnad în mai 2024 (Antena 3):

<<https://www.antena3.ro/actualitate/locale/imagini-cu-primele-containere-anti-urs-montate-in-romania-709955.html>>

¹²⁴Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, comunicatul din 12 decembrie 2025 privind populația de urs brun și sistemele electrice de protecție instalate: <<https://mmediu.ro/en/comunicare/comunicate-de-presa/diana-buzoianu-romania-are-in-premiera-date-stiintifice-complete-pentru-un-management-responsabil-al-populatiei-de-urs-brun/>>

¹²⁵Stadiul complexului pentru urși-problemă de pe Valea Timișului (Newsweek România, 29 iulie 2025):

<<https://newsweek.ro/actualitate/rezervatia-de-ursi-de-la-brasov-bate-pasul-pe-loc-s-a-construit-doar-un-gard>>

alertă: „O procedură în bike park când apare ursul, măcar să știm cum se anunță” (atelierul 07) [D]. Subiectul 12 pune educația înaintea oricărei alte măsuri:

„Educația duce la atenuarea senzației de teamă. Nu va dispărea teama, pentru că da, în acest moment avem această problemă cu suprapopularea de urs în zonă și animalele sunt imprevizibile” (Subiect 12) [D]

Observarea. Observarea faunei nu este interzisă. Atragerea urșilor cu hrană, pe care se sprijină majoritatea observatoarelor din fondurile cinegetice, este însă sancționabilă din noiembrie 2025, iar preambulul ordonanței vizează explicit descurajarea observatoarelor turistice amplasate în habitatele naturale ale urșilor¹²⁶¹²⁷ [C]. Propunerea Subiectului 8 de a hrăni animalele în zone dedicate din afara Poienii (Subiect 8) [D] nu mai este compatibilă cu acest cadru [I]. Rămân trei forme de observare compatibile cu legea și cu siguranța: turul ghidat care urmărește urmele și semnele faunei fără a o atrage cu hrană, observarea speciilor care nu sunt hrănite (cerbi, căprioare, păsări) și vizita la sanctuarul de urși de la Zărnești, unde peste 130 de urși salvați din captivitate trăiesc pe 69 de hectare de pădure, cu acces numai în tur ghidat¹²⁸ [C/I]. Zonele de observare din afara stațiunii propuse în capitolul P5 (D6-b) funcționează, în consecință, fără hrănire [I].

Din date și din consultare rezultă trei constatări [I]. Ursul este, întâi, o problemă de siguranță publică a orașului și abia apoi un subiect turistic: incidentele se petrec în cartiere și în stațiune, iar teama locuitorilor precede teama turiștilor. Cauza pe care destinația o poate controla este hrana de origine umană (deșeurile, hrănirea, resturile lăsate pe trasee), pentru că gestiunea populației ține de alte autorități. Observarea faunei are o cerere reală, care poate fi servită numai în forma care nu hrănește și nu obișnuiește ursul cu omul. Direcția D5 organizează politica destinației pe aceste trei constatări.

2.6.8. Siguranța montană: informare, localizare, responsabilitate

În consultare, siguranța montană este mai puțin o temă a accidentelor și mai mult una a pregătirii vizitatorului [I]. Tema siguranței montane (C28) apare în 3 interviuri și într-un atelier [C], dar riscul vizitatorului nepregătit este descris în mai multe surse (Subiecții 11, 12, 15 și 24; atelierelor 03 și 07; sesiunea OAR) [D].

Datele. Serviciul public local care asigură salvarea montană în masivul Postăvaru și în Poiana Brașov are 17 salvatori montani cu pregătire de paramedic și două baze, la Bradu, permanentă, și pe Cristianul Mare, iarnă¹²⁹ [C]. În 2025, serviciul a avut 792 de intervenții pentru 866 de persoane, față de 703 intervenții pentru 749 de persoane în 2024; 675 de intervenții au avut loc în cele 89 de zile cu pârtii deschise, iar 117, pentru 122 de persoane, în sezonul cald; 282 de persoane au fost predate echipajelor de urgență, iar trei au fost evacuate cu elicopterul¹³⁰ [C].

¹²⁶Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 60/2025 (textul publicat, inclusiv preambulul): <<https://hotnews.ro/wp-content/uploads/2025/11/OUGANEXA.pdf>> ; fișa actului normativ: <<https://leap.unep.org/en/countries/ro/national-legislation/emergency-ordinance-no-60-november-6-2025>>

¹²⁷Observatoarele de urși bazate pe hrănire (TVR Info, 1 aprilie 2025): <<https://tvrinfo.ro/observatoarele-de-ursi-aduc-profit-de-pe-urma-animalelor-salbatice-dar-sunt-o-forma-de-turism-in-afara-legii/>>

¹²⁸Sanctuarul de urși de la Zărnești: 69 ha, peste 130 de urși salvați, vizitare numai cu tur ghidat: <<https://millionsoffriends.org/en/libearty/>>

¹²⁹Serviciul public local Salvamont al municipiului Brașov: <<https://salvamontbrasov.ro/despre-noi/>>

¹³⁰Bilanțul Salvamont Brașov pentru 2025: 792 de intervenții și 866 de persoane (Brasov.net, 16 ianuarie 2026): <<https://www.brasov.net/bilanțul-salvamont-brasov-pentru-anul-2025/>>

Serviciul județean Salvamont-Salvaspeo, subordonat Consiliului Județean, are patru formații (Brașov, Predeal, Râșnov, Victoria), iar conducerea lui a declarat public, în august 2026, o capacitate operativă de circa 17% din necesar¹³¹ [C]. Pentru Tâmpa și pentru pădurile-parc nu există o evidență publică a incidentelor [C/I].

Din 2026, fiecare turist plătește, pe noapte, 5 lei pentru Salvamont, alături de cei 7 lei pentru promovare turistică¹³² [C]. Regulamentul taxei speciale Salvamont o definește ca venit cu destinație specială, folosit pentru cheltuielile ocazionate de activitatea de salvare în munți¹³³ [C]. Destinația sumelor nu este însă cunoscută de toți cei care colectează taxa: „Nu am înțeles, sincer, de ce a trebuit să plătesc și taxa aceea de Salvamont” (atelierul 08) [D].

Cifrele arată că intervențiile se concentrează în domeniul schiabil, a cărui siguranță este tratată în capitolul P5 (D6) [C/I]. Sezonul cald are mai puține intervenții, dar este sezonul în care cresc drumeția, bicicleta și bicicleta electrică, adică produsele pe care capitolul de față le dezvoltă [I]. Accidentele de pe traseele de coborâre cu bicicleta din Postăvaru (secțiunea 2.6.6) sunt partea cea mai vizibilă a acestui risc [C/I].

Vizitatorul nepregătit. Pe Tâmpa, riscul vine din contrastul dintre aparența de parc și terenul de munte:

„Adică pentru o deplasare, acum merge și în șlapi. Atenție, merge în șlapi, în sandale, cu riscuri, cu riscuri mari și dacă-i vreme bună. Pe acest traseu cunoscut de brașoveni ca traseul Serpentinei, pe Serpentine sunt zone cu stâncă foarte, foarte mari.” (Subiect 15) [D]

Pe munte, situația este aceeași, iar nimeni nu verifică echipamentul:

„De exemplu, pe zona montană, ca să nu mergem doar pe perioada iernii, urcă din ce în ce mai mulți turiști neechipați corespunzător. Parcurile încasează o mică taxă, au taxa de parc, [...] dar nu-ți verifică nimeni echipamentul.” (Subiect 11) [D]

Responsabilitatea. Subiectul 11 pornește de la faptul că salvarea montană rămâne gratuită și cere, în schimb, consecințe pentru cine își asumă riscuri fără pregătire:

„Dar minim de echipament necesar să-l ai la dispoziție și în momentul în care se întâmplă un incident din cauza faptului că nu [...] ai respectat niște reguli, ar trebui să existe niște consecințe” (Subiect 11) [D]

Subiectul 12 vede în amenzi un instrument eficient, după ce destinația a oferit ce trebuie: „În momentul în care se umblă la buzunar, omul deja se gândește de două ori” (Subiect 12) [D]. Aceeași sursă formulează însă și condiția prealabilă, oferta înaintea sancțiunii (secțiunea 2.6.5).

Informarea și localizarea. Pentru participanții la atelierul antreprenorilor culturali, informarea este o obligație a gazdei: „suntem obligați [...] să informăm și să educăm turistul care ne trece

¹³¹Capacitatea operativă a Serviciului Public Județean Salvamont-Salvaspeo Brașov (Radio România Brașov FM, august 2026): <<https://www.radiobrasovfm.ro/stiri-din-brasov/doar-17-personal-operativ-are-serviciul-public-judetean-salvamont-brasov-id218577.html>>

¹³²Consiliul Local al Municipiului Brașov, 22 decembrie 2025: taxa de promovare turistică de 7 lei și taxa Salvamont de 5 lei, de la 1 ianuarie 2026 (Economedia): <<https://economedia.ro/?p=311181>>

¹³³Regulamentul taxei speciale Salvamont, anexă la proiectul de hotărâre privind taxele locale pentru 2026, art. 2 și art. 5: <<https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/TAXE%202026/06.%20ANEXA%202.pdf>>

pragul” (atelierul 03) [D]. Subiectul 11 descrie problema localizării în caz de urgență și propune soluția:

„Și o informare, pentru că este... [...] turistul care vine, în general nu știe unde se află: «Sunt în Brașov, sunt pe pârtie». «Care pârtie? Unde?» [...] Și atunci aș face exact cu... cu localizări, [...] poate niște borne care să fie numerotate, [...] lucruri de genul ăsta.” (Subiect 11) [D]

Pentru familiile care merg cu bicicleta, siguranța înseamnă un traseu marcat și cineva care poate interveni; Subiectul 11 descrie alegerea familiei:

„ar putea să aleagă un traseu care știe că este singur... sigur, este marcat, [...] are și cine să intervină în caz de se întâmplă ceva” (Subiect 11) [D]

Subiectul 17 explică de ce turiștii se simt în siguranță cu un ghid:

„Faptul că ai echipă de intervenție sau oameni care dacă chiar este critic sau înainte să devină critic intervine și te ajută, adică există o echipă de suport în spate, care ca la pompieri stă și așteaptă” (Subiect 17) [D]

Riscurile fizice ale traseelor de lângă oraș. Pe lângă stânca de pe Serpentine, consultarea semnalează lemnul căzut de pe Tâmpa:

„văd o groază de copaci, de crengi care putrezesc acolo și nu înțeleg de ce. [...] la un moment dat pot pleca de-a berbeleacul și pot omorî oameni” (atelierul 02) [D]

Într-o rezervație naturală, lemnul mort face parte din habitat; ce se îndepărtează de lângă poteci, pentru siguranța vizitatorilor, stabilește planul de management [I]. Riscul de incendiu din zonele de grătar este tratat în secțiunea 2.6.5.

Din consultare și din date rezultă o constatare [I]: siguranța pe munte depinde de un lanț cu patru verigi, informarea înainte de plecare (ce traseu, cât durează, ce riscuri, ce echipament), localizarea pe traseu (marcaje, borne numerotate, semnal), intervenția rapidă și responsabilitatea vizitatorului după incident. Intervenția există, dar este solicitată la limita capacității; celelalte trei verigi sunt slabe sau lipsesc. Direcția D6 le completează.

2.6.9. Anotimpurile în consultare

Consultarea vorbește despre anotimpuri mai ales în limbajul sezoanelor de afaceri (schiul, vara, extrasezonul) și rar în limbajul naturii [I]. Sezonalitatea și extrasezonul (B25) apar în 9 interviuri și în 5 ateliere [C].

O aspirație veche. Destinația pe patru anotimpuri este un obiectiv formulat de mult: „Trebuie să-i propunem o stațiune pentru 4 anotimpuri. Aceasta este o discuție pe care cred că o avem deja de vreo 15 ani” (Subiect 15) [D]. Arhitecții au formulat-o ca atu al orașului: „Brașovul are un lucru foarte bun: este singura localitate din țară care își permite să facă turism pe patru anotimpuri. E singura” (sesiunea OAR) [D]. Alți participanți au nuanțat afirmația, cu exemplul Sibiului, iar autorul ei a precizat-o:

„Dacă vrei sport, vin la Brașov. Toamnă, primăvară, da? Mă duc cu bicicleta, mă duc... Și are potențial. Problema este că nu avem servicii care să atragă calitate mai mare.” (sesiunea OAR) [D]

Datele din secțiunea 2.3 dau dreptate părții a doua a afirmației: curba anuală a municipiului este una dintre cele mai plate dintre orașele mari ale țării, dar capacitatea este folosită slab în toate lunile [C].

Golurile numite. Lunile pe care consultarea le numește slabe sunt aceleași cu cele din datele INS: primăvara și noiembrie [C/D]. Conceptul de turism din 2023 consemna, pentru stațiune, același gol: grupul de lucru al Poienii a definit intervalul 1 martie–30 iunie drept extrasezon¹³⁴ [D]. „În martie-aprilie fiind foarte slab în turism, nu numai... a fost foarte slab, îmi venea să închid, vă zic sincer” (atelierul 08) [D]. Restauratorii au pus întrebarea la care produsul de natură trebuie să răspundă:

„ce putem să aducem când plouă și e noiembrie? De ce ar veni cineva noiembrie pe ploaie în Brașov?” (atelierul 05) [D]

Subiectul 17 observă că extrasezonul lovește mai tare localitățile din jur decât orașul:

„Nu vorbesc despre Brașov, care oricum în aproape orice sezon atrage vizitatori. Vorbesc de zonele limitrofe, limitrofe însemnând și Râșnov, de exemplu, sau 25-30 de kilometri de municipiu...” (Subiect 17) [D]

Percepțiile despre lunile slabe diferă după segment: pentru evenimentele corporative din Poiana, iulie este o lună slabă (Subiect 6) [D], în timp ce în seriile municipiului iulie are un indice sezonier de 1,14 și un grad de ocupare estimat de 37,1% [C].

Vara și iarna. Vara funcționează pe drumeție și pe bicicletă:

„Bine, Poiana funcționează și vara, da? Funcționează și vara și mi se pare că funcționează binișor pe zona asta de hiking, pe zona de biciclete” (Subiect 18) [D]

Iarna depinde de o zăpadă tot mai nesigură: „din păcate nici zăpadă nu mai avem așa multă, avem vreun două luni pe an” (atelierul 04) [D]. Consultarea se împarte între adaptarea domeniului schiabil și reorientarea muntelui spre bicicletă și drumeție (secțiunea 2.6.6); capitolul P5 a stabilit, pentru stațiune, modernizarea fără extindere [I].

Evenimentele ca punte. Pentru mai mulți subiecți, evenimentele sunt instrumentul prin care se umple intervalul dintre sezoane:

„Acuma că nu funcționează ca iarna, nu funcționează ca iarna, dar in-between eu cred că tot prin evenimente reușești cumva să construiești bridge-ul ăsta între cele două sezoane” (Subiect 18) [D]

Atelierul apartamentelor în regim hotelier a semnalat limita acestui instrument: evenimentele în aer liber sunt riscante tocmai în martie și în noiembrie, când vremea este cea mai nefavorabilă (atelierul 08) [D]. Festivalul sporturilor montane propus pentru a doua jumătate a lui noiembrie (secțiunea 2.6.6) răspunde acestei limite printr-un concept care face din vremea rea o parte a experienței [I].

¹³⁴Asociația de Ecoturism din România și Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Brașov. Analiză, viziune, obiective, măsuri”, 2023, elaborat în proiectul „Creșterea capacității de management durabil a destinației turistice Brașov la nivelul județului și al municipiului” (cod SIPOCA 1043), cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziția echipei de proiect.

Anotimpurile naturii. Natura proprie fiecărui anotimp apare rar în consultare. Subiectul 14 descrie primăvara pe Tâmpa:

„Și acum dacă ne uităm primăvara pe Tâmpa, mai vedem din loc în loc câte o pată albă: sunt cireși amari care au acum vreo 15-20 de metri, că s-au dus și ei cu vegetația, și înfloresc acolo-n vârful” (Subiect 14) [D]

Subiectul 21 își amintește turiștii care își prelungeau șederea pentru „culorile toamnei, culorile primăverii” (secțiunea 2.6.3), iar un participant la atelierul de turism activ a descris, ca experiență-model, ploaia și ceața „specifice acestei zone” (atelierul 07) [D].

Din consultare și din date rezultă o constatare [I]: destinația are lunile slabe în anotimpurile în care natura din jurul orașului se schimbă cel mai vizibil (pădurea care înverzește și înfloresc primăvara, culorile toamnei, prima zăpadă pe creste, zborul cu planorul în unde orografice din octombrie–decembrie), dar nu are un calendar al naturii care să transforme aceste schimbări în motive de vizită. Direcția D7 construiește acest calendar.

2.6.10. Brașovul ca bază pentru natura regiunii

Dispersia regională și Brașovul ca bază de explorare (C20) apar în 10 interviuri și în 8 ateliere, iar zona metropolitană bogată (A18) în 12 interviuri și în 6 ateliere [C].

Resursa. Subiectul 10 descrie resursa în termeni de proximitate:

„Într-o proximitate de 30-40 de km ai un playground natural foarte interesant, foarte complex ca valoare și și valoare istorică, și valoare a spațiului natural” (Subiect 10) [D]

Inventarul din secțiunea 2.4 confirmă descrierea: la cel mult o oră și jumătate de drum se află Parcul Național Piatra Craiului, Parcul Natural Bucegi și masivele Postăvaru, Piatra Mare, Ciucaș și Făgăraș, toate situri Natura 2000 [C/E], iar pentru 77,7% dintre călătorii români Carpații sunt o destinație atractivă [C].

Orașul ține două zile, regiunea poate ține o săptămână. Participanții la atelierul locuitorilor au descris sejurul-tip al unui străin:

„Deci ai... ai zice că stai o săptămână undeva în Brașov și vrei în timpul ăsta să faci cât mai multe lucruri și da, te duci o zi până acolo, o zi până la Zărnești, pe munte și așa mai departe, o zi la Bran... Oarecum poți să faci lucrul ăsta pentru că Brașovul în sine nu te ține aicea mai mult de două zile în momentul de față” (atelierul 11) [D]

Durata medie a sejurului în municipiu a fost, în 2025, de 1,84 nopți [C]. Viziunea scrisă în atelierul de turism activ propune echilibrul unui sejur de o săptămână:

„Cele două nopți din oraș, cu cele două nopți din pădure și cele două din... de unde am mai zis pe aia... din satele din jur, au creat un echilibru perfect” (atelierul 07) [D]

Piața externă și piața internă. Pentru Subiectul 18, regiunea contează mai ales pentru străini:

„Când lucrezi pe extern, cu cât asociezi mai mult ce se-ntâmplă în jurul Brașovului, cu atât crește atractivitatea. Când vorbești de intern, da, Brașovul poate să existe prin el însuși” (Subiect 18) [D]

Astăzi, pentru o parte a străinilor, orașul este doar un loc de trecere: întrebați ce este Brașovul pentru străini, arhitecții au răspuns „Un punct de a ajunge la Bran” și „Da, un pitstop din care să vezi Transilvania” (sesiunea OAR) [D].

Baza nu este organizată. Lipsesc partenerii de pe teren și serviciile de la capătul drumului. Subiectul 17 descrie safariurile care s-ar putea organiza din Brașov spre Piatra Craiului și ce le lipsește: „dar asta fără partener... [...] Când vorbesc de infrastructură, vorbesc și de cabana unde îți dă un bulz sau o mămăligă” (Subiect 17) [D]. Restauratorii au propus o soluție de distribuție:

„Să vorbim cu agențiile de turism să aibă în hotel să poată să aibă fiecare recepționar tablete să poată să vândă tururile și să aibă niște display-uri de restul zonei” (atelierul 05) [D]

Limitele ideii de bază. Formula „hub” aparține, în interviuri, mai ales moderatorului [I]; în atelierul restauratorilor, Brașovul este numit „punctul de plecare” spre regiune (atelierul 05) [D]. Cei care au discutat ideea i-au pus limite. Distanța:

„Cred că nimeni nu vrea să conducă două-trei ore într-o direcție și înapoi, pentru că îți petreci vacanța ca pe un road trip. Dar cred că o oră - Branul e cu siguranță un punct de ancorare bun” (Subiect 16) [D]

Proporția dintre drum și timpul petrecut la destinație: „trebuie să ai ce face într-un loc de trei ori timpul pe care îl ai... durează ca să faci până acolo, știi?” (Subiect 22) [D]. Identitatea: „Adică Branul nu definește Brașovul și nici Brașovul nu definește Castelul Bran” (atelierul 08) [D].

Câștigul regiunii. Subiectul 10 vede în Via Transilvanica modelul unui produs care lasă valoare în satele de pe traseu: „Dar faptul că tranzitează zone locuite în care oamenii ăia au ajuns să pună pe masa turiștilor ălor ceva, le-a schimbat lor viața” (Subiect 10) [D]. Din iunie 2025, extensia Terra Borza Teutonica a traseului leagă Viscri de Brașov pe circa 170 km, prin 14 unități administrativ-teritoriale ale județului (secțiunea 2.4) [C].

Din consultare rezultă o constatare [I]: Brașovul are resursa unei baze de explorare, dar orașul reține valoarea numai dacă turistul doarme în Brașov, chiar atunci când își petrece ziua în regiune. Pentru aceasta sunt necesare produse de o zi organizate pe durate, transport fără mașină până la punctele de plecare, parteneriate cu administrațiile parcurilor și cu localitățile-poartă și o distribuție a ofertei regionale în unitățile de cazare din oraș. Direcția D8 le organizează.

2.6.11. Mobilitatea spre natură

Mobilitatea spre natură are două scări: accesul în muntele orașului, în primul rând în Poiana, și accesul spre Carpații din jur [I]. Transportul public metropolitan rar și infrastructura pietonală și velo fragmentată (B59) sunt codificate în 7 ateliere, iar lipsa transportului spre regiune apare și în interviuri (Subiecții 3-4 și 10) [C/D].

Poiana, punctul critic. Accesul în stațiune în zilele de vârf blochează și accesul brașovenilor la muntele lor:

„Toată tot drumul a fost blocat de mașini. Oare nu s-ar putea introduce autobuze pentru perioada aceea când este de vârf, să se coboare, să se urce doar cu autobuzele în Poiană? [...] Am stat două ore atunci în trafic...” (atelierul 08) [D]

Conceptul de turism din 2023 propunea, pentru accesul în stațiune, mijloace de transport public alternative, ca o gondolă sau un tren cu cremalieră, plecând dintr-un nod de mobilitate din Bartolomeu¹³⁵ [D]. Parcarea de transfer din Poiana Mică este apreciată de cei care o folosesc:

„Park and ride adică se vede ce a însemnat Park Park and ride-ul din din Poiana Mică ce a însemnat pentru schi. Este colosal. Deci este mană cerească. De când a apărut, numai pe ăla îl folosești. Noi!” (Subiect 12) [D]

Capitolul P5 a stabilit pentru stațiune gestiunea fluxurilor, linia de transport public de mare frecvență, abonamentul integrat și linia 20B Poiana-Râșnov (D1-a, D1-b, D1-c și D1-d) și a tratat accesele noi în scenariul S2 [I].

Localitățile-poartă. Transportul public spre punctele de plecare în Carpați este rar:

„Odată ce ieși din el, rutele metropolitane sunt foarte rare. De exemplu, dacă vrea cineva să meargă la Prejmer sau la Zărnești sau chiar și la Râșnov, sunt destul de rare autobuzele și chiar și dacă există trenuri și ele sunt destul de rare” (atelierul 12) [D]

Calea ferată spre Zărnești, poarta Parcului Național Piatra Craiului, este în stare proastă („încolo spre Zărnești e vai de capul ei”, atelierul 11) și puțin folosită de turiști, deși arhitecții o văd ca pe o legătură ideală pentru natura activă:

„Uite, de exemplu, trenul ăsta Brașov-Zărnești mi se pare o chestie super șmecheră dacă ar fi folosit. Este o super chestie conexiunea asta; poți să-ți cari bicicleta, poți să faci o grămadă de chestii” (sesiunea OAR) [D]

Turistul fără mașină. Subiectul 13 a formulat conceptul: „să promovăm un concept în care să spui: «Domnule, vii la Brașov, stai trei nopți, dar nu-ți trebuie autoturism»” (Subiect 13) [D]. Subiectul 15 pune locuitorii în rolul de model: „Dacă noi, brașovenii, ne vom obișnui să facem lucrul ăsta, turiștii se vor adapta după felul în care facem noi lucrurile” (Subiect 15) [D]. O voce divergentă consideră că legăturile există și că bariera este alta: „S-a conectat cât s-a putut de bine: cu autobuze, cu bicicletă, cu drum tot timpul bun. [...] Eu cred că problema este de prețuri” (Subiect 21) [D].

Bicicleta ca mijloc de transport spre natură. Planul strategic de acțiune HINGE al Consiliului Județean pentru intermodalitatea bicicletă-transport public (decembrie 2023), pus la dispoziția proiectului, consemnează „mai puțin de 10 km de piste adecvate pentru biciclete” și propune, ca primă acțiune, linia 20B Poiana Brașov-Râșnov cu remorcă pentru biciclete, testată în 2023, cu o investiție estimată de 1,24 milioane de euro și un cost de operare de 337.260 de euro pe an [C]. Același plan leagă linia de gara Râșnov, care urma să fie modernizată în proiectul trenului metropolitan, estimat atunci pentru 2026-2027, și cere ca trenurile din zona metropolitană să fie echipate pentru transportul bicicletelor [C]; stadiul actual al proiectului trenului metropolitan nu a putut fi confirmat din surse publice [I]. Bugetul municipal pe 2024 prevedea patru trasee de piste de biciclete finanțate prin PNRR, de 16,1 km¹³⁶ [C]. Participanții la atelierul de turism activ

¹³⁵Asociația de Ecoturism din România și Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Brașov. Analiză, viziune, obiective, măsuri”, 2023, elaborat în proiectul „Creșterea capacității de management durabil a destinației turistice Brașov la nivelul județului și al municipiului” (cod SIPOCA 1043), cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020; document pus la dispoziția echipei de proiect.

¹³⁶Proiectul de buget al municipiului Brașov pe 2024: piste de biciclete finanțate prin PNRR, patru trasee, 16,1 km:
<https://buget2024.brasovcity.ro/>

cer o rețea care să lege orașul de natură: „Și nu doar în interiorul orașului, și conectarea cu celelalte localități aferente” (atelierul 07) [D]. Subiectul 11 propune un traseu lung pe liziera pădurii, între Bartolomeu, Cristian, Râșnov și Poiana:

„poți să legi două-trei orașe cu trasee lungi, care nu sunt de dificultate mare, sunt un fel de drum forestier, [...] dar ar trebui mai bine semnalizate” (Subiect 11) [D]

Capetele de traseu. Consultarea nu discută capetele de traseu de la poalele orașului: stațiile de transport public, parcurile și punctele de informare de unde pornesc traseele spre Tâmpa, Răcădău, Noua, Pietrele lui Solomon și Postăvaru [I]. Aglomerația de pe Drumul Vechi (secțiunea 2.6.2) arată însă că, în lipsa acestor puncte, fluxul de sfârșit de săptămână se concentrează pe aceleași două-trei trasee [I].

Din consultare rezultă o constatare [I]: natura Brașovului este aproape ca distanță, dar greu accesibilă fără mașină. Mobilitatea urbană aparține capitolului P1-P2, iar accesul în stațiune capitolului P5; capitolul de față preia accesul fără mașină la capetele de traseu și la localitățile-poartă (D3, D8).

2.6.12. Guvernanța naturii

Natura accesibilă din Brașov este administrată de cel puțin opt categorii de instituții, cu competențe care se suprapun pe același teren [C/I]. Tabelul 8 le reunește.

Tabelul 8. Instituțiile care administrează natura accesibilă din Brașov

Instituția	Ce administrează sau decide	Legătura cu turismul de natură
Primăria Municipiului Brașov	domeniul public (parcuri, spații verzi, aleile de la poalele Tâmppei), urbanismul, salubritatea, transportul public local; serviciul public local Salvamont, agrement și parcuri	natura din oraș; accesul la capetele de traseu; salvarea montană în Postăvaru și în Poiana
Consiliul Local al Municipiului Brașov	regulamentele locale (accesul pe drumurile forestiere, 2021), taxa de oraș, Ziua ariei protejate Muntele Tâmpa; autoritatea Regiei Pădurilor Kronstadt	regulile de acces și finanțarea
Regia Publică Locală a Pădurilor Kronstadt	14.655,8 ha de fond forestier public al municipiului, inclusiv pădurile-parc, drumurile forestiere și fondul cinegetic din jurul orașului	trasee, piste pentru familii, parc dendrologic, prevenția incendiilor, gestiunea faunei
Agencia Națională pentru Mediu și Arie Protejate, prin Direcția Județeană de Mediu Brașov	ariile naturale protejate din jurul orașului care nu au administrație proprie (Tâmpa, Postăvaru, Piatra Mare, Lempeș): regulamente, avize, autorizații	orice traseu, amenajare sau eveniment într-o arie protejată
Regia Națională a Pădurilor - Romsilva	administrațiile Parcului Național Piatra Craiului și Parcului Natural Bucegi	drumeția și observarea faunei în Carpații din jur
Consiliul Județean Brașov	Serviciul Public Județean Salvamont-Salvaspeo; planul de intermodalitate bicicletă-transport public; sprijinul pentru extensia Via Transilvanica	siguranța în celelalte masive; legăturile metropolitane
Garda Forestieră, Jandarmeria, gestionarii fondurilor cinegetice	controlul fondului forestier; intervențiile la urs; gestiunea faunei de interes cinegetic	siguranța și fauna
Primăriile și regiile de pădure din localitățile vecine	pădurile și obiectivele proprii (Canionul Șapte Scări, la Săcele; gardul electric de la Râșnov; poarta Piatra Craiului, la Zărnești)	produsele regionale de natură
OMD Brașov	managementul și marketingul destinației	produsul, informarea, calendarul, distribuția

Sursa: actele și documentele instituțiilor, secțiunile 2.4 și 2.6; detalii în Anexa C.137138139 [C]

Avizele. Consultarea descrie un traseu nou ca pe un parcurs administrativ lung:

„Ei, lucrurile sunt simple doar la nivel declarativ. Ca să te apuci să faci lucrul ăsta, se complică situația. [...] Ca să mai facem un traseu, documentația din spate este extrem, extrem de stufoasă” (Subiect 15) [D]

Pentru cine vrea să creeze un circuit lângă o arie protejată, interlocutorii sunt prea mulți: „Dar sunt n zone în care dacă vrei să creezi un circuit fără să deranjezi, trebuie să contactezi 10 regii care nu...” (atelierul 07) [D]. Subiectul 23 consideră că problema ține de lege:

„pe parte de turism, tre’ să fie permise aceste chestiuni de infrastructură turistică ușoară din asta: poteci de munte, chestii de genul ăsta. Dar asta-i o chestiune care ține de cadrul legislativ” (Subiect 23) [D]

Întreținerea și responsabilul. Ce s-a făcut din inițiativă privată nu are un responsabil public. Cei care au pus indicatoare pe banii lor nu le pot legaliza:

„Am făcut noi niște indicatoare care să fie cât de cât să arate cumva pe banii noștri, nici măcar pe-alea nu le poți legaliza, că, vai Doamne, îți trebuie certificate de urbanism și așa mai departe” (Subiect 6) [D]

Arhitecții au dat exemplul unui traseu de cicloturism din regiune care s-a degradat după amenajare: „Și tot ce era s-a distrus pentru că nu...”; „Trebuia întreținut.”; „Trebuie fonduri. Deci, până la urmă, tot administrația trebuie să...” (sesiunea OAR) [D]. Conceptul de turism din 2023 consemna, din grupul de lucru pentru zona verde, aceleași lipsuri: traseele turistice de drumeție și de ciclism nu au o formă juridică, ceea ce „generează situații neclare în managementul acestei infrastructuri”; Salvamontul întreține 18 trasee omologate, iar circa 30% dintre trasee, inclusiv cele de ciclism montan, nu erau omologate; informațiile despre trasee nu erau centralizate¹⁴⁰ [D]. Pentru traseele neomologate și pentru harta traseelor din jurul orașului, nicio sursă nu numește o instituție responsabilă [I].

Coordonarea. Instituțiile și operatorii lucrează în paralel:

„toți avem intenții bune, toți facem chestii bune, dar se duc în diferite direcții și ăla care are puterea mai mare la un moment dat trage în altă direcție” (atelierul 07) [D]

Subiectul 12 cere o strategie comună și o comunicare instituțională comună: „Da, aicea cred că e o strategie pe care trebuie s-o dezvoltăm împreună cu municipalitatea, cu autorități”; „Dar comunicarea trebuie făcută, cred că e de aicea e mai mult de lucru și e o chestie inter... instituțională” (Subiect 12) [D]. Arhitecții cer aceeași scară: „Și până nu rezolvi chestia asta la scară

¹³⁷Înființarea Agenției Naționale pentru Mediu și Aarii Protejate prin fuziunea agenției pentru arii protejate cu agenția pentru protecția mediului, aprilie 2025 (Europa Liberă): <<https://romania.europalibera.org/a/hotarare-de-guvern-agentia-pentru-mediul-si-arii-protejate-infiintare-ordonanta-de-urgenta/33377319.html>>

¹³⁸Regia Publică Locală a Pădurilor Kronstadt, raportul de activitate pe 2020 (14.655,8 ha de fond forestier; ariile protejate din fondul administrat): <<https://www.brasovcity.ro/file-zone/rapoarte/Intreprinderi-publice/2020/Raport%20de%20activitate%20R.P.L.P.%20Kronstadt%20R.A.%202020.pdf>>

¹³⁹Administrația Parcului Național Piatra Craiului, subunitate a Regiei Naționale a Pădurilor - Romsilva: <<https://www.pcr.ai.ro/>>; Administrația Parcului Natural Bucegi: <<https://bucegipark.ro/en/history>>

¹⁴⁰Asociația de Ecoturism din România și Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Brașov. Analiză, viziune, obiective, măsuri”, 2023, elaborat în proiectul „Creșterea capacității de management durabil a destinației turistice Brașov la nivelul județului și al municipiului” (cod SIPOCA 1043), cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziția echipei de proiect.

mare, degeaba toată lumea face bucațica lui internă...” (sesiunea OAR) [D]. Subiectul 10 vede în OMD instituția care poate lega ofertele:

„acest OMD asta ar trebui să asta ar trebui să facă: să devină platforma, liantul care să unifice punctele astea, să unifice servicii, să poată să creeze sinergiile astea” (Subiect 10) [D]

Ghizii, cei care ar trebui să lege oferta pe teren, sunt puțini și în competiție: „Și ei sunt fiecare în competiție cu fiecare.”; „Ar putea fi dezvoltăți. Poate o afiliere...” (Subiecții 19–20) [D].

Propunerea unui parc natural. Primăria a prezentat, în 2021, propunerea unui „Parc Natural Brassovia”, care să reunească natura din jurul orașului într-o arie administrată unitar; propunerea nu a fost aprobată de Consiliul Local¹⁴¹ [C]. Conceptul de turism din 2023 consemna o cerere apropiată: o organizație de mediu pleda pentru declararea zonei verzi Tâmpa–Postăvaru drept arie naturală de interes local, urmată de un management integrat al conservării și al recreerii, iar documentul propunea un plan director al infrastructurii de recreere și o echipă tehnică permanentă pentru administrarea ei și a experienței vizitatorilor¹⁴² [D]. Consultarea proiectului nu a reluat explicit propunerea parcului natural; ea cere un arbitru și un loc de coordonare [I].

Din consultare și din documente rezultă trei constatări [I]. Natura destinației nu are un loc în care instituțiile care o administrează să se întâlnească cu operatorii și cu comunitățile care o folosesc. Un traseu nou trece prin prea multe avize, iar un traseu existent nu are un responsabil clar pentru marcaj, hartă și întreținere. Iar destinația nu știe câți oameni folosesc natura: nu există o numărătoare publică a vizitatorilor pe trasee, iar incidentele și conflictele nu sunt înregistrate într-o evidență comună. Secțiunea 6 propune răspunsul, cu instituțiile existente.

2.7. Controversele naturii

Consultarea conține unsprezece controverse legate de natură [I]. Tabelul 9 le prezintă, cu pozițiile și sursele lor, și indică locul în care strategia le tranșează: șase prin scenariile din secțiunea 7, celelalte prin poziționare, principii și direcții.

Tabelul 9. Controversele naturii: pozițiile din consultare și locul în care strategia le tranșează

Controversa	Pozițiile și sursele lor	Unde se tranșează
Tâmpa: parc sau rezervație	amenajare pentru public, până la renunțarea la statutul de rezervație (Subiecții 14, 21, 23; atelierul 02); conservare cu antropizare minimă (Subiect 24; sesiunea OAR); reguli și lucrări minime de siguranță (Subiecții 5, 7, 11, 15; sesiunea OAR)	S1; D2
Pietonii și bicicliștii	separare strictă (Subiect 5; sesiunea OAR, pentru Tâmpa); poteca împărțită prin educație (Subiecții 6, 7, 15; atelierul 07); rețea separată și reguli de viteză (Subiecții 11, 12); conflictul semnalat și în conceptul de turism din 2023	S2; D3
Ursul: protecție sau eliminare	teama și reducerea populației (Subiect 14; atelierele 01, 02); ursul ca resursă turistică (Subiect 17; atelierele 03, 05, 07); prevenție fără hrănire și intervenție asupra exemplarelor habituate (Subiecții 15, 17; atelierele 04, 08)	S3; D5

¹⁴¹Primăria Municipiului Brașov, prezentarea propunerii „Parcul Natural Brassovia”, martie 2021: <<https://brasovcity.ro/file-zone/arii-protejate/parcul-natural-brassovia/Prezentare-Parcul-Natural-Brassovia-Martie-2021.pdf>> ; propunerea nu a fost aprobată de Consiliul Local (G4Media, 8 mai 2025): <<https://www.g4media.ro/brasov-va-avea-2-000-de-hectare-de-padure-parc-aviz-favorabil-de-la-ministerul-mediului-este-singurul-oras-din-romania-care-a-primit-aceasta-aprobare.html>>

¹⁴²Asociația de Ecoturism din România și Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Brașov. Analiză, viziune, obiective, măsuri”, 2023, elaborat în proiectul „Creșterea capacității de management durabil a destinației turistice Brașov la nivelul județului și al municipiului” (cod SIPOCA 1043), cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziția echipei de proiect.

Controversa	Pozițiile și sursele lor	Unde se tranșează
Scara evenimentelor în natură	evenimente mari (atelierul 08; Subiecții 7, 12); fără turism de masă pe munte (Subiecții 10, 19, 20; atelierelor 07, 12); scara aleasă explicit (Subiect 18); microfestivaluri de regulă sub 3.000 de participanți (conceptul de turism din 2023)	S4; D4
Turismul motorizat	nișă de organizat (Subiecții 10, 12; atelierul 07); nicio sursă nu i se opune explicit, iar regulamentul drumurilor forestiere ale municipiului îl interzice	S5; D4
Coordonarea naturii	un arbitru sau o structură unică (atelierul 07; sesiunea OAR; propunerea Primăriei din 2021 pentru un parc natural); coordonare prin OMD și prin instituțiile existente (Subiecții 6, 10, 17)	S6; secțiunea 6
Schiul și bicicleta; clima	extinderea domeniului schiabil și zăpada tehnică (atelierelor 01, 07; Subiecții 15, 19, 20); vara și ciclismul montan ca viitor al muntelui (Subiecții 3, 4, 16, 23; atelierul 07)	capitolul P5 (S1); D4, D7
Dezvoltarea imobiliară și peisajul	amenințare pentru peisaj și pentru poalele muntelui (atelierelor 01, 03, 07, 11; sesiunea OAR; Subiecții 1, 24); cererea de locuire ca fenomen firesc (Subiecții 1, 3); reguli și limite (atelierelor 07, 09)	capitolul P1–P2; D1
Locuitorii și turiștii	presiunea turistică și retragerea locuitorilor (Subiecții 1, 9, 17, 19, 20, 22; atelierul 12; sesiunea OAR); risc îndepărtat (Subiect 13; atelierelor 01, 04, 05); beneficii și reguli pentru locuitori (Subiecții 11, 12; sesiunea OAR)	principiile din 3.3; D1
Natura premium sau natura pentru toți	mai puțini turiști, cu valoare mai mare (atelierelor 01, 12; Subiecții 6, 10, 19, 20); natura accesibilă tuturor (atelierelor 01, 05, 12; sesiunea OAR; Subiecții 12, 23)	poziționarea din 3.2
Brașovul ca bază sau ca destinație în sine	bază de explorare a regiunii (atelierelor 01, 04, 07, 08, 11; Subiecții 3, 8, 16, 17); destinație în sine, cu riscul tranzitului (atelierelor 03, 08, 10; Subiecții 2, 6, 10, 12)	D8

Sursa: secțiunile 2.6.1–2.6.12; dosarele tematice ale consultării [D/I]

Controversele privind Tâmpa, pietonii și bicicliștii, ursul, turismul motorizat și coordonarea au fost prezentate în secțiunile 2.6.4–2.6.7 și 2.6.12, iar controversa schi–bicicletă și cea privind Brașovul ca bază, în secțiunile 2.6.6, 2.6.9 și 2.6.10. Pentru celelalte patru controverse, formulările din consultare sunt redactate mai jos.

Scara. Pentru Subiectul 10, muntele nu suportă volumul: „Nu faci acum, nu știu, să vină milioane de oameni în vârful Postăvaru pentru că le spui că aerul de-acolo este nu știu cum” (Subiect 10) [D]. În atelierul mediului academic, ambiția relatată a unor congrese foarte mari în Poiana a produs o reacție directă: „Eu m-am speriat și am zis: «Doamne, ferește!»” (atelierul 12) [D]. Subiectul 24 leagă alegerea de scară de prețul ei:

„Dacă stabilim că e important să ne mișcăm repede cu mașina, atunci într-adevăr sacrificăm natură pentru [...] asta, dar atunci să nu ne plângem că [...] nu avem natură” (Subiect 24) [D]

Conceptul de turism din 2023 propunea, pentru OMD, microfestivaluri care atrag de regulă sub 3.000 de participanți, organizate inclusiv în spații naturale, cum sunt pădurile¹⁴³ [D].

¹⁴³Asociația de Ecoturism din România și Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Brașov. Analiză, viziune, obiective, măsuri”, 2023, elaborat în proiectul „Creșterea capacității de management durabil a destinației turistice Brașov la nivelul județului și al municipiului” (cod SIPOCA 1043), cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziția echipei de proiect.

Locuitorii și turiștii. Presiunea turistică este descrisă ca un val: „Marea majoritate e un val care vine și parcă te... nu te absoarbe, te mănâncă, te...” (Subiect 9) [D]. Arhitecții au amintit că locuitorii cartierelor nu sunt întrebați:

„Poate ei vor să vină să se plimbe în liniște în centru, da? Nu vor aglomerație, nu vor... Pe ei nu-i întreabă nimeni” (sesiunea OAR) [D]

Natura premium sau natura pentru toți. În atelierul mediului academic s-au exprimat ambele poziții. Una cere selecție prin preț:

„Nu te poți dezvolta pe turism cu un turism de masă de weekend atâta timp cât nu faci totul ca să upgradezi și ca să transmiți un mesaj elitist: «Brașovul nu-i la îndemâna oricui», da?” (atelierul 12) [D]

Alți participanți la același atelier au cerut acces la natură pentru toate buzunarele (atelierul 12) [D]. Participanții la atelierul stațiunii au propus o formulă care împacă cele două poziții: „Nu este doar All-Season, ci este și All-Clients” (atelierul 01) [D].

Dezvoltarea imobiliară. Notele atelierului locuitorilor din Șchei formulează o condiție pe care o pot accepta toate pozițiile: „Dezvoltarea este posibilă doar prin reguli clare și limite care să protejeze patrimoniul și comunitatea locală” (atelierul 09) [D]. O formulare apropiată apare în interviurile tezei despre geografia simbolică a orașului: „se construiește foarte, foarte dens și foarte puțin spațiu verde”¹⁴⁴ [D].

2.8. Sinteza diagnosticului

Tabelul 10. Sinteza diagnosticului naturii pe treisprezece dimensiuni

Dimensiune	Starea de fapt	Evidență	Marcaj
Imaginea și cererea	Natura în asocierile spontane a 36,3% dintre călători și a 43,5% dintre vizitatori; muntele, prima asociere; cerere de mișcare ușoară (drumeții 44,0%, plimbări 26,8%); publicul de natură, mai fidel decât restul	cercetarea națională	[C]
Experiența consumată	Locurile de natură, mult evaluate și bine notate (4,3–4,8); natura privită mai mult decât folosită (drumeția în 1,4% dintre recenziile turistice); tururile de faună și drumețiile ghidate, puține și foarte bine notate	recenziile online	[C]
Anotimpurile	Curbă anuală plată (coeficient de variație 0,158); primăvara aduce 20,2% din înnoptări, cu ocupare sub 30% în martie-mai; noiembrie are indicele 0,90; iarna depinde de zăpadă	INS; raportul de analiză a destinației; atelierelor 04, 05, 08	[C]/[D]
Resursa	Rezervații și situri Natura 2000 în oraș și în jur; circa 2.000 ha de pădure-parc; 83 km de drumuri forestiere deschise; fără hartă unică și fără evidența folosirii	documente oficiale	[C]/[I]
Natura locuitorilor	Folosire intensă; interdicții în parcuri, lipsa traseelor sigure pentru familii, aglomerație, distribuție inegală între cartiere	Subiecții 5, 11, 12, 22, 24; atelierelor 07, 11, 12; sesiunea OAR	[D]
Tâmpa	Rezervație și arie specială de conservare, cu plan din 2016; 72,3% dintre vizitatori au urcat; poteci erodate, platforma belvedere închisă în 2026; controversa parc-rezervație	documente oficiale; cercetarea națională; Subiecții 7, 11, 14, 15, 21, 23, 24; sesiunea OAR	[C]/[D]
Pădurile-parc și traseele	Regim favorabil amenajărilor ușoare; piste pentru familii în lucru; risc de incendiu în zonele de grătar; troscot japonez la marginea pădurii; conflict pietoni-bicicliști	documente oficiale; Subiecții 5, 6, 7, 12; observația managementului de proiect	[C]/[D]/[I]
Turismul activ	Comunitate puternică, trasee de ciclism montan, zbor, FOTE 2027; fără produs comun, cabane pierdute, evenimente fără scară	atelierelor 04, 07, 08; Subiecții 7, 10, 11, 15, 23; documente; conceptul din 2023	[D]/[C]

¹⁴⁴Lorena (Oprica) Aldea, „(re)Construcția identitară a Brașovului. Geografia simbolică a orașului”, teză de doctorat în sociologie, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București, 2020; exemplar pus la dispoziția echipei de proiect; articolul autoarei despre imaginea online a orașului: <<https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10>>

Dimensiune	Starea de fapt	Evidență	Marcaj
	definită; bike park fără trasee pentru începători, cu transport pe cablu programat la sfârșit de săptămână		
Fauna	Densitatea cea mai mare de urși din țară; intervenții în creștere; teamă la locuitori și la turiști; cauza controlabilă, hrana de origine umană; observare legală numai fără hrănire	date oficiale; 12 interviuri și 5 ateliere	[C]/[D]
Siguranța	792 de intervenții Salvamont în 2025, majoritatea pe pârtie; vizitatori nepregătiți; localizare slabă pe trasee; accidente grave pe traseele de coborâre cu bicicleta	Salvamont; presa; Subiecții 11, 12, 15; atelierele 03, 08	[C]/[D]
Regiunea	Carpații, atractivi pentru 77,7% dintre călători; sejur de 1,84 nopți; baza neorganizată: fără produse pe durate, fără parteneri, fără transport	cercetarea națională; INS; Subiecții 10, 16, 17, 18, 22; atelierele 05, 07, 08, 11	[C]/[D]
Mobilitatea	Poiana blocată în zilele de vârf; transport public rar spre localitățile-poartă; sub 10 km de piste adecvate pentru biciclete	planul județean; atelierele 08, 11, 12; Subiecții 12, 13	[C]/[D]
Guvernanța	Cel puțin opt categorii de instituții, fără loc de coordonare; avize multe; fără responsabil pentru marcaje și hărți; fără date despre folosire	documente; Subiecții 6, 10, 12, 15, 23; atelierul 07; sesiunea OAR	[C]/[D]/[I]

Sursa: secțiunile 2.1–2.7 ale capitolului.

Din sinteză rezultă imaginea unei destinații cu o resursă naturală mare, o cerere largă și fidelă și o organizare slabă [I]. Natura este aproape, protejată și apreciată, dar este folosită fără informare, fără date și fără coordonare, iar costurile acestei lipse de organizare le plătesc mai întâi locuitorii: aglomerația, conflictele de pe poteci, urșii din cartiere. Pentru turist, natura rămâne un decor al orașului istoric, iar pentru destinație, o rezervă de nopți și de cheltuieli pe care nu o folosește.

2.9. Analiza SWOT

Analiza SWOT este construită din diagnosticul de mai sus. Fiecare element este urmat de marcajul sursei care îl susține. Punctele tari și punctele slabe privesc natura destinației așa cum este; oportunitățile și amenințările privesc mediul ei (piața, climatul, cadrul legal, deciziile altor instituții).

Tabelul 11. Analiza SWOT a naturii și a turismului activ în destinația Brașov

Puncte tari	Puncte slabe
Natura începe din centrul istoric: potecile Tâmpiei pornesc la câteva minute de mers pe jos de Piața Sfatului, pădurile-parc sunt la cel mult 30 de minute, iar Postăvaru la 20–45 de minute [C/E]	Natura este privită mai mult decât folosită; oferta de experiențe organizate este mică și fragmentată [C/D]
Imaginea de „oraș de munte”: muntele este prima asociere spontană cu Brașovul, iar natura apare în asocierile a 43,5% dintre vizitatori [C]	Sejurul este scurt (1,84 nopți), iar orașul se consumă în una-două zile [C/D]
Cerere națională largă pentru mișcare ușoară în natură; publicul de natură este mai fidel și mai entuziast decât restul publicului [C]	Primăvara și noiembrie sunt slabe; ocuparea estimată este sub 30% în martie-mai [C]
Regim juridic favorabil amenajărilor ușoare: circa 2.000 ha de pădure-parc, 83 km de drumuri forestiere deschise pietonilor și bicicliștilor [C]	Natura locuitorilor este îngrădită: interdicții în parcuri, lipsa traseelor sigure pentru familii, aglomerație, cartiere fără parcuri [D]
Comunitate de turism activ (ciclism montan, alergare, alpinism, zbor), aerodromuri de sport și FOTE 2027 [C/D]	Nu există nici o hartă unică a traseelor, nici un responsabil pentru marcaje, nici o evidență a folosirii naturii [C/I]
Arii protejate și parcuri în jur (Piatra Craiului, Bucegi, Postăvaru, Piatra Mare) și extensia Via Transilvanica până în Brașov [C]	Transport public rar spre localitățile-poartă; sub 10 km de piste adecvate pentru biciclete; Poiana blocată în zilele de vârf [C/D]
Fauna mare, diferențiator față de Alpi; tururile de observare care pleacă din Brașov sunt evaluate cu 4,8–5,0 [C/D]	Cabane pierdute; infrastructură slabă de agrement și de informare (toaletă, apă, popasuri, puncte de informare) [D]

Puncte tari	Puncte slabe
Curba anuală plată: două sezoane reale, iar iarna este a doua din țară ca volum [C]	Avize multe, instituții fără loc de coordonare, proprietate fragmentată [D/I]
Salvamont municipal profesionist, cu o componentă dedicată a taxei de oraș [C]	Vizitatori nepregătiți, localizare slabă pe trasee, conflicte între pietoni și bicicliști [D]
Principiul ofertei înaintea regulii, formulat în consultare (Subiect 12); regulamentul de acces pe drumurile forestiere [C/D]	Teama de urs reduce folosirea naturii de proximitate, seara și cu copii [D]
Lectura „oraș de munte”, confirmată de surse independente de consultare: teza despre geografia simbolică a orașului și conceptul de turism din 2023 [C/D]	Parcul de ciclism montan: fără trasee pentru începători, cu trasee albastre care au tronsoane de nivel roșu; transport pe cablu pentru bicicliști programat la sfârșit de săptămână [C/D]
Oportunități	Amenințări
Pădurile-parc, la început de amenajare: piste pentru familii, parc dendrologic, trasee noi [C]	Ursul: incidente, teamă, anulări și efect de imagine, în județul cu cea mai mare densitate de urși din țară [C/D]
Revizuirea planului de management al Tâmppei, ca ocazie de accesibilizare gradată în limitele regimului de protecție [C/I]	Hrănirea și deșeurile care obișnuiesc ursul cu omul; observatoarele bazate pe hrănire, sancționabile din 2025 [C]
Extrasezonul ca produs: natura de primăvară, noiembrie, zborul cu planorul în unde orografice din octombrie–decembrie [I]	Clima: ierni cu puțină zăpadă la altitudinea Postăvarului, ploi în lunile de extrasezon [C/D]
Familiiile cu copii, tinerii și bucureștenii, publicuri apropiate de natura activă [C]	Antropizarea și presiunea imobiliară la poalele muntelui; infrastructura care atrage alte infrastructuri [D]
Brașovul ca bază regională: Via Transilvanica, Piatra Craiului, sanctuarul de urși de la Zărnești, satele Țării Bârsei [C/D]	Aglomerarea din locurile de natură ale locuitorilor și conflictul locuitori–turiști [D]
Linia 20B cu remorcă pentru biciclete, piste de biciclete finanțate prin PNRR și proiectul trenului metropolitan din planul județean [C]	Incendiile de vegetație în zonele de grătar [D]
FOTE 2027 și evenimentele sportive în aer liber; centenarul aviatic din 2027 (capitolul C) [C]	Polarizarea dezbaterii despre Tâmpa și urs și blocajul avizelor [D]
Componenta Salvamont și componenta de promovare a taxei de oraș, ca surse stabile de finanțare [C]	Alternativele pentru motivul „munte”: Valea Prahovei, Alpii, Sibiul cu Munții Făgăraș [C/D]
Educația ecologică a copiilor și programele școlare în pădure [D]	Turismul de masă de o zi, care lasă gunoi și puțină valoare [D]
Cererea internațională pentru natură „intactă” și pentru faună [D]	Nișele motorizate, cu impact nediscutat asupra pădurii [D]
Lista europeană a speciilor invazive, care include troscotul japonez din 2025, ca temei pentru un program local de control [C/I]	Plantele invazive: troscotul japonez, observat la marginea pădurii, cu risc de extindere spre Tâmpa și spre pădurile Postăvarului [C/I]
Cererea de ciclism montan de familie și de nivel mediu, semnalată în consultare și în conceptul din 2023 [D]	Accidentele de bicicletă pe traseele de coborâre din Postăvaru și presiunea asupra Salvamontului [C/I]

Sursa: secțiunile 2.1–2.8; notele externe citate în text. [C]/[D]/[I]

Din analiza SWOT rezultă patru constatări [I]. Punctele tari sunt aproape toate date de natură și de regimul ei juridic, iar punctele slabe sunt aproape toate de organizare: informare, coordonare, acces, produs. Oportunitățile principale sunt fie deja în curs (pădurile-parc, FOTE 2027, taxa de oraș), fie depind de decizii ale instituțiilor existente (revizuirea planului Tâmppei, linia 20B, trenul metropolitan), iar strategia trebuie să le lege între ele. Două amenințări pot anula restul, ursul și aglomerația; amândouă se gestionează mai întâi prin prevenție și prin ofertă (eliminarea hranei de origine umană, distribuția fluxurilor între locuri și anotimpuri) și abia apoi prin interdicții. Plantele invazive și accidentele de bicicletă din Postăvaru sunt riscuri mai noi, care se gestionează

tot prin prevenție: depistarea timpurie a focarelor, clasificarea corectă a traseelor și un transport pe cablu previzibil. Locuitorii sunt primii afectați de punctele slabe și primii beneficiari ai oportunităților, ceea ce face din natura locuitorilor punctul de pornire al direcțiilor.

3. Viziune 2034, poziționare și principii

3.1. Viziunea

Viziunea de mai jos reunește articolele de viziune scrise în atelierul de turism activ, răspunsurile convergente din interviuri și propunerile celorlalte ateliere, verificate față de datele din secțiunea 2 și completate cu interpretările și propunerile echipei de proiect, marcate [I].

Brașovul 2034 este orașul de munte al României. Natura începe din centrul istoric, se parcurge pe jos, cu bicicleta sau cu telecabina, la nivelul fiecăruia, în fiecare anotimp, iar Carpații din jur se descoperă pornind din oraș [I].

Brașoveanul are natura aproape de casă, în fiecare cartier. Parcurile se folosesc: pe iarbă se poate sta, se poate juca și se poate face picnic după reguli clare. Familiile au trasee sigure de bicicletă de la cartiere la pădurile-parc, iar Tâmpa rămâne locul de plimbare de seară și de sfârșit de săptămână al orașului [I].

Tâmpa este rezervație naturală și arie specială de conservare, cu poteci refăcute și sigure, cu trepte și mână curentă pe tronsoanele abrupte, cu platforma belvedere refăcută și cu interpretarea naturii și a istoriei ei la poale și sus. Nu are asfalt și nu are infrastructură grea în pădure; cine nu poate urca pe jos urcă cu telecabina [I].

Pădurile-parc din jurul orașului au o rețea de trasee gradate și marcate, cu piste pentru familii, trasee de alergare și trasee de ciclism montan separate de potecile pietonilor, cu locuri de picnic cu vetre amenajate și cu parcul dendrologic deschis publicului. Plantele invazive sunt inventariate, iar focarele sunt tratate înainte să ajungă în rezervații [I]. Principiul ofertei înaintea regulii este principiul întregii naturi a destinației: „Hai întâi să oferim ceva și după aceea să cerem” (Subiect 12) [D].

Turistul găsește natura organizată pe durate și pe niveluri, după formula propusă în consultare: „Dacă ai două ore, faci asta. Dacă ai trei ore, faci asta” (Subiect 22) [D]. Are o singură hartă a traseelor, ghizi atestați, informare la intrarea pe fiecare traseu și produse proprii pentru primăvară și pentru toamnă. Traseele de ciclism montan sunt clasificate după dificultatea lor reală, de la traseul de familie la cel de expert, iar transportul pe cablu are un program cunoscut dinainte [I].

Urșii nu mai găsesc hrană în oraș, în Poiana și pe trasee. Locuitorii și turiștii știu ce au de făcut la o întâlnire cu ursul, iar fauna se observă fără să fie hrănită [I].

Muntele este sigur pentru cine îl respectă: vizitatorul știe unde se află, ce echipament îi trebuie și pe cine sună, iar banii plătiți pentru Salvamont se văd într-un raport public [I].

Brașovul este baza din care se pleacă spre Piatra Craiului, Bucegi, Postăvaru, Piatra Mare, Ciucaș, Făgăraș și Țara Bârsei, cu transport fără mașină și cu parteneri locali. Turistul doarme în Brașov și cheltuiește în regiune, iar sejurul se lungește de la două nopți la trei și mai multe [I]. Natura

servește astfel scopul strategiei, creșterea semnificativă a numărului de clienți ai unităților autorizate, care respectă criteriile de calitate ale orașului, și creșterea sustenabilă a numărului de turiști: clienții în plus vin din sejurul mai lung, din extrasezon, din zilele lucrătoare și din vizitatorii de o zi care rămân peste noapte, iar durata medie a sejurului ajunge la cel puțin 2,2 nopți și gradul de ocupare la cel puțin 40% [I].

Instituțiile care administrează natura destinației se întâlnesc într-un singur loc de coordonare, iar avizele pentru trasee trec printr-un singur ghișeu [I].

Viziunile scrise în atelierul de turism activ au dat acestei imagini formule proprii, pe care capitoul le preia ca orizont: „O punte între urban și natură” și un „ORAȘ ACTIV ÎN NATURĂ” (atelierul 07) [D].

3.2. Poziționarea: Brașovul, oraș de munte

Poziționarea preia formula stakeholderilor („Noi suntem oraș de munte, punct!”, atelierul 02; „Brașovul este un oraș de munte”, atelierul 08) [D] și o transformă într-o promisiune pe care vizitatorul și locuitorul o pot verifica [I]. Promisiunea are cinci componente:

- natura începe din centrul istoric: potecile Tâmppei pornesc la câteva minute de mers pe jos de Piața Sfatului, iar pădurile-parc sunt la cel mult 30 de minute, pe jos sau cu transportul public (cercurile 1 și 2 din secțiunea 1.2);
- natura este accesibilă gradat, de la alee la creastă, pentru fiecare vârstă și condiție fizică;
- natura are ce oferi în fiecare anotimp, inclusiv primăvara și în noiembrie;
- din Brașov se pleacă, fără mașină, spre Carpații din jur;
- locuitorii sunt primii beneficiari ai acestei promisiuni.

Prima componentă a promisiunii apare și în interviurile tezei despre geografia simbolică a orașului:

„Frumusețea Brașovului este că din Piața Sfatului [...] ajungi în 5 minute în natură ori sub Tâmpa unde ai muntele ori după Ziduri unde ai zona asta frumoasă și naturală din jurul fortificației.”¹⁴⁵ [D]

Patru argumente susțin poziționarea [I]. Primul este cererea: muntele este prima asociere spontană a românilor cu Brașovul, natura apare în asocierile a 43,5% dintre vizitatori, iar publicul de natură este mai fidel decât restul publicului (secțiunea 2.1) [C]; teza despre geografia simbolică a orașului și conceptul de turism din 2023 ajung, pe alte căi, la aceeași imagine a orașului (secțiunea 1.1) [C/D]. Al doilea este diferențierea: stațiunile Văii Prahovei sunt stațiuni de munte, iar Sibiul este un oraș istoric aflat la distanță de munte; Brașovul este singurul dintre ele care unește un oraș istoric mare cu un munte aflat în interiorul lui („Ce n-are Sibiul, are Brașovul!”, sesiunea OAR) [D/I]. Al treilea este resursa: rezervațiile, pădurile-parc și siturile Natura 2000 din oraș și din jur (secțiunea 2.4) [C]. Al patrulea este comunitatea: un mod de viață activ în natură,

¹⁴⁵Lorena (Oprica) Aldea, „(re)Construcția identitară a Brașovului. Geografia simbolică a orașului”, teză de doctorat în sociologie, Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București, 2020; exemplar pus la dispoziția echipei de proiect; articolul autoarei despre imaginea online a orașului: <<https://doi.org/10.31926/but.ssl.2020.13.62.2.10>>

pe care un participant la atelierul de turism activ l-a numit „Lifestyle Capital of Romania” (atelierul 07) [D].

Poziționarea are cinci consecințe pentru direcții [I]. Comunicarea arată natura din oraș și natura folosită (drumeția, bicicleta, alergarea, zborul, observarea faunei), nu doar panorama. Produsul se organizează pe durate și pe niveluri, de la plimbarea de o oră la sejurul de o săptămână. Investiția publică merge în amenajări ușoare în natură și în servicii la poale (informare, transport, toalete, popasuri); infrastructura grea rămâne în afara pădurii. Fiecare produs pentru turiști se verifică întâi prin efectul lui asupra locuitorilor. Iar fauna se comunică responsabil: ursul face parte din natura destinației și se observă de la distanță, fără hrănire.

Poziționarea naturii este compatibilă cu poziționarea premium a stațiunii Poiana Brașov stabilită în capitolul P5: Poiana este componenta de stațiune a orașului de munte, iar orașul este baza din care natura stațiunii și a regiunii se consumă în același sejur [I].

3.3. Principii directoare

Șapte principii guvernează direcțiile din secțiunea 4.

Locuitorii întâi. Fiecare măsură se verifică prin efectul ei asupra accesului locuitorilor la natura de proximitate: gratuit, aproape de casă, fără mașină și în siguranță. Un produs turistic care reduce acest acces nu se promovează [I]. Principiul formulat în consultare este același: „dacă reușim să trezim Brașovul brașovenilor, atunci restul...” (sesiunea OAR) [D].

Întâi oferta, apoi regula. Destinația oferă întâi traseul, informarea, locul de picnic și coșul de gunoi de la capătul traseului, apoi aplică regula și sancțiunea: „ca să poți să-i ceri omului ceva, trebuie să-i și oferi” (Subiect 12) [D].

Accesibilitate gradată, de la alee la creastă. Cu cât locul este mai aproape de oraș, cu atât amenajarea poate fi mai consistentă; cu cât este mai sălbatic, cu atât amenajarea este mai ușoară. Oferta acoperă familiile cu copii mici, vârstnicii, persoanele cu dizabilități și sportivi [I].

Amenajare ușoară în natură, servicii la poale. În ariile protejate și în pădurile-parc se fac numai amenajări ușoare, compatibile cu regimul lor (poteci, trepte, balustrade, bănci, panouri, construcții provizorii din lemn), fără asfalt și fără tăieri de arbori. Serviciile care cer construcții (parcare, toalete, alimentație, închirieri) se amplasează la poale, la capetele de traseu [I].

Prevenție înaintea intervenției. Pentru urs, pentru incendii, pentru plantele invazive și pentru accidente, destinația elimină întâi cauza pe care o poate controla: hrana de origine umană, focul în afara vetrelor, focarele de plante invazive lăsate să se extindă, vizitatorul neinformați sau dus cu telecabina pe un teren care îl depășește [I].

Distribuția fluxurilor în spațiu și în timp. Presiunea care azi se concentrează pe Tâmpa, pe Drumul Vechi, pe Pietrele lui Solomon și în Poiana se distribuie spre pădurile-parc, spre Carpații din jur și spre lunile de extrasezon [I].

Valoare reținută în destinație. Produsele de natură se construiesc cu ghizi, închirieri, cabane, transportatori și producători locali, iar Brașovul rămâne locul în care turistul doarme, chiar și atunci când își petrece ziua în regiune [I].

4. Direcții strategice

Fiecare direcție are aceeași structură: constatarea care o fundamentează, obiectivul, măsurile, actorii responsabili și orizontul. Măsurile sunt formulate la nivelul de detaliu al unei strategii; dimensionarea tehnică și financiară revine planificării operaționale. Marcajul [D] indică măsurile preluate din propunerile stakeholderilor; [I] indică măsurile derivate de echipă din diagnostic sau propuse de managementul de proiect; [C] indică proiectele confirmate de documente oficiale. Codurile măsurilor (D1-a, D1-b și așa mai departe) sunt cele la care celelalte capitole pot face trimitere, cu mențiunea capitolului P3.

D1. Natura de proximitate și natura locuitorilor

Constatare. Brașovenii folosesc intens natura de proximitate, dar o folosesc îngrădit și inegal: în parcurile publice nu au voie să stea pe iarbă, familiile nu au trasee sigure de bicicletă, locurile de plimbare sunt aglomerate la sfârșit de săptămână, iar cartierele noi sunt departe de natură (secțiunea 2.6.2) [D]. Unii locuitori nu mai găsesc alternative: „ne-am săturat de Sub Tâmpa” (atelierul 12) [D]. Arhitecții au rezumat soluția: „Democratizarea accesului” (sesiunea OAR) [D]. Folosirea naturii de către locuitori nu este măsurată [C].

Obiectiv. Până în 2028, parcurile publice ale municipiului pot fi folosite pentru odihnă, joacă, picnic și sport ușor, după reguli clare. Până în 2031, fiecare cartier are o legătură pietonală sau velo continuă spre natura de la poalele orașului. Până în 2034, cartierele care azi nu au un spațiu verde utilizabil la distanță de mers pe jos au cel puțin unul.

Măsuri.

- (a) **Regulamentul de utilizare a parcurilor și a spațiilor verzi publice**, revizuit: zone de gazon deschise pentru odihnă, joacă și picnic, sport ușor, bicicletă și role cu limită de viteză, câini în lesă și zone dedicate pentru câini, reguli de curățenie și de liniște, în locul interdicțiilor generale (sesiunea OAR; atelierul 07; Subiect 11) [D]. Regulamentul se elaborează împreună cu regulamentul de acces la spațiul public din capitolul C (DC4-i), care tratează utilizarea culturală a parcurilor [I].
- (b) **Parcuri și păduri urbane noi** în cartierele fără natură de proximitate, cu prioritate pe platformele industriale dezafectate și în cartierele noi din nord, și locuri de joacă pentru copii de vârste diferite (Subiect 24; atelierul 03, 04, 08, 11; sesiunea OAR) [D].
- (c) **Coridoarele verzi de la centru spre natură**: prelungirea aleii de sub Tâmpa, legătura pietonală centru–Șchei–Pietrele lui Solomon și traseul de o zi Piața Sfatului–Tâmpa–Șaua Tâmpai–Răcădău–La Iepure–Noua, propus de arhitecți (sesiunea OAR; Subiecții 1, 9; atelierul 12) [D]. Coridoarele centrului istoric sunt tratate în capitolul C (DC2-h) și în capitolul P1–P2; măsura de față le prelungește spre poale [I].
- (d) **Rețeaua velo de familie de la cartiere la pădurile-parc**: legarea pistelor pentru familii Răcădău–Noua (D3-c) cu piste urbane finanțate prin PNRR și evaluarea traseului propus pe digul Ghimbășelului, spre Prejmer și Hărman (atelierul 12; Subiect 11) [D/I].
- (e) **Programul „Brașovenii în natură”**: ture ghidate pentru locuitori în pădurile-parc, pe Tâmpa și în Carpații din jur, Ziua ariei naturale protejate Muntele Tâmpa (ultima sâmbătă din septembrie) ca zi anuală a orașului în natură, voluntariat pentru poteci și ecologizare, în

legătură cu programul „Turist în propriul oraș” din capitolul C (DC7-j) (Subiect 21; atelierul 12; sesiunea OAR) [D/I].

- (f) **Modulul „natura locuitorilor” în chestionarul pentru rezidenți** propus în capitolul G: frecvența ieșirilor în natură, locurile folosite, mijlocul de transport, obstacolele (interdicții, aglomerație, teama de urs), pentru nivelurile de referință ale indicatorilor din secțiunea 8 [I].

Actori. Primăria Municipiului Brașov (spații verzi, urbanism, mobilitate), Consiliul Local (regulamente), Regia Pădurilor Kronstadt (legătura cu pădurile-parc), OMD Brașov (programul pentru locuitori, chestionarul), școlile și asociațiile locale. **Orizont.** (a), (e), (f): 2027–2028; (c), (d): 2027–2031; (b): 2028–2034.

D2. Tâmpa, conservată și accesibilă gradat

Constatare. Tâmpa este rezervație naturală din 1962, sit Natura 2000 și, din 2022, arie specială de conservare, cu plan de management aprobat în 2016 [C]. Este al cincilea obiectiv al Brașovului ca rată de vizitare (72,3% dintre vizitatori) și locul de plimbare zilnică al locuitorilor [C/D]. Potecile sunt erodate, platforma belvedere a fost închisă în 2026, iar vizitatorii urcă nepregătiți [C/D]. Consultarea se împarte între amenajarea ca parc și conservarea strictă; pozițiile moderate cer lucrări de siguranță și de interpretare pe care un plan de management le poate prevedea (secțiunea 2.6.4) [D/I].

Obiectiv. Până în 2029, Tâmpa are un plan de management revizuit, care stabilește traseele de vizitare, capacitatea de suport și lucrările de siguranță și de interpretare permise. Până în 2031, traseele principale sunt refăcute și sigure, eroziunea este oprită, iar fiecare intrare are informare. Statutul de arie protejată se păstrează (secțiunea 7, S1).

Măsuri.

- (a) **Revizuirea planului de management și a regulamentului ariei**, cu dezbatere publică, ca act principal al direcției: zonarea vizitării (zona de primire de la poale, traseele de vizitare, zonele de liniște), capacitatea de suport a traseelor, lucrările permise, regulile de vizitare și indicatorii de monitorizare (Subiect 24) [D/I]. Revizuirea revine autorității pentru arii protejate, cu Primăria și Regia Pădurilor Kronstadt ca parteneri [I].
- (b) **Refacerea potecilor existente**, fără asfalt și fără lărgire: trepte egale și mână curentă pe tronșoanele abrupte, blocarea scurtăturilor care erodează Drumul Serpentinilor, drenaj, materiale locale (Subiecții 14, 15; sesiunea OAR) [D]. Lucrările urgente de siguranță se fac în cadrul planului în vigoare; celelalte, în cadrul planului revizuit [I].
- (c) **Platforma belvedere refăcută** (contractul din 2026) și un punct de interpretare la stația superioară a telecabinei [C/I]. Telecabina, adaptată, potrivit operatorului, pentru cărucioare și pentru persoane cu dizabilități¹⁴⁶, rămâne accesul la vârf pentru cine nu poate urca pe jos, cu program extins vara (sesiunea OAR) [C/D].

¹⁴⁶Telecabina Tâmpa, înlocuită și redeschisă în octombrie 2025: două cabine de câte 25 de persoane, 490 de persoane pe oră (SI Magazin): <<https://www.simagazin.com/en/?p=96575>> ; datele operatorului, inclusiv adaptarea pentru cărucioare și pentru persoane cu dizabilități: <<https://www.discoverpoiana.ro/ro/instalatii-brasov>>

- (d) **Traseul accesibil de la poale:** alea de sub Tâmpa amenajată ca traseu pentru persoane cu dizabilități, vârstnici și cărucioare, cu bănci, apă, belvederi spre oraș și spre pădure (Subiect 23) [D].
- (e) **Interpretarea naturii și a istoriei:** panouri și conținut digital despre biodiversitatea Tâmpai („mierla de pe Tâmpa”, flora, geologia, Subiect 23), despre Cetatea Brașovia (capitolul C, DC2-d) și despre regulile de vizitare, cu ture ghidate și rangeri în weekend (Subiecții 14, 23; atelierul 07) [D].
- (f) **Informarea la intrări:** la pornirea potecilor de pe alea de sub Tâmpa și la stația telecabinei, informații despre durată, dificultate, echipament, faună și urgențe (Subiect 15) [D/I].
- (g) **Contoare automate de vizitatori** la intrările principale, care produc prima serie publică de date despre folosirea unei arii naturale a orașului [I].

Actori. Agenția Națională pentru Mediu și Aree Protejate, prin Direcția Județeană de Mediu Brașov (planul, avizele), Primăria Municipiului Brașov (lucrările, interpretarea, alea de la poale), Regia Pădurilor Kronstadt (fondul forestier), Salvamont, operatorul telecabinei, OMD Brașov (comunicarea), organizațiile de mediu și cluburile montane. **Orizont.** (a): 2027–2029; (b): lucrări urgente 2027, restul 2029–2031; (c): 2026–2027; (d), (e), (f): 2027–2029; (g): 2027.

D3. Pădurile-parc și rețeaua de trasee de la marginea orașului

Constatare. Circa 2.000 de hectare de pădure municipală au regim de pădure-parc, care permite amenajări ușoare fără tăieri de arbori, iar 30 de drumuri forestiere, circa 83 km, sunt deschise pietonilor și bicicliștilor [C]. Primele piste pentru familii sunt în lucru, parcul dendrologic este neterminat, iar traseele terapeutice și traseul suspendat sunt în stadiu de plan sau de concept [C/D]. Riscurile sunt comportamentul în afara traseului, conflictul dintre pietoni și bicicliști și focul din zonele de grătar (secțiunea 2.6.5) [D]. Nu există o hartă unică a traseelor din jurul orașului și nici o evidență a folosirii lor [C/I]. Pădurile din jurul orașului sunt expuse și plantelor invazive: troscotul japonez, specie alogenă invazivă care afectează Uniunea, a fost observat la marginea pădurii (secțiunea 2.6.5) [C/I].

Obiectiv. Până în 2028, destinația are o hartă unică a traseelor din jurul orașului. Până în 2031, pădurile-parc au o rețea de trasee gradate, marcate și cartografiate, cu trasee separate pentru pietoni, pentru familiile cu biciclete și pentru ciclismul montan, cu locuri de picnic cu vetre și cu puncte de plecare dotate la poale.

Măsuri.

- (a) **Harta unică a traseelor din jurul orașului** (Tâmpa, pădurile-parc, Postăvaru, Piatra Mare, Lempeș), digitală și tipărită, cu regimul, dificultatea, durata și administratorul fiecărui traseu, disponibilă prin cod QR în fiecare unitate de cazare (Subiect 22; atelierul 08, 12) [D].
- (b) **Clasificarea și marcajul unitar al traseelor** pe patru niveluri (familie, ușor, mediu, sportiv), cu marcaje corelate cu dificultatea reală a terenului și cu borne numerotate (D6-b) (Subiect 11; atelierul 04) [D].
- (c) **Rețeaua de familie:** finalizarea pistelor Răcădău–Noua și extinderea lor spre Cristian, Râșnov și Poiana, pe drumuri forestiere existente și pe liziera pădurii, fără tăieri (Subiecții 11,

12; atelierul 04; sesiunea OAR) [C/D]. Traseele din stațiune sunt cele din capitolul P5 (D2-c) [I].

- (d) **Separarea pietonilor de bicicliști:** trasee dedicate ciclismului montan pe tronsoanele aglomerate, cu sens unic la coborâre, și aplicarea regulii din regulamentul drumurilor forestiere privind reducerea vitezei în preajma pietonilor (Subiecții 5, 11, 12, 15) [D/C].
- (e) **Locurile de picnic și de grătar:** vetre amenajate la distanță de pădure, toalete ecologice și apă la capetele de traseu, coșuri de gunoi rezistente la urși numai la capete, iar pe trasee regula după care gunoiul se duce acasă: „Când te duci cu sticla de apă plină poți să ți-o aduci acasă și goală” (Subiect 12) [D].
- (f) **Parcul dendrologic din Noua:** reluarea lucrărilor, deschiderea pentru public și pentru școli și programul de educație despre pădure (Subiect 12) [C/D].
- (g) **Trasee tematice și terapeutice:** biodiversitate, istorie, pădurea pentru sănătate, cu interpretare (Subiecții 2, 12, 14, 20) [D]. Propunerea unui traseu suspendat la nivelul coronamentului arborilor se analizează numai pe baza evaluării de mediu, cu amplasament în afara ariilor protejate și cu un model de finanțare care nu folosește bugetul destinat traseelor de bază [I].
- (h) **Capetele de traseu de la poale** (Răcădău, Noua, Dârste, Șchei-Pietrele lui Solomon, Valea Cetății): stație de transport public, parcare limitată, panou de informare, toaletă și, unde este cazul, închiriere de echipament (secțiunea 2.6.11) [I].
- (i) **Prevenția incendiilor:** patrulare în perioadele secetoase, accesul vehiculelor de intervenție, rezervoare de apă și interdicția focului în afara vetrelor (Subiect 12) [D].
- (j) **Contoare de vizitatori și de bicicliști** pe traseele principale și raport anual public al folosirii pădurilor-parc [I].
- (k) **Plantele invazive:** studiul fenomenului de către autorități, împreună cu instituțiile abilitate și cu specialiști în botanică și în silvicultură: inventarul și cartarea focarelor, începând cu troscotul japonez din pădurea de pin de la intersecția străzilor Cloșca și 8 Martie; depistarea timpurie în rezervația Tâmpa, în pădurile-parc și în pădurile din Postăvaru; un plan de control, cu metode potrivite fiecărei specii și cu reguli pentru pământul și resturile vegetale care pot conține fragmente de rizom; informarea proprietarilor de grădini și a celor care întrețin spațiile verzi, în cadrul Regulamentului (UE) nr. 1143/2014 [I, propunere a managementului de proiect].

Actori. Regia Pădurilor Kronstadt (coordonator), Primăria Municipiului Brașov, autoritatea pentru arii protejate (pentru traseele și pentru speciile invazive din ariile protejate), Salvamont, cluburile de ciclism, asociațiile montane și voluntarii (marcaj, întreținere), OMD Brașov (harta, informarea), specialiștii în botanică și în silvicultură din universitate și din institutele de cercetare (plantele invazive). **Orizont.** (a), (b), (i), (j): 2027–2028; (c): 2026–2030; (d), (e), (h): 2027–2030; (f): 2027–2029; (g): 2028–2031; (k): inventarul în 2027, controlul anual în 2027–2034.

D4. Turismul activ: produse, comunități, evenimente și zborul

Constatare. Brașovul are o comunitate de turism activ, trasee de ciclism montan apreciate, aerodromuri de sport, puncte de decolare pentru zborul liber și, în februarie 2027, competițiile

Festivalului Olimpic al Tineretului European [C/D]. Comunitatea nu are însă un produs comun („tragem cumva singuri”, atelierul 07), cabanele s-au pierdut, iar evenimentele în natură nu au o scară definită (secțiunea 2.6.6) [D]. Cererea națională este dominată de drumeție și de plimbare; formele de aventură și cicloturismul sunt practicate regulat de unul din cinci, respectiv unul din zece călători (secțiunea 2.1) [C]. Parcul de ciclism montan din Postăvaru nu are trasee pentru începători, iar traseele lui albastre au tronsoane de nivel roșu (secțiunea 2.6.6) [C/D].

Obiectiv. Până în 2030, destinația are o ofertă de turism activ organizată pe durate și pe niveluri, vândută prin canalele OMD și prin unitățile de cazare, cu ghizi atestați, și un calendar al evenimentelor în natură dimensionat după capacitatea locurilor. FOTE 2027 este folosit ca lansare a acestei oferte.

Măsuri.

- (a) **Catalogul produselor active pe durate și pe niveluri:** două ore, o jumătate de zi, o zi, două-cinci zile; drumeție, bicicletă, alergare, cățărare, schi de tură, observarea faunei, zbor; cu prețuri, riscuri și echipament, după modelul propus de Subiectul 22 („Astea sunt traseele, acolo poți să mănânci, aici poți să te cațeri, te costă cam atâta, astea-s riscurile”, Subiect 22) [D].
- (b) **Ghizii:** registrul ghizilor de munte și de natură activi în destinație, atestare și formare comună (biodiversitate, siguranță, limbi străine, faună), afiliere la OMD, în legătură cu școala de ghizi din capitolul C (DC5-c) (Subiecții 17, 19-20; atelierul 07) [D].
- (c) **Comunitățile sportive ca parteneri:** acorduri între OMD și cluburile de alpinism, ciclism, alergare, schi de tură și zbor liber și asociațiile montane, pentru marcaj, voluntariat, evenimente și comunicarea stilului de viață activ al orașului (atelierul 07) [D/I].
- (d) **Ciclismul montan pe opt luni pe an:** Postăvaru, cu bike parkul stațiunii (capitolul P5, D3-e), și pădurile-parc, cu trasee marcate pe drumuri existente și fără distrugerea pajiștilor, după modelul celor 11 trasee amenajate într-o arie protejată din apropiere (atelierul 07) [D].
- (e) **Cabanele și refugiile:** inventarul cabanelor și al refugiilor din masivele din jurul orașului, program cu proprietarii și cu asociațiile montane pentru deschidere previzibilă și refugii din lemn integrate în peisaj, realizate ca proiect complet (amplasare, ancorare, întreținere) (Subiect 11; atelierul 07) [D].
- (f) **Evenimentele în natură:** regula scării (plafon de participanți în ariile protejate și în pădure, volumul la poale), autorizarea prin ghișeul unic (secțiunea 6.3), includerea în calendarul unic al destinației (capitolul C, DC6-a); festivalul sporturilor montane din a doua jumătate a lui noiembrie ca eveniment de extrasezon (Subiect 23) [D/I].
- (g) **Moștenirea FOTE 2027:** traseele, voluntarii și imaginea competițiilor de iarnă din Poiana Brașov, Cheile Grădiștei-Fundata, Predeal și Râșnov, folosite pentru promovarea iernii active și a sporturilor de munte pentru tineri¹⁴⁷ [C/I].
- (h) **Zborul ca produs de natură:** zboruri panoramice, parapantă (Bunloc, Postăvaru), planorism în unde orografice la Sânpetru în octombrie-decembrie; clarificarea statutului

¹⁴⁷Festivalul Olimpic al Tineretului European, Brașov 2027, 14-21 februarie 2027: localitățile și probele (Radio România Brașov FM): <<https://www.radiobrasovfm.ro/sport/stiri-locale/pregatirile-pentru-fote-brasov-2027-au-intrat-intr-o-noua-etapa-id219408.html>> ; programul sportiv (Comitetul Olimpic Național al Ucrainei): <<https://noc-ukr.org/en/news/ogolosheno-sportivnu-programu-zimovogo-ye-yu-of-2027-u-rumuniyi>>

punctelor de decolare, în legătură cu centenarul aviatic din 2027 tratat în capitolul C (DC6-h) [C/I].

- (i) **Turismul motorizat:** fără promovare publică; activitățile organizate numai în afara pădurilor-parc și a ariilor protejate, pe trasee autorizate, cu acordul administratorului și cu evaluarea impactului (secțiunea 7, S5) [I].
- (j) **Traseele de ciclism montan pe niveluri reale:** reclasificarea traseelor bike parkului din Postăvaru după dificultatea lor reală, pe baza unei evaluări independente, astfel încât traseele albastre să nu conțină tronsoane de nivel roșu; informarea la plecare despre nivelul și profilul fiecărui traseu; trasee ușoare și de familie (inclusiv traseul de pe Lupului inferior, aflat în studiu, capitolul P5, D3-e) și trasee de anduranță între Poiana și Brașov, folosibile la urcare și la coborâre (Subiecții 7, 11, 15; atelierele 04, 07, 08; conceptul de turism din 2023) [D/I].

Actori. OMD Brașov (catalogul, distribuția, calendarul), cluburile sportive și asociațiile montane, ghizii, Regia Pădurilor Kronstadt, Salvamont, aeroclubul și operatorii de zbor, operatorii privați de turism activ, operatorul bike parkului, Consiliul Județean Brașov. **Orizont.** (a), (b), (c): 2027–2028; (g): 2027; (d), (f), (h), (i): 2027–2030; (e): 2028–2031; (j): reclasificarea în 2027, traseele noi în 2027–2030.

D5. Fauna sălbatică: coexistență, siguranță și observare responsabilă

Constatare. Județul Brașov are cea mai mare densitate de urși din țară, iar intervențiile pentru urși cresc, cu cele mai multe apeluri din municipiu și din Poiana [C]. Teama îi afectează mai întâi pe locuitorii cartierelor de la marginea pădurii și apoi pe turiști; ursul este, în același timp, motiv de vizită pentru o parte a străinilor (secțiunea 2.6.7) [D]. Cauza asupra căreia destinația are control este hrana de origine umană: deșeurile accesibile, hrănirea, resturile lăsate pe trasee [C/D]. Din noiembrie 2025, hrănirea urșilor este interzisă sub orice formă, iar observatoarele bazate pe hrănire sunt sancționabile [C]. Gestiunea populației (cotele, relocările, extragerile) ține de autoritățile stabilite de lege [C].

Obiectiv. Până în 2030, deșeurile din cartierele de la marginea pădurii, din Poiana și de la capetele de traseu nu mai sunt accesibile urșilor, iar numărul intervențiilor pentru urși în municipiu scade an de an. Locuitorii și turiștii primesc aceeași informație despre comportamentul la întâlnirea cu ursul, iar observarea faunei promovată de destinație se face numai fără hrănire.

Principiul de funcționare. Direcția acționează pe trei paliere: prevenție, informare și comportament, observare responsabilă. Capitolul P5 aplică stațiunii prevenția prin deșeuri și patrulare, informarea și observarea controlată (D6-a, D6-b), iar gestiunea populației rămâne și acolo în competența autorităților. Strategia turistică nu propune măsuri de gestiune a populației; acestea rămân în competența autorităților care le au prin lege [I].

Măsuri: prevenție.

- (a) **Deșeuri inaccesibile urșilor** în cartierele de la marginea pădurii (cu prioritate cele în care au fost semnalati urși în mai 2026: Răcădău, Noua, Stejeriș, Drumul Poienii, zona

Carierei¹⁴⁸), în Poiana și la capetele de traseu: pubele și containere rezistente la urși, platforme închise și program de colectare adaptat, cu prioritate în zonele cu cele mai multe intervenții (Subiecții 7, 11, 17) [D]. Măsura reia, cu mijloacele de astăzi, lecția din Răcădău din 2006 [C/I].

- (b) **Garduri electrice pe liziera cu cele mai multe incursiuni** și sprijin pentru gardurile unităților de cazare de lângă pădure, după modelul aplicat la Râșnov (Subiect 17) [D/C].
- (c) **Aplicarea interdicției de hrănire** și a regulilor privind deșeurile, cu Poliția Locală, Jandarmeria și Garda Forestieră, însoțită de o campanie publică (Subiect 15) [C/D].
- (d) **Fără coșuri de gunoi pe trasee**: coșuri rezistente la urși numai la capetele de traseu și regula după care gunoiul de pe trasee se duce acasă, prevăzută și pentru piste pentru familii (Subiect 12) [D].

Măsuri: informare și comportament.

- (e) **Regulile de comportament în prezența ursului** la fiecare intrare pe potecă, în fiecare unitate de cazare și în aplicația destinației, în mai multe limbi (atelierul 07) [D].
- (f) **Procedura de alertă pentru operatorii de turism activ** (parcuri de aventură, parcul de ciclism montan, trasee organizate) și alerta localizată, coordonată cu echipa de intervenție a municipiului (atelierele 01, 07) [D].
- (g) **Comunicarea publică echilibrată** a riscului și a intervențiilor, cu date lunare, pentru a corecta atât subestimarea, cât și exagerarea riscului (atelierul 08; Subiect 17) [D/I].

Măsuri: observare responsabilă.

- (h) **Standardul de observare a faunei al destinației**: fără hrănire, fără apropiere, în grupuri mici, cu ghizi atestați (D4-b); OMD promovează numai operatorii care respectă standardul [I].
- (i) **Cunoașterea ursului**: sanctuarul de urși de la Zărnești, programele de educație despre marile carnivore pentru școli, după precedentul de la Zărnești descris în atelierul de turism activ, și interpretarea faunei pe trasee (Subiect 10; atelierul 07) [D/C].
- (j) **Harta incidentelor și a semnalărilor**, comună jandarmeriei, Primăriei, Salvamontului și Regiei Pădurilor Kronstadt, cu raport anual public [I].

Actori. Primăria Municipiului Brașov (salubritate, echipa de intervenție, Poliția Locală), operatorul de salubritate, Regia Pădurilor Kronstadt și gestionarii fondurilor cinegetice, Jandarmeria, Garda Forestieră, Direcția Județeană de Mediu, OMD Brașov (comunicare, standardul de observare), operatorii din cazare și din turismul activ, asociațiile de proprietari din cartierele de la marginea pădurii. **Orizont.** (c), (e), (f): 2027; (h): 2027–2028; (a), (d), (g), (j): 2027–2029; (b), (i): 2027–2030.

D6. Siguranța montană, educația și responsabilitatea vizitatorului

Constatare. Serviciul Salvamont al municipiului a avut, în 2025, 792 de intervenții pentru 866 de persoane, majoritatea în domeniul schiabil, iar serviciul județean funcționează cu o capacitate operativă declarată de circa 17% din necesar [C]. Pe Tâmpa și pe munte urcă vizitatori nepregătiți,

¹⁴⁸Zonele municipiului în care au fost raportați urși în mai 2026: Poiana Brașov, Noua, Răcădău, Stejeriș, Drumul Poienii, strada 8 Martie - Carierei (G4Media, 28 mai 2026): <<https://www.g4media.ro/urs-capturat-si-eutanasiat-in-brasov-animalul-mai-fusese-capturat-in-localitate-120-de-apeluri-la-112-in-luna-mai.html>>

nimeni nu le verifică echipamentul, iar turistul accidentat nu știe să spună unde se află (secțiunea 2.6.8) [D]. Componenta Salvamont a taxei de oraș este venit cu destinație specială, dar destinația sumelor nu este cunoscută de toți cei care le colectează [C/D]. Pe traseele de coborâre cu bicicleta din Postăvaru au loc accidente grave, iar o parte dintre bicicliști urcă cu telecabina Capra Neagră în zona vârfului, unde nu există traseu de bicicletă omologat, atunci când telegondola nu funcționează (secțiunea 2.6.6) [C/I].

Obiectiv. Până în 2029, fiecare intrare principală pe traseele din jurul orașului are informare unitară, traseele principale au borne numerotate, iar componenta Salvamont a taxei de oraș are un raport public anual. Până în 2031, fiecare școală din municipiu are acces la un program anual de educație în natură. Din 2027, instalațiile pe cablu care deservește traseele de bicicletă au un program anunțat pentru întregul sezon cald.

Măsuri.

- (a) **Informarea unitară la intrarea pe trasee:** durată, dificultate, echipament minim, riscuri, faună, număr de urgență și cod de localizare, după același model pe Tâmpa, în pădurile-parc, pe Postăvaru și pe Piatra Mare (atelierelor 03, 07; Subiect 22) [D].
- (b) **Borne numerotate și coduri de localizare** pe traseele din jurul orașului, integrate în harta unică (D3-a) și în sistemul de urgență (Subiect 11) [D].
- (c) **Câteva reguli ale muntelui,** comunicate unitar de toate instituțiile și de toți operatorii: echipamentul potrivit, rămânerea pe traseu, gunoiul dus acasă, focul numai în vetre, câinii în lesă, viteza redusă pe bicicletă lângă pietoni (Subiecții 11, 12; atelierul 07) [D].
- (d) **Raportul public anual al componentei Salvamont** a taxei de oraș: sumele colectate, cheltuielile, intervențiile și investițiile, publicat de Primărie (atelierul 08) [D/I].
- (e) **Capacitatea de intervenție:** evaluarea, de către Primărie și Consiliul Județean, a necesarului de salvatori și de echipamente pentru sezonul cald și pentru traseele noi din D3 și D4, cu hărți și coduri de localizare comune [C/I].
- (f) **Educația în natură pentru copii:** un program școlar în pădure pentru clasele mici (Subiect 12), lecțiile în aer liber din „Săptămâna Altfel” (Subiect 23), educația despre fauna locală (atelierul 07), cu ghizi, rangeri și salvatori montani [D]. Conceptul de turism din 2023 propunea, în aceeași logică, ateliere de descoperire a naturii pentru copii și părinți și mici expediții montane cu geologi¹⁴⁹ [D].
- (g) **Responsabilitatea vizitatorului:** aplicarea sancțiunilor existente pentru abaterile de pe trasee (focul în afara vetrelor, câinii fără lesă, ieșirea din traseu în ariile protejate, vehiculele cu motor pe drumurile forestiere), cu patrulă comune în weekendurile aglomerate (Subiecții 1, 6, 12; atelierul 07) [D]. Salvarea montană rămâne gratuită (Subiect 11) [D].
- (h) **Echipamentul la îndemână:** închirieri de încălțăminte și de echipament la capetele de traseu și la stația telecabinei Tâmpa, prin operatori privați [I].

¹⁴⁹Asociația de Ecoturism din România și Detente Consultants, „Concept de turism pentru Municipiul Brașov. Analiză, viziune, obiective, măsuri”, 2023, elaborat în proiectul „Creșterea capacității de management durabil a destinației turistice Brașov la nivelul județului și al municipiului” (cod SIPOCA 1043), cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014–2020; document pus la dispoziția echipei de proiect.

- (i) **Transportul pe cablu și accesul cu bicicleta în zona vârfului Postăvaru:** funcționarea previzibilă și de lungă durată a telegondolei și a celorlalte instalații pe cablu în sezonul cald, cu un program anunțat la începutul sezonului, în completarea măsurii D1-f din capitolul P5; limitarea transportului bicicletelor cu telecabina Capra Neagră până în zona vârfului Postăvaru (stația meteorologică), unde nu există traseu de bicicletă omologat; zona rămâne accesibilă bicicliștilor care au antrenamentul necesar și urcă pe bicicletă tot traseul [I, propunere a managementului de proiect]. Subiectul 11 descrie un astfel de traseu de urcare, de nivel mediu (secțiunea 2.6.6) [D].

Actori. Serviciul public local Salvamont al municipiului și Serviciul Public Județean Salvamont-Salvaspeo, Primăria Municipiului Brașov, Consiliul Județean Brașov, Regia Pădurilor Kronstadt, autoritatea pentru arii protejate, Inspectoratul Școlar Județean și școlile, Jandarmeria și Poliția Locală, OMD Brașov (comunicare), cluburile montane, operatorul instalațiilor pe cablu (D6-i).

Orizont. (c), (d), (i): 2027; (a), (b), (e), (g): 2027–2029; (f), (h): 2028–2031.

D7. Patru anotimpuri: calendarul naturii și produsele de extrasezon

Constatare. Municipiul are două sezoane reale și o curbă anuală plată, dar primăvara aduce doar 20,2% din înnoptări, cu un grad de ocupare estimat sub 30% în martie, aprilie și mai, iar noiembrie are un indice sezonier de 0,90 [C]. Consultarea numește aceleași goluri și propune evenimente ca punte între sezoane, dar natura proprie fiecărui anotimp apare rar în ofertă (secțiunea 2.6.9) [D/I]. Zăpada este tot mai nesigură la altitudinea Postăvarului [C/D].

Obiectiv. Până în 2034, ponderea primăverii în înnoptările anuale ale municipiului crește de la 20,2% la cel puțin 23%, iar indicele sezonier al lunii martie urcă de la 0,76 la cel puțin 0,85, fără creșterea vârfului din august. Destinația are un calendar al naturii pe toate cele douăsprezece luni.

Măsuri.

- (a) **Calendarul naturii al destinației:** ce se poate vedea și face în natură, lună de lună (pădurea care înverzește și înflorește, cireșii de pe Tâmpa, culorile toamnei, prima zăpadă pe creste, zborul în unde orografice), integrat în calendarul unic al destinației din capitolul C (DC6-a) (Subiecții 14, 21) [D/I].
- (b) **Primăvara naturii** (martie–mai): drumeție și ciclism de primăvară, alergare montană, observarea faunei fără hrănire, natura pentru grupurile școlare, pachete pentru familii în vacanța de primăvară și în săptămâna de după Paște (Subiect 23) [D/I].
- (c) **Toamna și noiembrie:** produse pentru culorile toamnei (Subiect 21), festivalul sporturilor montane din a doua jumătate a lui noiembrie (Subiect 23; D4-f), taberele de zbor cu planorul în unde orografice de la Sânpetru (D4-h) [D/C].
- (d) **Zilele de luni–joi:** produse de mai multe zile pentru familii, seniori, grupuri școlare și cantonamente, cum sunt turele de bicicletă de mai multe zile (Subiect 20) și circuitele pentru seniori din martie până în octombrie (Subiect 6) [D].
- (e) **Zilele cu vreme rea:** alternative acoperite legate de natură (centre de interpretare, muzee, spații de agrement) și oferta pentru zilele cu vreme rea, comunicată odată cu prognoza (Subiect 11; atelierul 05) [D].

- (f) **Iarna fără zăpadă suficientă:** produse de iarnă care nu depind de schi (drumeție de iarnă, rachete de zăpadă, observarea urmelor animalelor, zilele de soare de pe creste), complementare deciziei din capitolul P5 privind domeniul schiabil (S1) [I].

Actori. OMD Brașov (calendarul, pachetele, comunicarea), operatorii de turism activ și ghizii, aeroclubul, cluburile sportive, școlile, Regia Pădurilor Kronstadt, instituțiile culturale (pentru zilele cu vreme rea). **Orizont.** (a), (e): 2027–2028; (b), (c), (d): 2027–2030; (f): 2028–2031.

D8. Brașovul ca bază pentru natura regiunii

Constatare. La cel mult o oră și jumătate de drum de centrul orașului se află un parc național, un parc natural și masivele Postăvaru, Piatra Mare, Ciucaș și Făgăraș, iar Via Transilvanica ajunge, din 2025, până în Brașov [C/E]. Orașul ține vizitatorul una-două zile, iar durata medie a sejurului este de 1,84 nopți [C/D]. Baza nu este organizată: lipsesc produsele de o zi pe durate, partenerii de pe teren, transportul fără mașină și distribuția ofertei regionale în cazare (secțiunea 2.6.10) [D/I].

Obiectiv. Până în 2031, turistul poate ajunge fără mașină la cel puțin patru porți ale Carpaților din jur și găsește în cel puțin jumătate dintre unitățile de cazare din Brașov oferta de excursii de natură de o zi și de mai multe zile. Durata medie a sejurului în municipiu ajunge la cel puțin 2,2 nopți, indicatorul-reper al strategiei; sejurul mai lung și vizitatorii de o zi care rămân peste noapte aduc unităților autorizate, care respectă criteriile de calitate ale orașului, mai mulți clienți, iar numărul turiștilor crește sustenabil [I].

Măsuri.

- (a) **Catalogul excursiilor de natură din Brașov**, de o zi și de două–cinci zile, organizat după regula duratei („trebuie să ai ce face într-un loc de trei ori timpul pe care îl ai... durează ca să faci până acolo”, Subiect 22) [D].
- (b) **Parteneriate cu administrațiile Parcului Național Piatra Craiului și Parcului Natural Bucegi**, cu localitățile-poartă (Zărnești, Bran, Moieciu, Râșnov, Săcele) și cu administratorii traseelor lungi, pentru produse comune, ghizi locali și servicii la capătul drumului (Subiecții 10, 17) [D/I].
- (c) **Transportul fără mașină spre porțile Carpaților:** trenul Brașov–Zărnești cu bicicleta, autobuze de sfârșit de săptămână spre Bran–Moieciu și spre intrările în parcuri, linia 20B Poiana–Râșnov (capitolul P5, D1-d), bilet integrat cu abonamentul destinației (atelierul 11, 12; sesiunea OAR; Subiect 13) [D/C].
- (d) **Distribuția ofertei regionale în cazare:** puncte de vânzare la recepție, materiale comune ale destinației, rezervare online (atelierul 05) [D].
- (e) **Brașovul pe Via Transilvanica:** punct de sosire și de plecare al extensiei Terra Borza Teutonica, cu informare, transport de bagaje și cazare pentru drumeți, legat de traseele velo metropolitane (sesiunea OAR; atelierul 07) [D/I].
- (f) **Cicloturismul metropolitan:** trasee spre Țara Bârsei (Prejmer, Hărman, Sânpetru, Cristian) pe drumuri cu trafic redus, cu servicii pentru bicicliști și cu legătură cu rutele gastronomice metropolitane din capitolul G (DG2-f) (atelierul 01, 07, 12; sesiunea OAR) [D].

- (g) **Produsele de faună și de cunoaștere a naturii** din regiune (sanctuarul de urși de la Zărnești, observarea fără hrănire, drumețiile ghidate în parcul național), după standardul din D5-h [D/I].

Actori. OMD Brașov (catalogul, distribuția), organizația de management a destinației la nivel județean, Consiliul Județean Brașov (transportul metropolitan, cicloturismul), administrațiile parcurilor (Romsilva), primăriile localităților-poartă, operatorul feroviar regional, operatorii de turism și ghizii. **Orizont.** (a), (d): 2027–2028; (b), (e), (g): 2027–2030; (c), (f): 2028–2031.

Tabelul 12. Sinteza direcțiilor strategice ale capitolului P3

Direcție	Obiectiv 2034	Măsuri-cheie	Actor coordonator	Pornire
D1 Natura de proximitate și natura locuitorilor	Parcuri folosibile; fiecare cartier legat de natura de la poale; cartierele fără verde au un spațiu verde	Regulamentul parcurilor; parcuri noi; coridoare verzi; rețea velo de familie; „Brașovenii în natură”	Primăria Municipiului Brașov	2027
D2 Tâmpa, conservată și accesibilă gradat	Plan de management revizuit; poteci refăcute și sigure; statut de protecție păstrat	Revizuirea planului; poteci; belvedere; traseu accesibil; interpretare; contoare	autoritatea pentru arii protejate; Primăria Municipiului Brașov	2027
D3 Pădurile-parc și rețeaua de trasee	Hartă unică; rețea gradată, marcată, cu pietoni și bicicliști separați	Harta; marcajul; rețeaua de familie; vetre; capete de traseu; prevenția incendiilor; plantele invazive	Regia Pădurilor Kronstadt	2027
D4 Turismul activ	Ofertă pe durate și niveluri; ghizi atestați; evenimente dimensionate	Catalogul; ghizii; comunitățile; ciclismul montan; cabanele; evenimentele; zborul; reclassificarea traseelor de ciclism montan	OMD Brașov	2027
D5 Fauna sălbatică	Deșeuri inaccesibile urșilor; intervenții în scădere; observare fără hrănire	Pubele și garduri; aplicarea interdicției de hrănire; regulile la intrări; alerta; standardul de observare	Primăria Municipiului Brașov	2027
D6 Siguranța montană și educația	Informare și borne pe traseele principale; raport Salvamont; educație în natură în toate școlile	Informarea la intrări; bornele; regulile muntelui; raportul anual; educația; transportul pe cablu previzibil	Primăria Municipiului Brașov; Salvamont	2027
D7 Patru anotimpuri	Primăvara cel puțin 23% din înnoptări; martie cel puțin 0,85; calendar al naturii	Calendarul naturii; primăvara; toamna și noiembrie; luni-joi; vremea rea	OMD Brașov	2027
D8 Brașovul ca bază	Patru porți accesibile fără mașină; sejur de cel puțin 2,2 nopți	Catalogul excursiilor; parteneriate; transport; distribuție; Via Transilvanica; cicloturism	OMD Brașov; Consiliul Județean	2027

Sursa: secțiunea 4.

5. Intervențiile autorității publice: inventarul complet

Secțiunea 4 a formulat direcțiile și măsurile. Secțiunea de față le citește dintr-un singur unghi: ce trebuie să facă autoritatea publică, adică Primăria Municipiului Brașov, Consiliul Local, Regia Pădurilor Kronstadt și, acolo unde competența este a lor, Consiliul Județean, autoritatea pentru arii protejate și administrațiile parcurilor. Produsele (catalogul, pachetele, ghizii, evenimentele) aparțin operatorilor și OMD Brașov; autoritatea publică le face posibile prin reguli, infrastructură ușoară, informare și date.

Inventarul are opt domenii. Fiecare intervenție este reluată în Anexa B, cu codul măsurii din secțiunea 4, responsabilul, orizontul și prioritatea. Prioritatea 1 înseamnă intervenție care condiționează restul; prioritatea 2, intervenție de bază a orizontului 2027–2031; prioritatea 3, intervenție de termen lung sau condiționată de un studiu ori de o evaluare prealabilă.

5.1. Regulile

Consiliul Local adoptă regulamentul revizuit de utilizare a parcurilor și a spațiilor verzi publice, cu acces pe gazon, picnic, sport ușor și reguli pentru biciclete, role și câini (D1-a) [D]. Autoritatea pentru arii protejate revizuieste, cu Primăria și cu Regia Pădurilor Kronstadt ca parteneri, planul de management și regulamentul Tâmppei (D2-a) [I]. Regia Pădurilor Kronstadt aplică regulamentul drumurilor forestiere din 2021, inclusiv regula reducerii vitezei în preajma pietonilor, și îl completează cu regulile pentru traseele dedicate ciclismului montan (D3-d) [C/I]. OMD Brașov și instituțiile partenere adoptă regulile muntelui comunicate unitar (D6-c), standardul de observare a faunei (D5-h) și regula scării pentru evenimentele în natură (D4-f) [I].

5.2. Natura din oraș

Primăria deschide gazonul parcurilor după noul regulament, amenajează locuri de joacă pentru copii de vârste diferite, identifică terenurile pentru parcurile și pădurile urbane noi (platformele industriale dezafectate, cartierele noi) și prelungește coridoarele verzi spre poale: aleea de sub Tâmpa, legătura centru-Șchei-Pietrele lui Solomon, traseul Piața Sfatului-Tâmpa-Răcădău-Noua (D1-a, D1-b, D1-c) [D]. Rețeaua velo de familie leagă cartierele de pădurile-parc (D1-d) [D/I].

5.3. Tâmpa

Primăria, cu acordul autorității pentru arii protejate, execută lucrările urgente de siguranță pe poteci (trepte, mână curentă, blocarea scurtăturilor, drenaj) și finalizează platforma belvedere; amenajează aleea de la poale ca traseu accesibil și montează informarea la intrări și interpretarea naturii și a istoriei (D2-b, D2-c, D2-d, D2-e, D2-f) [D/I]. Contoarele de vizitatori produc prima serie publică de date despre folosirea Tâmppei (D2-g) [I].

5.4. Pădurile-parc, traseele și capetele de traseu

Regia Pădurilor Kronstadt finalizează piste pentru familii Răcădău-Noua și extinde rețeaua de familie spre Cristian, Râșnov și Poiana; separă traseele de ciclism montan de potecile pietonilor pe tronsoanele aglomerate; amenajează vetrele, toaletele și punctele de apă la capetele de traseu; reia lucrările la parcul dendrologic (D3-c, D3-d, D3-e, D3-f) [C/D]. Primăria și Regia amenajează capetele de traseu de la poale, cu stație de transport public, parcare limitată și panou de informare (D3-h) [I]. Harta unică a traseelor și marcajul unitar se realizează cu OMD Brașov, cu Salvamontul și cu cluburile montane (D3-a, D3-b) [D]. Regia Pădurilor Kronstadt, autoritatea pentru arii protejate și Primăria, pentru spațiile verzi, studiază împreună cu specialiști prezența plantelor invazive și aplică planul de control (D3-k) [I].

5.5. Fauna

Primăria și operatorul de salubritate fac deșeurile inaccesibile urșilor în cartierele de la marginea pădurii, în Poiana și la capetele de traseu (D5-a); Primăria, cu Regia Pădurilor Kronstadt, evaluează și montează gardurile electrice pe tronsoanele de lizieră cu cele mai multe incursiuni (D5-b); Poliția Locală aplică interdicția de hrănire și regulile privind deșeurile (D5-c) [C/D]. Procedura de alertă pentru operatorii de turism activ și harta incidentelor se construiesc cu echipa de intervenție a municipiului și cu jandarmeria (D5-f, D5-j) [D/I].

5.6. Siguranța, informarea și educația

Primăria, Salvamontul și Regia Pădurilor Kronstadt montează informarea unitară la intrările pe trasee și bornele numerotate (D6-a, D6-b) [D]. Primăria publică anual raportul componentei Salvamont a taxei de oraș (D6-d) [D/I] și evaluează, cu Consiliul Județean, necesarul de intervenție pentru sezonul cald (D6-e) [C/I]. Programele de educație în natură pentru școli se fac cu Regia Pădurilor Kronstadt, cu Inspectoratul Școlar și cu ghizii (D6-f) [D]. Primăria convine cu operatorul instalațiilor pe cablu un program previzibil pentru sezonul cald și limitarea transportului bicicletelor cu telecabina până în zona vârfului Postăvaru (D6-i) [I]; traseele parcului de ciclism montan se reclassifică după dificultatea reală (D4-j) [D/I].

5.7. Mobilitatea spre natură

Primăria leagă capetele de traseu de transportul public local (D3-h) [I]. Consiliul Județean, cu primăriile localităților-poartă și cu operatorul feroviar regional, organizează transportul fără mașină spre porțile Carpaților: trenul Brașov–Zărnești cu bicicleta, autobuzele de sfârșit de săptămână spre Bran–Moieciu, linia 20B Poiana–Râșnov din planul județean (D8-c; capitolul P5, D1-d) [D/C]. Accesul în stațiune și mobilitatea urbană sunt tratate în capitolele P5 și P1–P2.

5.8. Guvernanța, datele și finanțarea

OMD Brașov convoacă grupul de coordonare pentru natură și turism activ (secțiunea 6.2) [I]. Primăria extinde la întreaga rețea de trasee din jurul orașului ghișeu unic de avizare propus pentru stațiune în capitolul P5 (secțiunea 5.5 și Anexa B, nr. 13 ale aceluia capitol); mecanismul este descris în secțiunea 6.3 [I]. Primăria, Regia Pădurilor Kronstadt și OMD constituie seriile de date care lipsesc: contoarele pe trasee, harta incidentelor, modulul „natura locuitorilor” din chestionarul pentru rezidenți (D2-g, D3-j, D5-j, D1-f) [I]. Finanțarea folosește sursele existente: bugetul local, bugetul Regiei Pădurilor Kronstadt, componentele taxei de oraș, fondurile pentru mobilitate și pentru mediu (secțiunea 6.4) [C/I].

Intervențiile se desfășoară în următoarea ordine: regulile, guvernanța și datele (5.1 și 5.8) vin întâi, pentru că fără ele investițiile nu au un cadru și nu pot fi evaluate; prevenția pentru urs, informarea și siguranța (5.5 și 5.6) vin imediat după, pentru că privesc viața locuitorilor; Tâmpa, traseele, natura din oraș și mobilitatea (5.2, 5.3, 5.4 și 5.7) se desfășoară pe tot orizontul strategiei. Anexa B dă, pentru fiecare intervenție, domeniul, responsabilul, orizontul și prioritatea.

6. Guvernanța: cine face

6.1. Actorii și ce lipsește

Natura accesibilă din Brașov are cel puțin opt categorii de administratori, fiecare cu competența lui (Tabelul 8) [C/I]. Primăria Municipiului Brașov și Consiliul Local răspund de natura din oraș, de reguli, de salvarea montană din Postăvaru și de transportul public local. Regia Pădurilor Kronstadt administrează pădurile municipiului, inclusiv pădurile-parc și drumurile forestiere. Autoritatea pentru arii protejate, prin Direcția Județeană de Mediu Brașov, avizează tot ce se face în ariile protejate fără administrație proprie, iar Romsilva administrează parcurile din jur. Consiliul Județean răspunde de salvarea montană în celelalte masive și de legăturile

metropolitane. OMD Braşov, în care Primăria deţine 45% din voturi, are mandatul de management şi de marketing al destinaţiei, fără competenţe administrative asupra naturii [C].

Consultarea şi documentele arată că lipsesc trei lucruri (secţiunea 2.6.12) [I]: un loc în care aceste instituţii să se întâlnească cu operatorii şi cu comunităţile care folosesc natura; o cale unică prin care un traseu, o amenajare uşoară sau un eveniment în natură să primească avizele necesare; date comune despre folosirea naturii, despre incidente şi despre faună.

Capitolul nu propune o structură nouă de administrare a naturii. Administrarea rămâne a instituţiilor care o au prin lege, iar răspunsul la cele trei lipsuri se construieşte cu ele [I].

6.2. Grupul de coordonare pentru natură şi turism activ

OMD Braşov convoacă un grup de coordonare pentru natură şi turism activ [I]. Grupul este un cadru de lucru, fără personalitate juridică, fără competenţe de administrare şi fără buget propriu; deciziile rămân ale fiecărei instituţii, în competenţa ei. Rolul lui este să-i aducă la aceeaşi masă pe cei care administrează natura şi pe cei care o folosesc, ca măsurile din secţiunea 4 să fie planificate, executate şi evaluate împreună.

Componenţa. Primăria Municipiului Braşov (spaţii verzi, urbanism, mobilitate, Poliţia Locală, serviciul local Salvamont), Regia Pădurilor Kronstadt, Direcţia Judeţeană de Mediu Braşov, administraţiile Parcului Naţional Piatra Craiului şi Parcului Natural Bucegi, Consiliul Judeţean Braşov (Salvamont-Salvaspeo, transportul metropolitan), Garda Forestieră, Jandarmeria, primăriile localităţilor-poartă, reprezentanţii operatorilor de turism activ, ai ghizilor, ai cluburilor sportive şi ai asociaţiilor montane, organizaţiile de mediu şi universitatea. Pentru Poiana Braşov, asociaţia operatorilor staţiunii participă în rolul consultativ stabilit în capitolul P5 [I].

Funcţionarea. Grupul se reuneşte trimestrial şi înaintea fiecărui sezon. Produce patru documente comune: planul anual al traseelor, al lucrărilor şi al evenimentelor în natură; calendarul naturii (D7-a); harta unică a traseelor (D3-a); raportul anual al naturii destinaţiei, cu datele din secţiunea 6.5 [I].

Legătura cu celelalte capitole. Evenimentele în natură intră în calendarul unic al destinaţiei, ținut de OMD Braşov (capitolul C, DC6-a). Traseele şi siguranţa din staţiune rămân în cadrul capitolului P5 (D2, D6), iar grupul asigură continuitatea reţelei dintre oraş şi staţiune [I].

6.3. Ghişeu unic de avizare pentru trasee, amenajări uşoare şi evenimente în natură

Capitolul P5 a propus un ghişeu unic de avizare pentru traseele şi intervenţiile din ariile protejate ale staţiunii. Capitolul de faţă îl extinde la întreaga reţea de trasee din jurul oraşului şi la evenimentele în natură [I].

Ghişeu unic este o procedură administrativă şi nu creează o instituţie nouă. Solicitantul (o regie, un club, un organizator de eveniment, un operator) depune o singură documentaţie, iar ghişeu, organizat de Primăria Municipiului Braşov, obţine avizele necesare de la administratorii terenului şi de la autoritatea pentru arii protejate, după un calendar cunoscut. Competenţele de avizare nu se schimbă [I].

Pentru amenajările ușoare care se repetă (marcaje, panouri, bănci, trepte, balustrade, vetre), ghișeul propune proceduri-tip, aprobate o singură dată de autoritățile competente și aplicate apoi fiecărui caz. Evaluarea juridică a Primăriei privind autorizarea amenajărilor ușoare din pădurile-parc, despre care Subiectul 12 susține că nu cer autorizație de construire (secțiunea 2.6.5), precede aceste proceduri [I]. Pentru evenimentele în natură, ghișeul aplică regula scării (D4-f, secțiunea 7, S4).

6.4. Finanțarea

Măsurile capitolului se finanțează din surse existente; capitolul nu propune taxe noi [I].

Bugetul local finanțează regulamentele, natura din oraș, lucrările de siguranță de pe Tâmpa, capetele de traseu, deșeurile inaccesibile urșilor și informarea de pe trasee [I]. **Bugetul Regiei Pădurilor Kronstadt** finanțează deja amenajările din pădurile-parc: piste pentru familii Răcădău–Noua, contractate în 2026 pentru 532.366,60 lei, sunt finanțate din bugetul Regiei¹⁵⁰ [C]. **Taxa de oraș** are două componente cu destinații diferite: componenta Salvamont, de 5 lei pe turist și noapte, este venit cu destinație specială pentru salvarea montană, iar măsura D6-d face vizibilă folosirea ei; componenta de promovare turistică, de 7 lei, poate finanța comunicarea produselor de natură, harta și calendarul naturii și evenimentele în natură, în limitele regulamentului ei¹⁵¹¹⁵² [C/I]. **Programele naționale și europene** pentru mobilitate, pentru mediu și pentru protecția împotriva urșilor completează aceste surse: piste de biciclete finanțate prin PNRR, linia 20B din planul județean, programele pentru sisteme electrice de protecție¹⁵³¹⁵⁴ [C]. **Operatorii** cofinanțează măsurile care îi privesc direct, cum sunt gardurile electrice și pubelele unităților de cazare de lângă pădure (Subiect 17) [D].

6.5. Datele

Destinația nu știe astăzi câți oameni folosesc natura, unde și când, și nu are o evidență comună a incidentelor (secțiunea 1.4) [C]. Capitolul propune șase serii noi [I]:

- vizitatorii numărați de contoare pe Tâmpa și pe traseele principale ale pădurilor-parc (D2-g, D3-j);
- incidentele și semnalările privind fauna, pe hartă, din datele jandarmeriei, ale Primăriei, ale Salvamontului și ale Regiei (D5-j);
- intervențiile Salvamont pe sezoane și pe zone, cu cauzele lor, inclusiv accidente de bicicletă din Postăvaru, din raportul anual (D6-d);

¹⁵⁰Regia Pădurilor Kronstadt, contractul pentru două trasee de biciclete pentru familii, circa 8 km, finanțate din bugetul Regiei cu 532.366,60 lei (BizBrașov, 29 septembrie 2026): <<https://bizbrasov.ro/2026/09/29/lucrari-piste-biciclete-paduri-brasov/>> ; începerea lucrărilor (Transilvania 365, octombrie 2026): <<https://transilvania365.ro/incep-lucrarile-la-prima-pista-de-biciclete-din-padurile-parc-ale-brasovului-traseul-va-avea-8-kilometri/>>

¹⁵¹Consiliul Local al Municipiului Brașov, 22 decembrie 2025: taxa de promovare turistică de 7 lei și taxa Salvamont de 5 lei, de la 1 ianuarie 2026 (Economedia): <<https://economedia.ro/?p=311181>>

¹⁵²Regulamentul taxei speciale Salvamont, anexă la proiectul de hotărâre privind taxele locale pentru 2026, art. 2 și art. 5: <<https://www.brasovcity.ro/file-zone/proiecte/hotarare/TAXE%202026/06.%20ANEXA%202.pdf>>

¹⁵³Proiectul de buget al municipiului Brașov pe 2024: piste de biciclete finanțate prin PNRR, patru trasee, 16,1 km: <<https://buget2024.brasovcity.ro/>>

¹⁵⁴Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor, comunicatul din 12 decembrie 2025 privind populația de urs brun și sistemele electrice de protecție instalate: <<https://mmediu.ro/en/comunicare/comunicate-de-presa/diana-buzoianu-romania-are-in-premiera-date-stiintifice-complete-pentru-un-management-responsabil-al-populatiei-de-urs-brun/>>

- focarele de plante invazive inventariate și tratate, din inventarul comun al Regiei, al autorității pentru arii protejate și al Primăriei (D3-k);
- folosirea naturii de către locuitori, din modulul dedicat al chestionarului pentru rezidenți (D1-f);
- percepția naturii de către vizitatori, din reluările cercetării naționale și din monitorizarea anuală a recenziilor.

Seriile intră în raportul anual al naturii destinației, publicat de OMD Brașov pe baza datelor grupului de coordonare [I].

Condiția de funcționare: fără locul de coordonare și fără ghișeu unic, măsurile din secțiunile 4 și 5 rămân, ca până acum, inițiative ale fiecărei instituții, fără continuitate și fără evaluare [I].

7. Scenarii strategice și opțiunea recomandată

Pentru șase alegeri care privesc natura, consultarea și datele conturează variante diferite. Fiecare scenariu prezintă variantele, criteriile de alegere și opțiunea recomandată de strategie. Acolo unde opțiunea depinde de un studiu, de o evaluare juridică sau de un act al altei autorități, recomandarea precizează etapa și instituția care decide la implementare.

S1. Tâmpa. (a) Renunțarea la statutul de rezervație și amenajarea Tâmppei ca parc urban (Subiect 14) [D]. (b) Conservarea strictă, cu intervenții limitate la siguranță și cu antropizare minimă (Subiect 24) [D]. (c) Accesibilizarea gradată în cadrul planului de management revizuit: poteci refăcute și sigure, trepte și mână curentă pe tronsoanele abrupte, platforma belvedere, interpretare, traseu accesibil la poale, servicii la poale și sus, fără asfalt și fără infrastructură grea în pădure (Subiecții 7, 11, 15, 21; sesiunea OAR) [D/I]. Criterii: regimul juridic (rezervație din 1962, arie specială de conservare din 2022, plan aprobat în 2016), siguranța vizitatorilor, accesul locuitorilor, conservarea biodiversității, costul, acceptarea publică. Opțiunea recomandată [I]: (c). Varianta (a) nu este compatibilă cu regimul juridic al ariei. Planul revizuit se aprobă de autoritatea pentru arii protejate, iar lucrările se execută de Primărie, cu Regia Pădurilor Kronstadt (D2-a, D2-b).

S2. Pietonii și bicicliștii. (a) Separarea strictă pe toate potecile: bicicletele numai pe trasee dedicate (Subiect 5) [D]. (b) Potecile împărțite, cu educație și reguli de comportament (Subiecții 6, 7, 15) [D]. (c) Separarea pe tronsoanele aglomerate, trasee dedicate ciclismului montan, cu sens unic la coborâre, și reguli de viteză și de prioritate a pietonului pe drumurile forestiere (Subiecții 11, 12) [D]. Criterii: siguranța, eroziunea, costul, acceptarea de către ambele comunități, datele contoarelor. Opțiunea recomandată [I]: (c). Pe Tâmpa, regimul bicicletelor se stabilește prin planul de management revizuit; tronsoanele care se separă se aleg de Regia Pădurilor Kronstadt pe baza datelor contoarelor din primul an (D3-d, D3-j).

S3. Ursul. (a) Reducerea populației ca soluție principală (Subiect 14; atelierele 01, 02) [D]. (b) Ursul ca atracție turistică, cu observatoare bazate pe hrănire (Subiect 8) [D]. (c) Prevenția prin eliminarea hranei de origine umană și prin garduri, informarea locuitorilor și a turiștilor, intervenția rapidă, potrivit legii, asupra exemplarelor care intră în localități și observarea fără hrănire (Subiecții 11, 12, 15, 17; atelierele 04, 07, 08) [D/I]. Criterii: cadrul legal, siguranța locuitorilor și a turiștilor, eficacitatea (lecția din Răcădău), imaginea destinației, costul. Opțiunea

recomandată [I]: (c). Varianta (b) este exclusă de interdicția hrănirii din 2025. Gestiunea populației (varianta a) nu ține de strategia turistică; ea rămâne în competența autorităților stabilite de lege, iar strategia nu o recomandă și nu o contestă.

S4. Evenimentele în natură. (a) Evenimente mari, de masă, în pădure și în ariile protejate (atelierul 08; Subiecții 7, 12) [D]. (b) Niciun eveniment în natură; evenimentele numai la poale [I]. (c) Un plafon de participanți pentru evenimentele din ariile protejate și din pădurile-parc, stabilit pe tip de eveniment și pe loc, cu volumul mare la poale și evenimente de nișă în natură (Subiecții 10, 18; atelierul 07, 12; conceptul de turism din 2023, care propunea microfestivaluri de regulă sub 3.000 de participanți) [D/I]. Criterii: capacitatea de suport a locului, perioadele sensibile pentru faună, siguranța, valoarea pentru destinație, acceptarea locuitorilor. Opțiunea recomandată [I]: (c). Plafoanele se stabilesc de administratorii terenurilor și de autoritatea pentru arii protejate, prin grupul de coordonare, înaintea primului calendar comun (2027), și se aplică prin ghișeul unic (secțiunea 6.3).

S5. Turismul motorizat. (a) Promovarea turismului motorizat de aventură ca nișă a destinației (Subiect 10) [D]. (b) Interzicerea oricărei forme de turism motorizat [I]. (c) Zonarea strictă: activități numai în afara pădurilor-parc și a ariilor protejate, pe trasee autorizate, cu acordul administratorului, fără promovare publică din partea destinației [I]. Criterii: regulamentul drumurilor forestiere din 2021, care interzice autovehiculele, motocicletele și ATV-urile, cu excepția evenimentelor aprobate; regimul ariilor protejate; conflictul cu drumeții și cu fauna; zgomotul; valoarea economică. Opțiunea recomandată [I]: (c). Excepțiile pentru evenimente pe drumurile forestiere se aprobă de Regia Pădurilor Kronstadt, după regula scăării din S4.

S6. Coordonarea naturii. (a) O structură nouă de administrare a naturii din jurul orașului, de tipul parcului natural propus de Primărie în 2021 [C]. (b) Situația actuală: fiecare instituție lucrează în competența ei, fără un loc comun [I]. (c) Grupul de coordonare convocat de OMD Brașov și ghișeul unic de avizare, cu instituțiile existente (secțiunile 6.2 și 6.3) [I]. Criterii: costul și timpul de înființare, competențele legale, eficacitatea coordonării, continuitatea dincolo de un mandat. Opțiunea recomandată [I]: (c). Propunerea unui parc natural se reevaluează la evaluarea intermediară din 2030, pe baza datelor colectate în primii ani (secțiunea 6.5); o eventuală reluare a ei revine Primăriei și Consiliului Local.

8. Indicatori și monitorizare

8.1. Baza actuală și golul statistic

Destinația are date bune despre percepția naturii (cercetarea națională, recenziile) și despre sezonabilitate (seriile INS), dar nu are date despre folosirea naturii, despre incidente și despre natura locuitorilor (secțiunile 1.4 și 6.5) [C]. Indicatorii de mai jos combină seriile existente cu seriile noi propuse în secțiunea 6.5. Indicatorii de percepție se măsoară la reluările cercetării naționale (recomandat: 2028, 2031, 2034) și anual pe baza recenziilor; indicatorii de folosire și de proces se raportează anual, în raportul anual al naturii destinației [I]. Din 2028, operatorii de turism activ și de cazare din pădurile-parc intră în raportarea de sustenabilitate a operatorilor destinației, prevăzută de obiectivul de dezvoltare OD5.4, „Reziliență climatică și consum responsabil de resurse”: consumul de apă și de energie pe înnoptare și ponderea produselor locale

în achiziții, raportate anual, după metoda comună a observatorului destinației; datele individuale rămân confidențiale, iar observatorul publică agregatele și evoluția lor [I].

8.2. Setul de indicatori

Tabelul 13. Indicatorii propuși pentru monitorizarea direcțiilor capitolului P3

Indicator	Sursa	Nivel de referință	Țintă 2034
Vizitatorii Brașovului care asociază spontan orașul cu natura	cercetarea națională	43,5%	cel puțin 48%
Vizitatorii care numesc natura (fără Poiana și schi) între lucrurile care le plac cel mai mult	cercetarea națională	16,5%	cel puțin 20%
Recenziile turistice care menționează drumeția și traseele	recenziile online	1,4%	cel puțin 3%
Ponderea primăverii (martie-mai) în înnoptările anuale ale municipiului	INS	20,2% (media 2022-2025)	cel puțin 23%
Indicele sezonier al lunii martie (înnoptări)	INS; raportul de analiză a destinației	0,76	cel puțin 0,85
Durata medie a sejurului în municipiu	INS	1,84 nopți (2025)	cel puțin 2,2 nopți
Vizitatori numărați pe Tâmpa și pe traseele principale ale pădurilor-parc; ponderea celor din afara Tâmppei	contoare	inexistent	serie constituită din 2028; pondere în creștere
Harta unică a traseelor; trasee publice clasificate și marcate unitar	Regia Pădurilor Kronstadt; OMD	hartă inexistentă	hartă publicată în 2028; toate traseele publice în 2031
Kilometri de trasee velo pentru familii în pădurile-parc	Regia Pădurilor Kronstadt	circa 8 km în lucru	cel puțin 25 km
Traseele parcului de ciclism montan clasificate după o evaluare independentă a dificultății; trasee ușoare și de familie	operatorul parcului; Primăria	niciun traseu pentru începători; trasee albastre cu tronsoane de nivel roșu	reclasificare în 2027; cel puțin un traseu de familie în 2028
Focarele de plante invazive inventariate în pădurile-parc, în ariile protejate și pe domeniul public; ponderea celor tratate	Regia Pădurilor Kronstadt; autoritatea pentru arii protejate; Primăria	inventar inexistent	inventar în 2027; toate focarele din ariile protejate tratate anual
Intrările principale pe trasee cu informare unitară și borne numerotate	Primăria; Salvamont	de constituit	toate intrările principale în 2029
Plan de management al Tâmppei revizuit	autoritatea pentru arii protejate	plan aprobat în 2016	plan revizuit în 2029
Parcurile publice mari cu gazon deschis folosirii, după noul regulament	Primăria	regulament restrictiv	toate, din 2028
Folosirea naturii de către locuitori (frecvență, locuri, obstacole)	chestionarul pentru rezidenți	de constituit	primul val în 2027; creștere la fiecare val
Intervențiile pentru urși în municipiu	Jandarmeria; Primăria	1.160 în județ (2025), peste 60% în municipiu și în Poiana	în scădere anuală din 2028
Zonele prioritare de la marginea pădurii cu deșeuri/inaccesibile urșilor	Primăria; operatorul de salubritate	program inexistent	toate zonele prioritare în 2030
Operatorii de observare a faunei promovați de OMD care respectă standardul fără hrănire	OMD	standard inexistent	toți
Intervențiile Salvamont în sezonul cald, cu cauzele lor	Salvamont	117 (2025)	raportate anual, cu analiza cauzelor
Programul telegondolei în sezonul cald, anunțat la începutul sezonului; intervențiile Salvamont pentru bicicliști în Postăvaru	operatorul instalațiilor; Salvamont	sfârșit de săptămână, cu extindere după cerere (2025-2026); de constituit	program pentru întregul sezon din 2027; intervenții în scădere
Raportul public al componentei Salvamont a taxei de oraș	Primăria	inexistent	anual, din 2027

Indicator	Sursa	Nivel de referință	Țintă 2034
Școlile din municipii cu program anual de educație în natură	Inspectoratul Școlar; Regia Pădurilor Kronstadt	de constituit	toate școlile, în 2031
Porțile Carpaților accesibile fără mașină la sfârșit de săptămână	Consiliul Județean; OMD	de constituit	cel puțin patru, în 2031
Excursiile de natură din catalogul OMD; unitățile de cazare care le distribuie	OMD	catalog inexistent	catalog din 2028; cel puțin jumătate dintre unități
Ghizi de natură și de munte atestați și afiliați	OMD	de constituit	în creștere anuală
Operatorii de turism activ și de cazare din pădurile-parc care raportează anual consumul de apă și de energie pe înnopțare și ponderea produselor locale în achiziții (OD5.4)	operatorii; observatorul destinației (OMD Brașov)	raportare inexistentă	raportare anuală din 2028, după metoda comună a observatorului destinației; toți operatorii în 2034; consumul pe înnopțare în scădere față de 2028; ponderea produselor locale în creștere
Durata medie de obținere a avizelor pentru trasee și amenajări ușoare	ghișeul unic	de constituit	în scădere față de primul an

Sursa: secțiunile 2 și 4; nivelurile de referință sunt cele calculate în capitol, țintele sunt ale strategiei și se revizuiesc la evaluarea intermediară din 2030. [C]/[I]

9. Surse și trasabilitate

Documente ale proiectului. Consultări de grup: atelierele 01 (Poiana Brașov), 02 (instituții culturale), 03 (antreprenori culturali), 04 (hoteluri și cazare), 05 (alimentație publică), 07 (turism activ, cu notele scrise ale participanților și memoriul de observație), 08 (apartamente în regim hotelier), 09 (locuitorii din centrul istoric și Șchei), 10 (mediul de afaceri), 11 (locuitorii celorlalte cartiere), 12 (mediul academic) și masa rotundă a arhitecților. Interviu individual: toate cele 22 de interviuri (24 de subiecți). Matricele tematice: matricea consolidată a temelor (interviuri și ateliere) și matricea de screening cu valență a interviurilor. Date secundare: raportul de analiză a destinației pe date INS și platforme online; datele platformelor de închiriere pe termen scurt; extrasele INS TEMPO pentru municipiul Brașov; baza consolidată a recenziilor. Cercetarea națională de referință: baza călătorilor cu recodări, baza asocierilor spontane și recodificarea întrebărilor deschise despre turismul montan. Cercetarea proiectului despre aviația ușoară și de agrement. Capitolele P5, C și G ale strategiei, pentru temele preluate și pentru trimiterile de conținut.

Documente externe și validarea faptelor. Legea nr. 5/2000 și datele Agenției Europene de Mediu privind siturile Natura 2000; Hotărârea Guvernului nr. 685/2022; Ordinul MMAP nr. 767/2016 privind planul de management al Tâmppei; Codul silvic (Legea nr. 331/2024); Hotărârea Consiliului Local nr. 151/2021 privind accesul pe drumurile forestiere și Hotărârea Consiliului Local nr. 474/2024 privind Ziua ariei naturale protejate Muntele Tâmpa; documentele Regiei Pădurilor Kronstadt; Ordonanțele de urgență nr. 81/2021 și nr. 60/2025, Legea nr. 242/2024 și legea cotelor din 2026; studiul Ministerului Mediului privind populația de urs brun (decembrie 2025); datele Inspectoratului de Jandarmi Județean Brașov; bilanțurile Salvamont; regulamentul taxei speciale Salvamont și hotărârea Consiliului Local din 22 decembrie 2025 privind taxa de oraș; Planul Strategic de Acțiune HINGE al Consiliului Județean Brașov; datele aeroclubului privind aerodromurile; site-urile administrațiilor parcurilor Piatra Craiului și Bucegi și al traseului Via Transilvanica; articole științifice despre conflictele om-urs din Brașov; Regulamentul (UE) nr. 1143/2014 și Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1422 privind speciile alogene invazive; datele EPPO și literatura științifică despre troscotul japonez; datele

publice despre parcul de ciclism montan, despre instalațiile pe cablu și despre accidente de bicicletă din Postăvaru; conceptul de turism pentru municipiul Brașov din 2023, folosit ca sursă de informații secundare; teza de doctorat despre geografia simbolică a Brașovului (2020); presa de referință. Registrul verificărilor, cu gradul de încredere al fiecărei surse, este în Anexa C.

Note

Anexa A. Statistica tematică

Tabelul A1. Temele consultării care privesc natura, cu numărul de interviuri și de ateliere în care apar

Cod	Tema	Interviuri (din 22)	Ateliere (din 12)	Atelierele în care apare
A2	Natura și peisajul (Tâmpa, munții în oraș, pădurile)	21	9	01, 02, 03, 04, 07, 08, 10, 11, OAR
A14	Pădurile-parc: cadru juridic favorabil, proiecte în curs	3	0	-
A15	Traseele de bicicletă „unice în România”, comunitatea de ciclism	6	6	01, 04, 07, 08, 12, OAR
A16	Active adormite valorificabile (Cetatea de pe Tâmpa, Cetățuia, Stejeriș, Poiana Honterus și altele)	6	8	02, 03, 04, 07, 09, 11, 12, OAR
A18	Zona metropolitană bogată: cetăți, biserici fortificate, Piatra Craiului	12	6	01, 02, 04, 07, 11, OAR
A20	Tradiția aviatică (aerodromuri, școala de piloți, parapanta)	1	1	12
A21	Linistea și deconectarea ca promisiune de destinație	4	3	01, 07, 08
A22	Biodiversitatea și fauna ca activ (ursul ca brand, sanctuarul, observatoarele)	4	5	02, 03, 07, 11, 12
A36	Oferta de agrement pentru familii în zona metropolitană (parcuri tematice și de aventură, piscine, pădure educațională)	0	3	04, 08, OAR
A38	Stilul de viață activ în natură și calitatea vieții („Lifestyle Capital”, punte între urban și natură)	0	4	07, 10, 12, OAR
B6	Ursul și fauna sălbatică: siguranță, pierderi economice, hrănire, deșeuri	12	5	01, 02, 04, 07, 08
B14	Schiul limitat sau nesustenabil climatic (altitudine, sezon scurt, concurența Alpilor)	2	3	01, 07, 08
B21	Ariile protejate și Tâmpa: blocaj legal, supralegiferare, eroziunea potecilor, conflictul pietoni-bicicliști	9	2	02, OAR
B24	Infrastructura de agrement lipsă: copii, apă, popasuri, trasee accesibile	9	8	01, 04, 07, 08, 09, 10, 11, OAR
B25	Sezonalitatea și extrasezonul (noiembrie, luni-joi, octombrie-decembrie)	9	5	01, 05, 07, 08, 12
B26	Supraaglomerarea și presiunea pe centru și pe Poiana (weekend, Drumul Vechi)	9	6	01, 03, 08, 11, 12, OAR
B28	Incendii, riscuri climatice, deșeuri în pădure	6	0	-
B39	Dezvoltarea imobiliară necontrolată, amenințare la peisaj și la caracterul locului	0	5	01, 03, 07, 11, OAR
B53	Degradarea și pierderea cabanelor montane	0	1	07
B54	Siguranța deficitară pe pârtii și trasee (patrulare, proceduri de alertă)	0	1	07
B55	Spațiile verzi publice insuficient valorificate (interdicții de folosire, asfaltare, toalete lipsă)	0	3	07, 08, OAR
B59	Transport public metropolitan rar și infrastructură pietonală și velo fragmentată	0	7	03, 04, 07, 08, 11, 12, OAR
C7	Pachetul urs: prevenție, pubele rezistente la urs, educație, zone de observare, garduri	6	5	01, 02, 04, 07, 08
C13	Pădurile-parc și natura amenajată: piste de familie, trasee terapeutice, accesibilizare, Tâmpa	9	5	04, 07, 08, 12, OAR

Cod	Tema	Interviuri (din 22)	Ateliere (din 12)	Atelierele în care apare
C17	Rezidenții: card de rezident, strategie pentru brașovean, „turist în propriul oraș”	6	8	01, 02, 03, 07, 09, 11, 12, OAR
C18	Educație: programe pentru copii, reguli în locul îngrădirilor, oferta înaintea regulii	9	7	01, 02, 03, 04, 07, 08, 12
C20	Dispersia regională: Brașovul ca bază de explorare, safariuri, trasee regionale	10	8	01, 02, 04, 05, 07, 11, 12, OAR
C23	Tradiția aviatică: festivaluri aviatice	1	0	-
C24	Agrement cu apă: ștrand, luciu de apă, piscine publice	4	1	OAR
C28	Siguranța montană: echipament minim, borne, refugii integrate, delimitare schi-sanie	3	1	07
C29	Sportul: cantonamente, bază de antrenament, FOTE 2027	4	4	01, 04, 05, 12
C46	Rețea funcțională de cabane montane	0	1	07

Sursa: matricea consolidată a temelor (interviuri și ateliere). Unitatea de numărare pentru ateliere este atelierul, nu vorbitorul; „OAR” este masa rotundă a arhitecților (atelierul 13). [C]

Anexa B. Inventarul intervențiilor autorității publice

Prioritate 1: condiționează restul; prioritate 2: intervenție de bază a orizontului 2027–2031; prioritate 3: termen lung sau condiționată de un studiu ori de o evaluare prealabilă.

Tabelul B1. Intervențiile autorității publice pentru natură și turism activ, pe domenii

Nr.	Domeniu	Intervenția	Cod	Responsabil	Orizont	Prioritate
1	Reguli	Regulamentul revizuit de utilizare a parcurilor și a spațiilor verzi publice	D1-a	Consiliul Local; Primăria	2027–2028	1
2	Reguli	Revizuirea planului de management și a regulamentului Tâmpa	D2-a	autoritatea pentru arii protejate; Primăria; Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2029	1
3	Reguli	Regulile pentru traseele de ciclism montan și aplicarea regulamentului drumurilor forestiere	D3-d	Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2028	2
4	Reguli	Regulile muntelui, comunicate unitar	D6-c	OMD; Salvamont; Regia Pădurilor Kronstadt; Primăria	2027	2
5	Reguli	Standardul de observare a faunei fără hrănire	D5-h	OMD; Direcția Județeană de Mediu	2027–2028	2
6	Reguli	Regula scării pentru evenimentele în natură: plafoane pe tip de eveniment și pe loc	D4-f, S4	administratorii terenurilor; autoritatea pentru arii protejate; grupul de coordonare	2027	1
7	Natura din oraș	Deschiderea gazonului în parcuri; locuri de joacă pentru vârste diferite	D1-a, D1-b	Primăria	2027–2029	2
8	Natura din oraș	Terenurile și amenajarea parcurilor și pădurilor urbane noi	D1-b	Primăria; Consiliul Local	2028–2034	3
9	Natura din oraș	Coridoarele verzi spre poale: aleea de sub Tâmpa prelungită; centru-Șchei-Pietrele lui Solomon; Piața Sfântului-Tâmpa-Răcădău-Noua	D1-c	Primăria	2027–2031	2
10	Natura din oraș	Rețeaua velo de familie de la cartiere la pădurile-parc; evaluarea traseului de pe digul Ghimbășelului	D1-d	Primăria; Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2031	2
11	Natura din oraș	Programul „Brașovenii în natură” și Ziua ariei protejate Muntele Tâmpa	D1-e	OMD; Primăria; Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2028	2
12	Tâmpa	Lucrările urgente de siguranță pe poteci: trepte, mână curentă, blocarea scurtăturilor, drenaj	D2-b	Primăria, cu acordul autorității pentru arii protejate	2027	1
13	Tâmpa	Refacerea potecilor conform planului revizuit	D2-b	Primăria; Regia Pădurilor Kronstadt	2029–2031	2
14	Tâmpa	Platforma belvedere și punctul de interpretare de la stația superioară a telecabinei	D2-c	Primăria	2026–2027	1
15	Tâmpa	Traseul accesibil de la poale	D2-d	Primăria	2027–2029	2

Nr.	Domeniu	Intervenția	Cod	Responsabil	Orizont	Prioritate
16	Tâmpa	Interpretarea naturii și a istoriei; informarea la intrări	D2-e, D2-f	Primăria; OMD	2027–2029	2
17	Tâmpa	Contoarele de vizitatori	D2-g	Primăria	2027	1
18	Trasee	Harta unică a traseelor din jurul orașului	D3-a	OMD; Regia Pădurilor Kronstadt; Salvamont	2027–2028	1
19	Trasee	Clasificarea și marcajul unitar al traseelor; bornele numerotate	D3-b, D6-b	Regia Pădurilor Kronstadt; Salvamont; cluburile montane	2027–2029	1
20	Trasee	Finalizarea pistelor pentru familii Răcădău–Noua și extinderea spre Cristian, Râșnov și Poiana	D3-c	Regia Pădurilor Kronstadt	2026–2030	2
21	Trasee	Trasee dedicate ciclismului montan pe tronsoanele aglomerate	D3-d	Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2030	2
22	Trasee	Vetre, toalete ecologice și apă la capetele de traseu	D3-e	Regia Pădurilor Kronstadt; Primăria	2027–2030	2
23	Trasee	Parcul dendrologic din Noua	D3-f	Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2029	2
24	Trasee	Evaluarea propunerii de traseu suspendat la nivelul coronamentului	D3-g	Regia Pădurilor Kronstadt; Primăria; autoritatea de mediu	2028–2031	3
25	Trasee	Capetele de traseu de la poale	D3-h	Primăria; Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2030	2
26	Trasee	Prevenția incendiilor: patrulare, acces pentru intervenție, rezervoare de apă	D3-i	Regia Pădurilor Kronstadt; serviciile de urgență	2027–2028	1
27	Trasee	Contoarele pe traseele pădurilor-parc și raportul anual	D3-j	Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2028	1
28	Trasee	Studiul și controlul plantelor invazive: inventarul focarelor, depistarea timpurie în ariile protejate, planul de control	D3-k	Regia Pădurilor Kronstadt; autoritatea pentru arii protejate; autoritatea de mediu; Primăria; specialiști	2027–2034	1
29	Trasee	Reclasificarea traseelor parcului de ciclism montan după dificultatea reală; trasee ușoare și de familie	D4-j	operatorul parcului; Primăria; Salvamont; cluburile de ciclism	2027–2030	1
30	Fauna	Deșeuri inaccesibile urșilor în zonele prioritare	D5-a	Primăria; operatorul de salubritate	2027–2029	1
31	Fauna	Garduri electrice pe liziera cu cele mai multe incursiuni	D5-b	Primăria; Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2030	2
32	Fauna	Aplicarea interdicției de hrănire și a regulilor privind deșeurile	D5-c	Poliția Locală; Jandarmeria; Garda Forestieră	2027	1
33	Fauna	Regulile de comportament în prezența ursului, la intrările pe trasee și în cazare	D5-e	OMD; Primăria; Regia Pădurilor Kronstadt	2027	1
34	Fauna	Procedura de alertă pentru operatorii de turism activ	D5-f	Primăria (echipa de intervenție); operatorii	2027	1
35	Fauna	Harta incidentelor și raportul anual	D5-j	Primăria; Jandarmeria; Salvamont; Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2029	2
36	Siguranță	Informarea unitară la intrarea pe trasee	D6-a	Primăria; Salvamont; Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2029	1
37	Siguranță	Raportul public anual al componentei Salvamont a taxei de oraș	D6-d	Primăria	2027	1
38	Siguranță	Evaluarea capacității de intervenție pentru sezonul cald și pentru traseele noi	D6-e	Primăria; Consiliul Județean	2027–2029	2
39	Siguranță	Programele de educație în natură pentru școli	D6-f	Regia Pădurilor Kronstadt; Inspectoratul Școlar Județean; OMD	2028–2031	2
40	Siguranță	Patrulele comune în weekendurile aglomerate	D6-g	Poliția Locală; Jandarmeria; Regia Pădurilor Kronstadt	2027–2029	2
41	Siguranță	Program previzibil al instalațiilor pe cablu în sezonul cald; limitarea transportului bicicletelor cu telecabina până în zona vârfului Postăvaru	D6-i	Primăria; operatorul instalațiilor pe cablu; Salvamont	2027	1
42	Mobilitate	Legarea capetelor de traseu de transportul public local	D3-h	Primăria; operatorul de transport public	2027–2030	2
43	Mobilitate	Transportul fără mașină spre porțile Carpaților: trenul spre Zărnești cu bicicleta, autobuze de sfârșit de săptămână, linia 20B	D8-c	Consiliul Județean; primăriile localităților-poartă; operatorul feroviar regional	2028–2031	2
44	Mobilitate	Cicloturismul metropolitan spre Țara Bârsei	D8-f	Consiliul Județean; primăriile	2028–2031	3

Nr.	Domeniu	Intervenția	Cod	Responsabil	Orizont	Prioritate
45	Guvernanță	Grupul de coordonare pentru natură și turism activ	secț. 6.2, S6	OMD Brașov	2027	1
46	Guvernanță	Ghișeu unic de avizare pentru trasee, amenajări ușoare și evenimente; evaluarea juridică privind autorizarea amenajărilor ușoare	secț. 6.3	Primăria; Regia Pădurilor Kronstadt; autoritatea pentru arii protejate	2027–2028	1
47	Guvernanță	Modulul „natura locuitorilor” în chestionarul pentru rezidenți	D1-f	OMD; Primăria	2027	1
48	Guvernanță	Raportul anual al naturii destinației	secț. 6.5	OMD Brașov	2028	2
49	Guvernanță	Reevaluarea propunerii unui parc natural, la evaluarea intermediară	S6	Primăria; Consiliul Local	2030	3

Sursa: secțiunile 4, 5 și 6.

Anexa C. Registrul verificărilor factuale

Registrul consemnează faptele invocate în consultare și în documentele proiectului care au fost verificate din surse externe, cu gradul de încredere al sursei: CO (confirmat oficial: act normativ, instituție publică, site oficial), SS (sursă secundară concordantă, de regulă presa de referință sau un articol științific), NC (neconfirmat). Corecturile sunt aplicate în text, unde verificarea nu a fost posibilă, afirmația rămâne [D].

Tabelul C1. Faptele verificate, sursa și discrepanța față de declarațiile din consultare

Nr.	Fapt	Verificat (grad de încredere)	Sursă	Discrepanță față de [D]
1	Statutul juridic al Tâmppei	Rezervație naturală (cod 2.255, 188,20 ha), protejată din 1962; sit ROSCI0120, 214 ha, de importanță comunitară din 2007–2008; arie specială de conservare prin HG nr. 685/2022 (CO pentru sit; SS pentru hotărâre)	Legea nr. 5/2000; Agenția Europeană de Mediu; presă	Subiect 24: Tâmpa ar fi devenit arie de interes comunitar prin hotărârea de guvern din 2022; situl este de importanță comunitară din 2007–2008, iar hotărârea din 2022 l-a declarat arie specială de conservare
2	Planul de management al Tâmppei	Aprobat prin Ordinul MMAP nr. 767/2016 și invocat ca aplicabil în 2026; nicio revizuire în curs identificată (SS)	Monitorul Oficial nr. 413/2016	Subiect 24: „pânza asta albă”; planul există, iar ocazia este revizuirea lui
3	Administrarea ariilor protejate din jurul orașului	Agenția Națională pentru Mediu și Arii Protejate, prin Direcția Județeană de Mediu Brașov, după fuziunea din aprilie 2025; fondul forestier al Tâmppei este administrat de Regia Pădurilor Kronstadt (SS)	presă; autorizații de mediu	Subiect 24: termenul „custode” aparține regimului de dinainte de 2018
4	Suprafața pădurilor-parc	1.700–2.200 ha în comunicările publice, circa 2.000 ha; numărul actului de aprobare neidentificat (SS)	presă	Subiect 12: „circa 3.000 ha”, neconfirmat; Subiect 23: 8.000–9.000 ha prin hotărâre de guvern, neconfirmat și puțin plauzibil (55–60% din fondul forestier municipal; aprobarea a venit prin avizul ministerului)
5	Amenajările permise în pădurea-parc	Codul silvic, art. 41 alin. (11): numai fără tăieri de arbori și fără scoatere din fondul forestier (SS); lista amenajărilor, după presă (SS)	Legea nr. 331/2024; presă	Subiect 12: amenajările nu cer autorizație de construire; NC, evaluarea juridică a Primăriei precede procedurile-tip (secțiunea 6.3)
6	Pistele pentru familii Răcădău–Noua	Două trasee, circa 8 km (3 + 5), pietruite, 532.366,60 lei din bugetul Regiei; lucrări începute în octombrie 2026 (SS)	presă; site-ul Regiei	Subiect 12: „7 km”; diferență de rotunjire
7	Parcul dendrologic din Noua	25,2 ha; lucrări începute în 2019, oprite o perioadă lungă (CO pentru concept; SS pentru stadiu)	documentul Regiei; Radio România Brașov FM	Concordă
8	Traseul suspendat la nivelul coronamentului	Concept prezentat în martie 2025; nicio aprobare identificată (SS pentru concept; NC pentru stadiu)	presă	Afirmația că amplasamentul a fost găsit rămâne [D]

III.2. Natura pe patru anotimpuri

Nr.	Fapt	Verificat (grad de încredere)	Sursă	Discrepanță față de [D]
9	Traseele terapeutice în pădurile-parc	Niciun proiect oficial identificat (NC)	site-ul Regiei	Rămâne [D] (Subiect 12)
10	Regulamentul drumurilor forestiere	HCL nr. 151/2021: 30 de drumuri, 83,2 km; interzise autovehiculele, motocicletele și ATV-urile, cu excepția evenimentelor aprobate; viteza redusă în preajma pietonilor (CO)	site-ul Regiei	Concordă
11	Telecabina Tâmpa	Înlocuită și redeschisă la 19 octombrie 2025; două cabine de câte 25 de persoane; 490 de persoane pe oră (CO pentru datele operatorului; SS pentru rest)	operator; presă	Concordă cu sesiunea OAR (cabine mai mari, program extins)
12	Platforma belvedere	Închisă la sfârșitul lui mai 2026; contract de refacere semnat în august 2026; finalizarea neconfirmată (SS)	presă	-
13	Drumul Serpentinilor	Circa 3 km și 25 de serpentine; poteca îngustată pe alocuri la 40-50 cm (SS, o sursă)	TVR Info	Concordă (Subiect 15)
14	Postăvaru, Piatra Mare, Lempeș	Situri Natura 2000 (CO); planuri de management elaborate în proiectul CARPASIT, aprobarea neconfirmată (SS / NC)	Agenția Europeană de Mediu; Fundația Carpați	Concordă
15	Parcul Național Piatra Craiului	Parc național din 1990, 14.766 ha, administrat de Romsilva; administrația funcționează din 1999 (CO)	site-ul parcului	Formula „prima administrație de parc din România” nu se confirmă: administrația a fost una dintre primele trei, constituite în 1999
16	Populația de urs brun	10.657-12.787 de exemplare în România; județul Brașov: circa 1.329, 29,9 la 100 km ² , cea mai mare densitate (CO)	Ministerul Mediului	Subiect 12, „suprapopularea de urs”: concordă cu poziția oficială; efectivul optim invocat public nu are o metodologie publicată
17	Intervențiile la urs în județ	1.160 în 2025, față de 770 în 2024; peste 60% din apeluri din municipii și din Poiana (SS, date ale jandarmeriei)	presă	Concordă cu atelierele 01, 04 și 08
18	Urșii extrași în municipiu în 2026	14 până la începutul lui septembrie (SS)	presă	Atelierul 04: opt urși eliminați într-o lună în Poiana; NC
19	Interdicția hrănirii urșilor	OUG nr. 60/2025: „hrănirea sub orice formă”, amendă de 10.000-30.000 de lei (CO, textul publicat)	textul ordonanței	Subiect 15: „cred că e 10.000 de lei”; corect ca minim
20	Echipa de intervenție la urs	OUG nr. 81/2021, art. 2: primar sau viceprimar, jandarmerie sau poliție locală, gestionarul fondului cinegetic, medic veterinar (CO)	textul ordonanței	Atelierul 01: „o singură echipă de intervenție practic în tot Brașovul”; NC
21	Cotele de urs	Legea nr. 242/2024: 426 + 55 de exemplare pentru 2024 și 2025; legea promulgată la 5 octombrie 2026: 859 + 110 pentru 2026 (SS)	presă	-
22	Precedentul Răcădău	42,6% din conflictele om-urs din zona urbană în 2004-2018; măsurile din 2006 au redus contactul turiștilor cu urșii, dar urșii veneau încă la containere în 2009-2010 (SS)	articol științific; raport de proiect; presă	Subiect 17: fenomenul „s-a oprit” prin schimbarea colectării; parțial confirmat
23	Gardul electric de la Râșnov	Policlinica protejată din 2023; circa 6 km pe liziera vestică în 2025 (SS)	presă	Concordă (Subiect 17)
24	Pubele rezistente la urși	Niciun program municipal identificat în Brașov (NC); 16 containere la Băile Tușnad din mai 2024 (SS)	presă	-
25	Observatoarele de urși	Există observatoare în fondurile cinegetice; hrănirea pentru observare este sancționabilă din noiembrie 2025 (SS / CO)	presă; OUG nr. 60/2025	Atelierul 03: observatoarele în care urșii sunt hrăniți; practica nu mai este legală
26	Sanctuarul de urși de la Zărnești	69 ha; peste 130 de urși salvați; vizitare numai cu tur ghidat (CO)	site-ul asociației	Concordă (Subiect 10)
27	Salvamont municipal	792 de intervenții pentru 866 de persoane în 2025; 703 pentru 749 în 2024; 17 salvatori montani (CO / SS)	site-ul serviciului; presă	-

Nr.	Fapt	Verificat (grad de încredere)	Sursă	Discrepanță față de [D]
28	Salvamont județean	Patru formații; capacitate operativă declarată de circa 17% din necesar (SS)	presă	-
29	Taxa Salvamont	5 lei pe turist și noapte din 2026, hotărârea Consiliului Local din 22 decembrie 2025 (SS); venit cu destinație specială, folosit pentru salvarea montană (CO, regulamentul consultat); numărul hotărârii neidentificat (NC)	presă; brasovcity.ro	Atelierul 04: din taxă s-ar plăti utilaje de parte și personalul centrului de informare; NC, regulamentul restrânge folosirea sumelor la salvarea montană
30	Planul HINGE al Consiliului Județean	Plan finanțat prin Inițiativa Europeană pentru Climă (EUKI); Acțiunea 1, linia 20B Poiana-Râșnov cu remorcă pentru biciclete; „mai puțin de 10 km de piste adecvate pentru biciclete” (CO)	documentul Consiliului Județean	Stadiul liniei 20B după pilotul din 2023: NC
31	Via Transilvanica	Extensia Terra Borza Teutonica, circa 170 km, Viscri-Brașov, inaugurată la 5 iunie 2025; 14 unități administrativ-teritoriale (CO / SS)	site-ul oficial; presă	Atelierul 02: un „segment” Brașov-Bran numit „Via Teutonica”; denumirea oficială este Terra Borza Teutonica, de la Viscri la Brașov
32	FOTE 2027	14-21 februarie 2027; probele la Poiana Brașov, Cheile Grădiștei-Fundata, Predeal, Râșnov, Brașov (CO / SS)	comitete olimpice; presă	Concordă
33	Aerodromurile de sport	Sânpetru, pistă de 530 m; Ghimbav, pistă de 1.000 m (CO); Prejmer, aerodrom privat (SS); siturile de zbor liber fără statut oficial identificat (NC)	Aeroclubul României	Subiect 23: patru aerodromuri în zonă; NC
34	Cabanele asociației montane invocate în atelierul 07	Numărul cabanelor deținute astăzi nu a putut fi confirmat; sursele publice consultate indică o singură cabană retrocedată (SS)	surse enciclopedice; studiu universitar	Atelierul 07: „40 de cabane. Astăzi pot să zic că 10”; neconfirmat
35	Cabanele turistice din municipiu	4.036 de înnoptări în 2025, 0,3% din total (CO)	INS	-
36	„Parcul Natural Brassovia”	Propunere prezentată de Primărie în martie 2021 (CO); neaprobată de Consiliul Local (SS)	brasovcity.ro; presă	-
37	Ziua ariei naturale protejate Muntele Tâmpa	HCL nr. 474/2024: ultima sâmbătă din septembrie (SS)	presă	-
38	Legea invocată pentru coridoarele ecologice	Nicio lege cu numărul invocat identificată (NC)	-	Subiect 24; rămâne [D]
39	Troscotul japonez (Reynoutria japonica)	Specie alogenă invazivă care afectează Uniunea din 2025, Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2025/1422 (CO); semnalată ca invazivă în România, cu potențial ridicat de răspândire în sudul Transilvaniei (SS); regenerare din fragmente mici de rizom (SS, articol științific)	EUR-Lex; EPPO; articole științifice	Observația managementului de proiect privind focarele din pădurea de pin de la intersecția străzilor Cloșca și 8 Martie și din curțile unor case: neverificată de specialiști (NC)
40	Parcul de ciclism montan din Postăvaru	Șase trasee de coborâre, clasificate albastru (ușor), roșu (mediu) și negru (foarte dificil) (SS); program anunțat al telegondolei și al telescaunului Ruia la sfârșit de săptămână în 2025 și, pentru telegondolă, cel puțin de vineri până duminică din iulie 2026, cu extindere în funcție de cerere (SS)	presă	Subiecții 7, 11 și 15, atelierul 04 și 08 și conceptul din 2023: trasee albastre cu tronsoane de nivel roșu, fără trasee pentru începători; nicio evaluare independentă a dificultății identificată (NC)
41	Telecabina Capra Neagră	Stația superioară la circa 1.775 m, diferență de nivel de 737 m (SS)	baza de date Lift-World	Lipsa unui traseu de bicicletă omologat în zona vârfului Postăvaru și reperul stației meteorologice: observații ale managementului de proiect, neconfirmate din surse publice (NC)

III.2. Natura pe patru anotimpuri

Nr.	Fapt	Verificat (grad de încredere)	Sursă	Discrepanță față de [D]
42	Accidentele de bicicletă din Postăvaru	5 iulie 2025: patru intervenții Salvamont pentru bicicliști accidentați pe traseele de coborâre, una cu traumatism cranio-cerebral sever (SS)	presă	Nicio statistică publică pe sezon a accidentelor de bicicletă (NC)
43	Conceptul de turism din 2023	Document elaborat în proiectul SIPOCA 1043, cofinanțat din Fondul Social European, pe baza a patru grupuri de lucru din ianuarie–martie 2023 (documentul)	documentul	Documentul numește o parte dintre organizațiile participante, dar nu publică lista participanților, consemnările discuțiilor și procedura de analiză; afirmațiile rămân [D]

Sursa: verificările echipei de proiect din sursele indicate.

Document consultare publică — draft